

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE  
PRÁVNICKÁ FAKULTA

RIGORÓZNA PRÁCA

Súkromnoprávne a verejnoprávne aspekty zodpovednosti za bezpečný a  
vadný výrobok

Private and public law aspects of product liability and general product  
safety

Konzultant: Prof. JUDr. Jiří Švestka, DrSc.

Spracovateľ: Mgr. Jana Vaňová

Október 2010

## **Prehlásenie**

Prehlasujem, že som rigoróznou prácu spracovala samostatne, že som v nej všetky použité pramene a literatúru riadne citovala a že práca nebola využitá k získaniu iného alebo rovnakého titulu.

V Prahe 17. 10. 2010

.....  
Jana Vaňová

<b>1. Úvod .....</b>	<b>6</b>
1.1 Úvod do verejnoprávnych a súkromnoprávnych aspektov bezpečných a vadných výrobkov .....	7
1.2 Zodpovednosť za bezpečný a vadný výrobok ako druh sekundárnej právnej povinnosti.....	9
<b>2. Verejnoprávna úprava ochrany spotrebiteľa a bezpečný výrobok .....</b>	<b>11</b>
2.1. Primárne právne povinnosti .....	11
2.1.1 Zákon o ochrane spotrebiteľa (zákon č. 634/1992 Sb., v platnom znení).....	11
2.1.1.1 Bezpečný výrobok a súvisiace definície .....	12
2.1.1.2 Primárne právne povinnosti v zákone o ochrane spotrebiteľa.....	17
2.1.2 Zákon o technických požiadavkách na výrobky .....	19
2.1.2.1 Výrobok, bezpečný výrobok a súvisiace definície .....	20
2.1.2.2 Primárne právne povinnosti .....	25
2.1.3 Zákon o všeobecnej bezpečnosti výrobkov .....	25
2.1.3.1. Úprava v práve EÚ .....	26
2.1.3.1.1 Jednotlivé inštitúty v Smernici o všeobecnej bezpečnosti výrobkov	28
2.1.3.2 Úprava v právnom poriadku ČR.....	39
2.1.3.2.1 Primárne právne povinnosti .....	48
2.1.3.2.2 Opatrenia orgánov verejnej správy, dozor, oznamovacie a informačné povinnosti.....	51
2.2 Sekundárne právne povinnosti – sankcie .....	52
2.2.1 Správnoprávna zodpovednosť a bezpečný výrobok.....	53
2.2.1.1 Zákon o ochrane spotrebiteľa .....	56
2.2.1.2 Zákon o technických požiadavkách na výrobky .....	56

2.2.1.3 Zákon o všeobecnej bezpečnosti výrobkov .....	58
2.2.2 Trestnoprávna zodpovednosť a bezpečný výrobok .....	59
2.2.2.1 Trestný čin poškodzovania spotrebiteľa .....	59
<b>3. Súkromnoprávna úprava ochrany spotrebiteľa a vadný výrobok. Zodpovednosť za škodu spôsobenú vadným výrobkom .....</b>	<b>61</b>
3.1 Úvod do problematiky zodpovednosti za výrobok ako sekundárnej právnej povinnosti.....	61
3.2 Úprava zodpovednosti za výrobok v práve EÚ.....	62
3.2.1 Dôvody prijatia Smernice. Všeobecne o prijatí Smernice.....	62
3.2.2 Jednotlivé ustanovenia Smernice .....	64
3.2.3 Jednotný výklad Smernice. Judikatúra Súdneho dvora EÚ.....	74
3.2.4 Zhrnutie .....	82
3.3 Úprava zodpovednosti za škodu spôsobenú vadným výrobkom v českom právnom poriadku.....	83
3.3.1 Stav pred prijatím zákona č. 59/1998 Sb. a história jeho vzniku .....	83
3.3.2 Úvod do zodpovednosti za výrobok ako druhu zodpovednosti za škodu .....	85
3.3.3 Jednotlivé ustanovenia ZOSVV .....	88
3.3.3.1 Zodpovednosť výrobcu za vadu výrobku .....	88
3.3.3.2 Výrobca.....	90
3.3.3.3 Výrobok .....	92
3.3.3.4 Vada výrobku.....	93
3.3.3.5 Liberačné dôvody .....	94
3.3.3.6 Škoda na veci a ujma na zdraví .....	98
3.3.3.7 Spolupôsobenie tretej osoby .....	99

3.3.3.8 Spoločná zodpovednosť výrobcov.....	100
3.3.3.9 Zákaz vylúčenia alebo obmedzenia náhrady vopred.....	100
3.3.3.10 Premlčanie .....	101
3.3.3.11 Zánik práva na náhradu škody.....	102
3.3.3.12 Použitie občianskeho zákonníku.....	102
3.3.3.12.1 Príklad subsidiárneho použitia občianskeho zákonníku .....	104
3.3.3.13 Prípady vylúčenia použitia ZOSVV .....	106
3.3.3.14 Účinnosť .....	107
3.3.4 Zodpovednosť za výrobok v návrhu nového občianskeho zákonníku .....	107
3.3.5 Zhrnutie .....	107
3.4 Úprava zodpovednosti výrobok vo fínskom právnom poriadku.....	108
3.4.1 Úvod .....	108
3.4.2 Jednotlivé ustanovenia Zákona.....	108
3.4.3 Relevantná judikatúra.....	112
3.4.4 Zhrnutie .....	114
<b>4. Záver .....</b>	<b>116</b>
<b>Resume - Private and public law aspects of product liability and general product safety .....</b>	<b>118</b>
<b>Použitá literatúra .....</b>	<b>119</b>
<b>Kľúčové slová .....</b>	<b>124</b>

## 1. Úvod

Zodpovednosť za výrobok, konkrétne zodpovednosť za to, že výrobok uvádzaný na trh je výrobkom bezpečným a teda nie je vadným a schopným spôsobiť škodu v dôsledku svojej vady, je súčasťou širšieho celku ochrany spotrebiteľa. V rámci ochrany spotrebiteľa sa jedná o oblasť ochrany bezpečnosti a zdravia spotrebiteľa, ktorej cieľom je zaistiť, aby sa k spotrebiteľovi dostávali len bezpečné, t.j. nie vadné, výrobky, ktoré nie sú spôsobilé zapríčiniť spotrebiteľovi v dôsledku svojej vadnosti škodu (ujmu) na zdraví alebo na iných veciach (mimo vadný výrobok). Komplexná analýza problematiky termínu bezpečného a vadného výrobku ako z pohľadu verejného práva, tak i z pohľadu práva súkromného, je prínosná pre pochopenie súvislostí medzi relevantnými zodpovednostnými inštitútmi nachádzajúcimi sa v normách verejného a súkromného práva.

Termín bezpečný výrobok bude ďalej používaný predovšetkým v súvislosti s verejnoprávnu úpravou ochrany spotrebiteľa vo vzťahu k výrobkom (bez ohľadu na definície výrobku v rôznych právnych predpisoch v českom právnom poriadku) a termín vadný výrobok bude používaný ako inštitút súkromnoprávnej oblasti ochrany spotrebiteľa.

V prvej časti tejto práce (kapitola č. 2) bude pozornosť venovaná verejnoprávnej úprave ochrany spotrebiteľa vo vzťahu k bezpečným výrobkom. V úvode bude analyzovaná úprava **primárnych právnych povinností** súvisiacich s uvádzaním na trh bezpečných výrobkov, ako sú tieto zakotvené v rôznych právnych predpisoch verejného práva. Následne bude rozobratá problematika **sekundárnych právnych povinností**, t.j. sankcií, obsiahnutých **vo verejnoprávnych normách** súvisiacich s ochranou spotrebiteľa a bezpečnými výrobkami. Druhá časť (kapitola č. 3), ktorá predstavuje jadro tejto práce, sa bude venovať úprave **sekundárnych právnych povinností zakotvených v relevantných normách súkromného práva**, konkrétne povinností k náhrade škody spôsobenej vadným výrobkom. V oboch častiach bude pozornosť venovaná českej právnej úprave a úprave v práve EÚ, najmä relevantným smerniciam transponovaným do českého právneho poriadku. Značná časť pozornosti bude sústredená na judikatúru Súdneho dvora EÚ, ktorou Súdny dvor EÚ prispieva k jednotnému výkladu ustanovení Smernice 85/374/EHS z 25.7.1985 o harmonizácii

zákonov, nariadení a správnych ustanovení členských štátov týkajúcich sa zodpovednosti za vadné výrobky a teda prispieva k jednotnej úrovni ochrany spotrebiteľa v celej EÚ, čo je nepochybne žiaduce a hlavným zmyslom úpravy problematiky zodpovednosti za výrobok na európskej úrovni. Vzhľadom k vysokej úrovni ochrany spotrebiteľa, konkrétne ochrany bezpečnosti a zdravia spotrebiteľa, v iných právnych poriadkoch v krajinách EÚ, bude pre porovnanie súčasťou kapitoly č. 3 i prehľad o fínskom zákone o zodpovednosti za škodu spôsobenú vadným výrobkom, spôsobe transpozície Smernice 85/374/EHS z 25.7.1985 o harmonizácii zákonov, nariadení a správnych ustanovení členských štátov týkajúcich sa zodpovednosti za vadné výrobky do fínskeho právneho poriadku v porovnaní s českým právnym poriadkom a relevantnej fínskej judikatúre.

### **1.1 Úvod do verejnoprávnych a súkromnoprávných aspektov bezpečných a vadných výrobkov**

Zodpovednosť za výrobok v kontexte verejného práva je predstavovaná najmä problematikou bezpečného, resp. nebezpečného, výrobku. Pojem bezpečného výrobku sa tak stáva súčasťou oblasti verejnoprávnej úpravy ochrany spotrebiteľa. Napriek tomu, že ťažisko právnej ochrany spotrebiteľov spočíva v jeho súkromnoprávnej úprave, je zrejmé, že tam, kde súkromnoprávna úprava sama k ochrane spotrebiteľa nepostačuje, je tato dopĺňaná vo funkčnej miere verejnoprávnu úpravou. Verejnoprávna úprava ochrany spotrebiteľa spočíva predovšetkým vo forme stanovenia niektorých verejnoprávnych povinností podnikateľov (napr. výrobcov, dovozcov, distribútorov, predajcov, poskytovateľov služieb), ďalej vo forme stanovenia rôznych foriem štátneho (verejnoprávneho) dozoru a tiež vo forme stanovenia verejnoprávnych sankcií. Toto verejnoprávne pôsobenie vystupuje pri ochrane spotrebiteľa do popredia tam, kde ide o to zaistiť i z hľadiska verejného záujmu hodnoty akými sú napríklad zdravie, život a majetok spotrebiteľov. Je zrejmé, že z vyššie uvedených dôvodov je i otázka bezpečného výrobku, resp. výrobku nie vadného a nespôsobilého spôsobiť škodu, upravená jak v oblasti práva súkromného, tak i v oblasti práva verejného. Funkčným spojením súkromnoprávných a verejnoprávnych prvkov dochádza k

efektívnemu zabezpečeniu právnej ochrany spotrebiteľov v oblasti bezpečného a vadného výrobku.

Na rozdiel od súkromnoprávneho pôsobenia ochrany spotrebiteľov verejnoprávne pôsobenie je možné označiť ako pôsobenie, ktoré je zamerané preventívnym smerom, menej smerom následným, a ktoré je vzhľadom k rýchlosti dopadov nepriaznivých následkov (sankcií) účinnejšie u opakovaných a vo väčšej miere sa vyskytujúcich nežiaducich javov v spotrebiteľskej oblasti. Súkromnoprávne pôsobenie je naproti tomu vedľa svojho preventívneho pôsobenia zásadne následné. Vzhľadom k tomu, že súkromnoprávne pôsobenie tiež predpokladá dotknutie subjektívnych súkromných práv a oprávnených záujmov individuálnych spotrebiteľov, je tak neoddeliteľne spojené s ich osobnou aktivitou.<sup>1</sup> Zatiaľ čo verejnoprávna ochrana spotrebiteľa spravidla nevyžaduje jeho aktivitu, súkromnoprávna ochrana spravidla vyžaduje aktívne chovanie spotrebiteľa. V súkromnom práve je tak spotrebiteľ oprávnený nakladať so súdnym konaním, vo verejnom práve nemá spotrebiteľ nad súdnym konaním moc.<sup>2</sup>

V českom právnom poriadku je ochrana spotrebiteľa zaistená rôznymi spôsobmi právnej ochrany. Jej základ nájdeme napríklad v zákone č. 40/1964 Sb., v platnom znení, (ďalej „OZ“ alebo „občiansky zákonník“), teda v predpise súkromnoprávnom, a v zákone č. 59/1998 Sb., v platnom znení, o zodpovednosti za škodu spôsobenú vadným výrobkom (ďalej len „ZOSVV“). Trestnoprávna ochrana je obsiahnutá v zákone č. 40/2009 Sb., v platnom znení (ďalej „trestný zákonník“ alebo „TZ“) a v to niekoľkých skutkových podstatách, napríklad v §253 pojednávajúcom o skutkovej podstate trestného činu poškodzovania spotrebiteľa (v podrobnostiach vid' kapitola 2.2.2.1). Verejnoprávna ochrana spotrebiteľa je ďalej upravená v niekoľkých právnych predpisoch, medzi ktorými zaujíma významnú pozíciu zákon č. 634/1992 Sb., v platnom znení, o ochrane spotrebiteľa, zákon č. 22/1997 Sb., v platnom znení, o technických požiadavkách na výrobky a nariadenia vlády prijaté na jeho základe, zákon č. 102/2001 Sb., v platnom znení, o všeobecnej bezpečnosti výrobkov a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 102/2001 Sb.“), a ďalšie relevantné normy vypočítané v kapitole 2.1 nižšie. Spoločným znakom verejnoprávnej a súkromnoprávnej úpravy ochrany spotrebiteľa je snaha chrániť spotrebiteľa ako slabšiu zmluvnú stranu.

<sup>1</sup> Švestka, J.: Právní ochrana spotřebitele v ČR. Praha: C. H. Beck. 1999, s. 49.

<sup>2</sup> Selucká, M.: Ochrana spotřebitele v soukromém právu. Praha.: C. H. Beck. 2008, s. 17.



Ďalšou základnou vlastnosťou súkromnoprávnej ochrany spotrebiteľa je individuálne zanedbateľný význam jednotlivých prípadov porušenia práva. Zo subjektívneho hľadiska jednotlivých spotrebiteľov sa často jedná len o drobné prípady, pre ktoré je zbytočné podstupovať náročný a zdĺhavý súkromnoprávny proces. Práve z týchto dôvodov existuje komplementárna úprava verejnoprávna, ktorá si dáva za cieľ, okrem iného, postihnúť i tieto drobné prípady, ktoré by ináč za existencie iba súkromnoprávnej úpravy zostali bez potrestania. Vyššie uvedené platí v rámci širokej kategórie ochrany spotrebiteľa i pre oblasť bezpečných a vadných výrobkov, ako to je zrejmé z nasledujúcich kapitol.

## **1.2 Zodpovednosť za bezpečný a vadný výrobok ako druh sekundárnej právnej povinnosti**

Z hľadiska teórie práva je nepochybne dôležité pochopiť problematiku právnej zodpovednosti vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa a bezpečnému a vadnému výrobku. Zodpovednosť je druh právnej povinnosti, konkrétne ide o tzv. sekundárnu právnu povinnosť, ktorú nadobúda subjekt, ktorý porušil svoju primárnu právnu povinnosť vyplývajúcu z právneho predpisu (bez ohľadu na to, či pôjde o právny predpis z oblasti súkromného alebo verejného práva) alebo inej právnej skutočnosti. Tato sekundárna povinnosť je vo svojej podstate sankciou uloženou porušiteľovi primárnej právnej povinnosti a znamená zaťaženie porušiteľa určitými nepriaznivými právnymi následkami. Tieto nepriaznivé (sankčné) právne následky sú rôzneho charakteru a prejavia sa v závislosti na druhu porušenej primárnej právnej povinnosti v majetkovej alebo osobnej sfére predmetného porušiteľa.<sup>3</sup>

Právnu zodpovednosť môžeme vo všeobecnej rovine rozdeliť na zodpovednosť súkromnoprávnu a zodpovednosť verejnoprávnu a to aj vo vzťahu k verejnoprávnej a súkromnoprávnej oblasti ochrany spotrebiteľa. Čo sa týka verejnoprávnej zodpovednosti, tu pôjde najmä o zodpovednosť trestnoprávnu a správnu, ktorá vznikne ako následok spáchania napr. priestupku, iného správneho deliktu alebo trestného činu. Sankcie obsiahnuté v relevantných právnych predpisoch správneho

---

<sup>3</sup> Hulva, T., Ochrana spotrebiteľa. Praha: ASPI, a.s. 2005, str. 101.

a trestného práva tak budú predstavovať sekundárne právne povinnosti uložené porušiteľovi primárnych právnych povinností, ktoré budú pre predmetného porušiteľa vyplývať najmä (ale nie výlučne) z právnych predpisov verejného práva. Z hľadiska súkromnoprávnej zodpovednosti bude pre ďalší výklad problematiky bezpečného a vadného výrobku relevantná zodpovednosť za škodu, konkrétne najmä zodpovednosť za škodu spôsobenú vadným výrobkom označovaná skráteno ako zodpovednosť za výrobok. Zodpovednosť za škodu, konkrétne zodpovednosť za výrobok, nastúpi ako sekundárna právna povinnosť tam, kde došlo k porušeniu primárnej povinnosti vyplývajúcej napr. z právnych predpisov (ale i iných právnych skutočností). Najčastejšie pôjde o normy verejného práva, kde je problematika bezpečného a vadného výrobku a (primárnej) právnej povinnosti uvádzať na trh len bezpečné výrobky, rozobraná.

Z vyššie uvedeného tak vyplýva, že normy verejného práva v oblasti ochrany spotrebiteľa, a konkrétne v oblasti bezpečného výrobku, v sebe zahŕňajú úpravu primárnych právnych povinností a zároveň často aj úpravu sekundárnych právnych povinností, t.j. sankcií, v podobe napríklad priestupkov a iných správnych deliktov. Naproti tomu normy súkromného práva v oblasti vadného výrobku (občiansky zákonník a ZOSVV) obsahujú najmä sekundárne právne povinnosti, t.j. povinnosť k náhrade škody všeobecne a povinnosť k náhrade škody spôsobenej vadným výrobkom, ktorá je zvláštnym druhom zodpovednosti za škodu. Primárne právne povinnosti, porušenie ktorých dáva vzniknúť sekundárnej povinnosti k náhrade škody (t.j. súkromnoprávnej zodpovednosti), tak nachádzame najmä v normách verejného práva (ale nie výlučne, napr. vid' §415 občianskeho zákonníku).

## **2. Verejnoprávna úprava ochrany spotrebiteľa a bezpečný výrobok**

### **2.1. Primárne právne povinnosti**

Povinnosť uvádzať na trh len bezpečné výrobky vyplýva z viacerých predpisov, ktoré radíme medzi normy verejného práva. Verejnoprávna ochrana spotrebiteľa vo vzťahu k pojmu bezpečného výrobku je upravená v niekoľkých právnych predpisoch, medzi ktorými zaujíma významnú pozíciu zákon č. 634/1992 Sb., v platnom znení (ďalej „zákon o ochrane spotrebiteľa“). Ďalšími právnymi predpismi dotýkajúcimi sa problematiky verejnoprávnej ochrany spotrebiteľa a zároveň súvisiacimi s problematikou bezpečných výrobkov (či už potravinárskych alebo nepotravinárskych) sú napríklad zákon č. 22/1997 Sb., v platnom znení, o technických požiadavkách na výrobky a nariadenia vlády prijaté na jeho základe,<sup>4</sup> zákon č. 102/2001 Sb., v platnom znení, o všeobecnej bezpečnosti výrobkov a o zmene niektorých zákonov, zákon č. 91/1996 Sb., v platnom znení, o krmivách, zákon č. 110/1997 Sb., v platnom znení, o potravinách a tabakových výrobkoch, zákon č. 156/1998 Sb., v platnom znení, o hnojivách, zákon č. 353/2003 Sb., v platnom znení, o chemických látkach a chemických prípravkoch v platnom znení, zákon č. 86/2002 Sb., v platnom znení, o ochrane ovzdušia, zákon č. 119/2002 Sb., v platnom znení, o strelných zbraniach a strelive, zákon č. 378/2007 Sb., v platnom znení, o liečivách, a iné.

Primárne právne povinnosti týkajúce sa bezpečných výrobkov a ochrany spotrebiteľa všeobecne sú teda obsiahnuté prevažne v normách správneho práva, kde najvýznamnejšou je povinnosť uvádzať na trh/do obehu len bezpečné výrobky a od ktorej sú odvodené ďalšie povinnosti súvisiace s bezpečnými výrobkami.

#### **2.1.1 Zákon o ochrane spotrebiteľa (zákon č. 634/1992 Sb., v platnom znení)**

Zákon o ochrane spotrebiteľa, ktorý patrí medzi najvýznamnejšie v kategórii verejnoprávnych noriem upravujúcich ochranu spotrebiteľa, v prvom rade stanoví

---

<sup>4</sup> Nariadenie vlády č. 453/2004 Sb., ktorým sa stanovujú požiadavky na diagnostické zdravotnícke prostriedky in vitro; Nariadenie vlády č. 154/2004 Sb., ktorým sa stanovujú technické požiadavky na aktívne implantabilné zdravotnícke prostriedky; Nariadenie vlády č. 336/2004 Sb., ktorým sa stanovujú technické požiadavky na zdravotnícke prostriedky; Nariadenie vlády č. 21/2003 Sb., ktorým sa stanovujú technické požiadavky na osobné ochranné prostriedky; Nariadenie vlády č. 19/2003 Sb., ktorým sa stanovujú technické požiadavky na hračky

verejnoprávne povinnosti, ktorých nositeľmi sú podnikatelia, a to bez ohľadu na to, či sa jedná o podnikanie oprávnené či neoprávnené.<sup>5</sup> Vedľa úpravy primárnych právnych povinností obsahuje zákon o ochrane spotrebiteľa tiež ustanovenia o správnom dozore, správnych deliktoch a ukladaní pokút, t.j. problematiku verejnoprávnej zodpovednosti resp. sekundárnych právnych povinností, o ktorých bude pojednané nižšie v kapitole 2.2. Vo vzťahu k právnym predpisom upravujúcim výkon verejnej správy v jednotlivých odvetviach spotrebiteľského práva má táto úprava subsidiárny charakter, ako to vyplýva z § 1 ods. 2 zákona o ochrane spotrebiteľa, ktorý stanoví, že ustanovenia zvláštnych právnych predpisov týkajúcich sa podmienok výroby, dovozu, predaja a označovania výrobkov a poskytovania služieb nie sú týmto zákonom dotknuté. Dôvodová správa k zákone o ochrane spotrebiteľa uvádza, že zvláštne právne predpisy často stanovujú prísnejšie podmienky.

#### ***2.1.1.1 Bezpečný výrobok a súvisiace definície***

Paragraf 2 zákona o ochrane spotrebiteľa sa venuje vymedzeniu a definíciám jednotlivých pojmov. Z hľadiska problematiky **bezpečného výrobku** je potrebné poukázať na fakt, že bezpečný (resp. nebezpečný) výrobok v § 2 zákona o ochrane spotrebiteľa a ani na inom mieste predmetného zákona definovaný nie je. **Nebezpečný výrobok** bol definovaný v § 2 ods. 1 písm. i) v zákone o ochrane spotrebiteľa v znení platnom do 30. 6. 2001 ako výrobok, ktorý z dôvodu akejkoľvek vady alebo nesprávnej či nedostatočnej informácie sám o sebe alebo pri obvyklom spôsobe používania, zostavovania alebo uchovávaní, ako i únikom škodlivých látok alebo v dôsledku spoliehania sa na presnosť, pri náležitej opatrnosti predstavuje nepredvídateľné alebo zvýšené nebezpečenstvo ohrozenia života, zdravia alebo majetku. Predmetný paragraf ďalej uvádzal, že výrobok nebolo možné považovať za nebezpečný len preto, že bol do obehu uvedený výrobok bezpečnejší. Toto ustanovenie definujúce nebezpečný výrobok bolo zrušené ku dňu 30. 6. 2001 a to v súvislosti s prijatím zákona č. 120/2001 Sb., všeobecnej bezpečnosti výrobkov pre viac informácií vid' kapitola 2.1.3 nižšie). Do 30.6.2001 existovala dvojaká úprava bezpečného a nebezpečného výrobku. Nebezpečný výrobok bol teda definovaný v zákone o ochrane spotrebiteľa (vid' vyššie) a v zákone č.

---

<sup>5</sup> Dôvodová správa k zákonu č. 634/1992 Sb.

22/1997 Sb., o technických požiadavkách na výrobky bol upravený pojem bezpečného výrobku. **Zákon č. 22/1997 Sb.**, o technických požiadavkách na výrobky, vo svojom § 8 stanovil, že bezpečným výrobkom je výrobok, ktorý za bežných alebo rozumne predvídateľných podmienok užitia nepredstavuje po dobu stanovenej alebo obvyklej použiteľnosti žiadne nebezpečenstvo alebo jeho užitie predstavuje len minimálne nebezpečenstvo, ktoré je možné považovať za prijateľné pri užívaní výrobku vzhľadom k odpovedajúcej vysokej úrovni ochrany oprávneného záujmu.

Keďže úprava bezpečného výrobku v zákone o ochrane spotrebiteľa neodpovedala Smernici 92/59/ES o všeobecnej bezpečnosti výrobkov (viac informácií nižšie v kapitole 2.1.3) a zároveň tato dvojaká úprava nebola žiaduca, zákonodarca toto vyriešil zrušením § 8 v zákone č. 22/1997 Sb., v znení platnom do 30. 6. 2001 a §2 odst. 1 písm. i) v zákone o ochrane spotrebiteľa v znení platnom do 30. 6. 2001 a pojem bezpečného výrobku vložil do § 3 zákona č. 102/2001 Sb., o všeobecnej bezpečnosti výrobkov. Zároveň došlo k zrušeniu § 7 zákona o ochrane spotrebiteľa v znení platnom do 30. 6. 2001, ktorý pojednával o zákaze ponuky a predaja nebezpečných výrobkov.<sup>6</sup>

Paragraf 2 zákona o ochrane spotrebiteľa definuje pojmy spotrebiteľ, výrobca, dovozca, dodávateľ, výrobok, výrobok nebezpečný svojou zameniteľnosťou s potravinou, a ďalšie. Všetky tieto definície sú použiteľné len pre účely zákona o ochrane spotrebiteľa.

**Spotrebiteľ** je v zákone o ochrane spotrebiteľa definovaný ako **fyzická osoba**, ktorá nejedná v rámci svojej podnikateľskej činnosti alebo samostatného výkonu povolania. Táto definícia sa dostala do zákona o ochrane spotrebiteľa na základe zákona č. 155/2010 Sb., ktorým sa menia niektoré zákony ku skvalitneniu ich aplikácie a ktorý sa

---

<sup>6</sup> § 7 zákona o ochrane spotrebiteľa, v znení platnom do 30. 6. 2001: „Zákaz nabídky a prodeje nebezpečných výrobků (1) Nikdo nesmí prodávat, darovat ani nabízet nebezpečné výrobky. (2) Odpovědnosti za porušení zákazu uvedeného v odstavci 1 se zproští ten, kdo prokáže, že o skutečnosti, že se jedná o nebezpečné výrobky, v době prodeje, darování nebo nabídky nemohl vědět. (3) Dozví-li se prodávající nebo darující jakékoliv skutečnosti, které nasvědčují tomu, že prodal či daroval spotřebiteli nebezpečné výrobky, je povinen bezodkladně jej o tom informovat. Není-li informování jednotlivých spotřebitelů možné, je povinen informovat účinným způsobem spotřebitelskou veřejnost a orgány veřejné správy, které vykonávají dozor nad dodržováním ustanovení tohoto zákona. (4) Povinnost uloženou v odstavci 3 má obdobně výrobce, dovozce a dodávatel. (5) Ustanovení předchozích odstavců platí přiměřeně pro poskytování služeb.“.

stal účinným ku dňu 1. 8. 2010. Spotrebiteľ bol do 31. 7. 2010 definovaný v zákone o ochrane spotrebiteľa ako fyzická alebo právnická osoba, ktorá nakupuje výrobky alebo užíva služby za iným účelom než pre podnikanie s týmito výrobkami alebo službami. Dôvodová správa k zákonu č. 155/2010 Sb. uvádza, že bolo potrebné upraviť definíciu spotrebiteľa v zákone o ochrane spotrebiteľa tak, aby odpovedala súčasnému európskemu spotrebiteľskému právu. Pojem spotrebiteľ sa po dlhú dobu vyvíjal, avšak bolo zrejmé, že je striktne obmedzený na fyzickú osobu, ktorá jedná za účelom, ktorý nesúvisí s jej podnikaním alebo povoláním. Tento nový prístup k pojmu spotrebiteľ odpovedá primárnemu účelu spotrebiteľského práva, ktorým je ochrana slabšej strany spotrebiteľskej zmluvy. Za slabšiu stranu preto nie je možné považovať právnickú osobu, keďže v jej prípade je možné očakávať v jednaniach vyššiu mieru profesionality, než je tomu v prípade spotrebiteľa v užšom zmysle. Úroveň ochrany právnických osôb zostáva i naďalej na vysokej úrovni, keďže minimálne štandardy ochrany slabšej strany sú dostatočné jak v občianskoprávných vzťahoch, tak i v prípade úpravy podľa zákona č. 513/1991 Sb., obchodný zákonník, v platnom znení (ďalej len „obchodný zákonník“).<sup>7</sup>

Pojem spotrebiteľa je upravený aj v ďalších zákonoch. Konkrétne je pojem spotrebiteľ definovaný tiež napríklad v § 52 ods. 3 občianskeho zákonníku, podľa ktorého je, s účinnosťou od 1. 8. 2010, spotrebiteľom fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy nejedná v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti alebo v rámci samostatného výkonu povolania. Pred 1. 8. 2010 bol spotrebiteľ v predmetnom ustanovení občianskeho zákonníku definovaný ako osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy nejedná v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Ako je zrejmé z vyššie uvedeného, definícia spotrebiteľa v § 52 ods. 3 občianskeho zákonníku v znení do 31. 7. 2010 mohla pôsobiť problémy, keďže spotrebiteľ bol označený ako „osoba“ a pojem osoba v sebe zahŕňa jak osoby fyzické, tak i osoby právnické<sup>8</sup>, na rozdiel od iných právnych predpisov zužujúcich definíciu spotrebiteľa na fyzickú osobu (viď prehľad niektorých právnych predpisov nižšie). I z tohto dôvodu bolo žiaduce presne vymedziť pojem spotrebiteľa.

---

<sup>7</sup> Dôvodová správa k zákonu č. 155/2010 Sb.

<sup>8</sup> Švestka, J., Jehlička, O., Škárová, M., Spáčil, J. a kol. Občianský zákoník. Komentár. 10. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006, s. 336.

Na tento problém reaguje i návrh nového občianskeho zákonníku vo svojom §393, kde spotrebiteľa definuje ako každého človeka, ktorý mimo rámec svojej podnikateľskej činnosti alebo mimo rámec samostatného výkonu svojho povolania uzatvára zmluvu s podnikateľom alebo s ním ináč jedná.<sup>9</sup> Dôvodová správa k návrhu nového občianskeho zákonníku<sup>10</sup> uvádza, že pojem spotrebiteľ bude vymedzený ako párový pojem k pojmu podnikateľ, ktorý je vymedzený v nasledujúcom paragrafe 394. Pojem spotrebiteľa bude mať predovšetkým význam pre celé súkromné právo, ale aj pre príslušné právne predpisy z oboru práva verejného.

Občiansky zákonník ďalej definuje spotrebiteľa pre účely zmlúv o finančných službách uzatváraných na diaľku v § 54a ods. 4 písm. c) ako fyzickú osobu, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy o finančných službách uzatváranej na diaľku nejedná v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Ďalšiu definíciu spotrebiteľa prináša zákon č. 321/2001 Sb., v platnom znení, o niektorých podmienkach zjednávaní spotrebiteľského úveru, vo svojom §2 písm. b), ktorý definuje spotrebiteľa ako fyzickú osobu, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy nejedná v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a v ktorej prospech je spotrebiteľský úver zjednávaný.

Zákon č. 127/2005 Sb., v platnom znení, o elektronických komunikáciách, obsahuje ďalšiu definíciu spotrebiteľa ako fyzickej osoby, ktorá využíva alebo žiada verejne dostupnú službu elektronických komunikácií pre účely mimo rámec jej podnikateľských činností (viď § 2 písm. d) predmetného zákona).

Napriek rôznym definíciám pojmu spotrebiteľ je možné uzavrieť, že zákonodarca termín spotrebiteľ užíva konzistentne až na výnimky.<sup>11</sup>

**Predávajúcim** je podnikateľ<sup>12</sup>, ktorý spotrebiteľovi predáva výrobky alebo poskytuje služby.

---

<sup>9</sup> [http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/Vladni\\_navrh\\_obcanskeho\\_zakoniku\\_LRV\\_090430\\_final\\_s%20obsahem.pdf](http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/Vladni_navrh_obcanskeho_zakoniku_LRV_090430_final_s%20obsahem.pdf)

<sup>10</sup> Dôvodová správa k vládnomu návrhu nového občianskeho zákonníku, zo dne 27. 4. 2009: [http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/Duvodova\\_zprava\\_OZ\\_LRV\\_090430\\_final.pdf](http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/Duvodova_zprava_OZ_LRV_090430_final.pdf)

<sup>11</sup> Selucká, M.: Ochrana spotrebiteľa v súkromnom práve. Praha.: C. H. Beck. 2008, s. 47.

<sup>12</sup> Definícia podnikateľa je obsiahnutá v § 2 ods. 2 Obchodného zákonníku

**Výrobca** je v zákone o ochrane spotrebiteľa definovaný ako podnikateľ, ktorý zhotovil výrobok, alebo jeho súčasť alebo poskytol služby, ktorý vytváril prvotnú surovinu alebo ju ďalej spracoval, alebo ktorý sa za výrobcu označil.

**Dovozcom** je podnikateľ, ktorý uvedie na trh výrobok z iného než členského štátu Európskej únie (ďalej len „EÚ“).

**Dodávateľom** je každý ďalší podnikateľ, ktorý priamo alebo prostredníctvom iných podnikateľov dodal predávajúcemu výrobky (§ 2 ods. 1 písm. e) zákona o ochrane spotrebiteľa).

Zvláštnu pozornosť si zaslúži všeobecne pojem dodávateľa v zmysle protistrany spotrebiteľa v spotrebiteľskom právnom vzťahu. Tak, ako bolo uvedené vyššie v prípade pojmu spotrebiteľ, nie je zákonodarca jednotný ani v definovaní druhej zmluvnej strany spotrebiteľského právneho vzťahu. Je tomu tak zrejme aj v dôsledku špecifik rôznych spotrebiteľských záväzkov. Pre dodávateľa často používané termíny sú napríklad predávajúci, poskytovateľ, veriteľ, atď. Občiansky zákonník definuje dodávateľa v §52 ods. 2 ako osobu, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy jedná v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Zákon č. 321/2001 Sb., v platnom znení, o niektorých podmienkach zjednávania spotrebiteľského úveru vo svojom § 2 písm. c) definuje veriteľa ako fyzickú alebo právnickú osobu poskytujúcu spotrebiteľský úver v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti alebo združenie takýchto osôb. Zákon č. 127/2005 Sb., v platnom znení, o elektronických komunikáciách, definuje operátora ako podnikateľa, ktorý zaisťuje, alebo je oprávnený zaisťovať verejnú komunikačnú sieť. Je možné uzavrieť, že právny poriadok ČR obsahuje len dve základné definície dodávateľa v kontexte právnej úpravy presadzujúcej ochranu spotrebiteľa, a to definície obsiahnuté v § 52 ods. 2 občianskeho zákonníku a v § 2 ods. 1 písm. e) zákona o ochrane spotrebiteľa. Ďalšie právne predpisy určujú za druhý subjekt spotrebiteľskej obligácie inú osobu (veriteľa, predávajúceho, apod.).<sup>13</sup> Zvláštnosťou je, že pojem dodávateľa v zákone o ochrane spotrebiteľa nekorešponduje s termínom dodávateľa v občianskom zákonníku. Podľa zákona o ochrane spotrebiteľa je dodávateľ „ďalším podnikateľom, ktorý dodal predávajúcemu výrobky“. Z tohto vyplýva, že dodávateľ v zmysle zákona o ochrane spotrebiteľa

---

<sup>13</sup> Selucká, M.: Ochrana spotřebitele v soukromém právu. Praha.: C. H. Beck. 2008, s. 34.



nebude protistranou spotrebiteľovi v spotrebiteľskom právnom vzťahu, na rozdiel od občianskeho zákonníku. V zmysle zákona o ochrane spotrebiteľa je touto protistranou predávajúci, t.j. „podnikateľ“<sup>14</sup>, ktorý spotrebiteľovi predáva výrobky alebo poskytuje služby“.

Pre úplnosť a názornosť je možné uzavrieť, že dodávateľ v zmysle § 52 ods. 2 občianskeho zákonníku je ekvivalentom predávajúceho podľa § 2 ods. 1 písm. b) zákona o ochrane spotrebiteľa a ekvivalentom predávajúceho podľa § 612 občianskeho zákonníku. Pojem spotrebiteľ podľa § 52 ods. 3 občianskeho zákonníku je ekvivalentný pojmu spotrebiteľ podľa § 2 ods. 1 písm. a) zákona o ochrane spotrebiteľa a zároveň ekvivalentný pojmu kupujúci podľa § 612 občianskeho zákonníku.<sup>15</sup>

**Výrobok** je definovaný v § 2 ods. 1 písm. f) zákona o ochrane spotrebiteľa ako vec alebo iné hodnoty určené k ponuke spotrebiteľovi, ktoré môžu byť predmetom právneho vzťahu. I v tomto prípade platí, že ide o definíciu len pre účely zákona o ochrane spotrebiteľa. Iná definícia výrobku je obsiahnutá napríklad aj v zákone č. 59/1998 Sb., v platnom znení (ZOSVV), ktorému bude venovaná detailná pozornosť v tretej kapitole tejto práce.

### ***2.1.1.2 Primárne právne povinnosti v zákone o ochrane spotrebiteľa***

Primárne právne povinnosti, ktorých nedodržanie je sankcionované (viď kapitola 2.2 nižšie), sú pre predávajúceho zakotvené v § 3 až § 19 zákona o ochrane spotrebiteľa. Okrem povinností týkajúcich sa

- ⇒ poctivosti predaja a poskytovania služieb<sup>16</sup>,
- ⇒ nekalých obchodných praktík<sup>17</sup>,
- ⇒ klamavých a agresívnych obchodných praktík<sup>18</sup>,

---

<sup>14</sup> Definícia podnikateľa je obsiahnutá v § 2 ods. 2 Obchodného zákonníku

<sup>15</sup> Selucká, M.: Ochrana spotrebiteľa v súkromom práve. Praha.: C. H. Beck. 2008, s. 38.

<sup>16</sup> § 3 zákona o ochrane spotrebiteľa

<sup>17</sup> § 4 zákona o ochrane spotrebiteľa

<sup>18</sup> § 5 a § 5a zákona o ochrane spotrebiteľa

⇒ zákazu diskriminácie spotrebiteľa<sup>19</sup>, zákazu výroby, dovozu, vývozu, ponuky, predaja a darovania výrobkov nebezpečných svojou zameniteľnosťou s potravinami<sup>20</sup> a

⇒ zákazu ponúkania, predaja a vývozu výrobkov určených pre humanitárne účely<sup>21</sup>

sú z hľadiska problematiky bezpečného výrobku zaujímavé

⇒ informačné povinnosti upravené v **§ 9 až §14a**.

Predávajúci je podľa **§ 9** zákona o ochrane spotrebiteľa povinný riadne informovať spotrebiteľa o vlastnostiach predávaných výrobkov alebo charaktere poskytovaných služieb, o spôsobe použitia a údržby výrobku a o nebezpečenstve, ktoré vyplýva z jeho nesprávneho použitia alebo údržby, a tiež o riziku súvisiacom s poskytovanou službou. Ak je to potrebné s ohľadom na povahu výrobku, spôsob a dobu jeho užívania, je predávajúci povinný zaistiť, aby tieto informácie boli obsiahnuté v priloženom písomnom návode a aby boli zrozumiteľné. Týchto povinností sa nemôže predávajúci sprostíť s poukazom na skutočnosť, že mu potrebné alebo správne informácie neposkytol výrobca, dovozca alebo dodávateľ. Tieto povinnosti sa však nevzťahujú na prípady, kedy sa jedná o zrejmé, alebo všeobecne známe skutočnosti.

**§ 10** zákona o ochrane spotrebiteľa ukladá predávajúcemu povinnosť viditeľne a zrozumiteľne označovať ním predávané výrobky. Z princípu subsidiarity vyplýva, že zvláštne predpisy môžu stanoviť prísnejšie podmienky na označovanie výrobkov.<sup>22</sup>

**§ 11 a § 12** ukladajú predávajúcemu povinnosť poskytovať zrozumiteľné informácie a informácie o cene predávaných výrobkov.

**§ 13** súvisí s problematikou zodpovednosti za vady kedy stanoví, že predávajúci je povinný spotrebiteľa riadne informovať o rozsahu, podmienkach a spôsobe uplatnenia zodpovednosti za vady výrobkov a služieb, vrátane podmienok uplatnenia rozporu

---

<sup>19</sup> § 7 zákona o ochrane spotrebiteľa

<sup>20</sup> § 7a zákona o ochrane spotrebiteľa

<sup>21</sup> § 7b zákona o ochrane spotrebiteľa

<sup>22</sup> Napr. § 4 ods. 1 zákona č. 102/2001 Sb. , o všeobecnej bezpečnosti výrobkov, v platnom znení:

„Výrobek uváděný na trh musí výrobce opatřit průvodní dokumentací v souladu s požadavky zvláštního právního předpisu a označit.“

s kúpnu zmluvou spolu s údajmi o tom, kde je možné reklamáciu uplatniť, a o realizácii záručných oprav.

V súvislosti so zákonom č. 155/2010 Sb., ktorým bol novelizovaný aj zákon o ochrane spotrebiteľa s účinnosťou od 1. 8. 2010, došlo k **zrušeniu § 14**, podľa ktorého bol predávajúci povinný označiť prevádzku spôsobom stanoveným zvláštnymi právnymi predpismi<sup>23</sup> a pri ukončení činnosti v prevádzke o tomto informovať živnostenský úrad. Keďže dodržiavaním týchto povinností dochádzalo k duplicitě kontrolných činností (kontrolu realizovala Česká obchodná inšpekcia a súčasne živnostenské úrady), došlo k zrušeniu predmetného paragrafu.

Medzi ďalšie (primárne) povinnosti pri predaji výrobkov a poskytovaní služieb patria napríklad povinnosť predávajúceho predviesť výrobok na žiadosť spotrebiteľa, ak to umožňuje povaha výrobku,<sup>24</sup> v prípadoch stanovených zákonom povinnosť riadne vyplniť záručný list,<sup>25</sup> pri predaji použitých alebo upravených výrobkov, výrobkov s vadou alebo výrobkov, ktorých úžitkové vlastnosti sú ináč obmedzené, povinnosť tieto skutočnosti v doklade zreteľne vyznačiť,<sup>26</sup> a ďalšie povinnosti uvedené v **§ 15 až § 19** zákona o ochrane spotrebiteľa.

### **2.1.2 Zákon o technických požiadavkách na výrobky**

Technické požiadavky na výrobky sú v ČR upravené základným právnym predpisom, ktorým je zákon č. 22/1997 Sb., v platnom znení (ďalej len „zákon č. 22/1997 Sb.“) doplneným podzákonnými právnymi predpismi<sup>27</sup> a systémom nezáväzných harmonizovaných technických noriem.

---

<sup>23</sup> § 17 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenskom podnikaní, v platnom znení

<sup>24</sup> § 15 ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa

<sup>25</sup> § 15 ods. 2 zákona o ochrane spotrebiteľa

<sup>26</sup> § 16 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa

<sup>27</sup> Sem patria napríklad: Nariadenie vlády č. 453/2004 Sb., ktorým sa stanovujú požiadavky na diagnostické zdravotnícke prostriedky in vitro; Nariadenie vlády č. 154/2004 Sb., ktorým sa stanovujú technické požiadavky na aktívne implantabilné zdravotnícke prostriedky; Nariadenie vlády č. 336/2004 Sb., ktorým sa stanovujú technické požiadavky na zdravotnícke prostriedky; Nariadenie vlády č. 21/2003 Sb., ktorým sa stanovujú technické požiadavky na osobné ochranné prostriedky; Nariadenie vlády č. 19/2003 Sb., ktorým sa stanovujú technické požiadavky na hračky, a iné.

Zákon č. 22/1997 Sb. obsahuje právnú úpravu otázok zakotvených vo svojom § 1, a to konkrétne spôsob stanovovania technických požiadaviek na výrobky, ktoré by mohli vo zvýšenej miere ohroziť zdravie alebo bezpečnosť osôb, majetok alebo životné prostredie, poprípade iný verejný záujem. Táto oblasť okruhu pôsobnosti je vytvorením organizačného rámca technickej legislatívy.<sup>28</sup> Ďalej zákon č. 22/1997 Sb. upravuje práva a povinnosti osôb, ktoré uvádzajú na trh alebo distribuujú, prípadne uvádzajú do prevádzky výrobky, ktoré by mohli vo zvýšenej miere ohroziť oprávnený záujem<sup>29</sup>, práva a povinnosti osôb poverených k činnostiam podľa tohto zákona, ktoré súvisia s tvorbou a uplatňovaním českých technických noriem alebo so štátnym skúšobníctvom<sup>30</sup>, spôsob zaistenia informačných povinností súvisiacich s tvorbou technických predpisov a technických noriem, vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv a požiadaviek práva EÚ.<sup>31</sup>

#### **2.1.2.1 Výrobok, bezpečný výrobok a súvisiace definície**

Zákon č. 22/1997 Sb. zakotvuje tiež vymedzenie základných pojmov. Týmto sú pojmy výrobok, výrobca, distribútor, dovozca, technické požiadavky a iné požiadavky na výrobok.

**Výrobok** je definovaný ako akákoľvek vec, ktorá bola vyrobená, vytážená alebo ináč získaná bez ohľadu na stupeň jeho spracovania a je určená k uvedeniu na trh ako nová alebo použitá. Za nové výrobky je možné považovať tiež také výrobky, ktoré boli zmenené podstatným spôsobom. Tie výrobky, ktoré boli opravené bez zmeny pôvodnej funkcie, účelu alebo typu, za nové výrobky nie je možné považovať. Pojem výrobok je vymedzený tiež napríklad v zákone č. 102/2001 Sb. a v ZOSVV.

**Bezpečný výrobok** bol definovaný v § 8 zákona č. 22/1997 Sb. ako výrobok, ktorý za bežných alebo rozumne predvídateľných podmienok použitia nepredstavuje po dobu stanovenej alebo obvyklej použiteľnosti žiadne nebezpečenstvo alebo jeho užitie predstavuje len minimálne nebezpečenstvo, ktoré je možné považovať za prijateľné pri

---

<sup>28</sup> Labíková, R. Obecná bezpečnosť výrobkov. Technické požiadavky na výrobky. Odpovednosť za výrobok. Brno : Spisy Právnické fakulty Masarykovy Univerzity v Brně. 2001. s. 85.

<sup>29</sup> § 1 ods. 1 písm. b) zákona č. 22/1997 Sb.

<sup>30</sup> § 1 ods. 1 písm. c) zákona č. 22/1997 Sb.

<sup>31</sup> § 1 ods. 1 písm. d) zákona č. 22/1997 Sb.

užívání výrobku vzhľadom k odpovedajúcej vysokej úrovni ochrany oprávneného záujmu. Zákonodarca zrušil predmetný paragraf ku dňu 30. 6. 2001 a zároveň zrušil §2 ods. 1 písm. i) v zákone o ochrane spotrebiteľa (v znení platnom do 30. 6. 2001), kde bol definovaný výrobok nebezpečný<sup>32</sup> a pojem bezpečného výrobku vložil do § 3 zákona č. 102/2001 Sb. Dôvodom zrušenia vyššie uvedených ustanovení bola dvojaká úprava bezpečného a nebezpečného výrobku a rozpor so Smernicou 92/59/ES o obecnej bezpečnosti výrobkov (viac informácii nižšie v kapitole 2.1.3).

**Výrobcom** je osoba, ktorá vyrába alebo len navrhuje výrobok, a v prípadoch stanovených nariadením vlády tiež osoba, ktorá zostavuje, balí, spracováva alebo ináč označuje výrobok, za ktorý zodpovedá podľa tohto zákona a ktorý hodlá uviesť na trh pod svojím menom.<sup>33</sup> Pôjde teda o osobu fyzickú alebo právnickú, ktorá je oprávnená uvádzať na trh výrobok pod svojím menom. Problematickým sa javí byť výraz „hodlá uviesť na trh pod svojím menom“. Prezumuje sa teda zrejme vôľa určitého subjektu, ktorá má dve zložky. Prvou je vôľa uviesť výrobok na trh, druhou pod svojím menom.

Ďalším problémom môže byť to, ako chápať spojenie „...osoba, ktorá vyrába alebo len navrhuje výrobok...“. Vo veci č.j. *I As 61/2008 – 98* tvrdila sťažovateľka, že ona výrobky fakticky vyrábala, ale tieto nenavrhla. Na to Najvyšší správny súd reagoval tak, že „z ustanovení § 2 písm. c) uvedeného zákona<sup>34</sup> vyplýva, že výrobcom môže byť v konkrétnom prípade buď osoba, ktorá výrobek vyrábí (bez ohľadu na to, zda jej tiež navrhla), alebo osoba, ktorá jej navrhla, aniž by ho však nutne vyrábela“, čím teda dovodil, že výrobca vyrábajúci výrobky nemusí nutne tieto výrobky aj navrhovať, ako to odvodzovala v predmetnej veci sťažovateľka. Najvyšší správny súd ďalej pre úplnosť uzavrel, že „určujúcim kritériom v prípadoch, kdy se na výrobě (od fáze návrhu) stanoveného výrobku podílí více osob, tak zůstává otázka, kdo tento výrobek hodlá uvést na trh pod svým jménem.“

---

<sup>32</sup> §2 ods. 1 písm. i) zákona o ochrane spotrebiteľa v znení platnom do 30. 6. 2001 uvádza, že výrobkom je výrobok, ktorý z dôvodu akejkoľvek vady alebo nesprávnej či nedostatočnej informácie sám o sebe alebo pri obvyklom spôsobe používania, zostavovania alebo uchovávaní, ako i únikom škodlivých látok alebo v dôsledku spoliehania sa na presnosť, pri náležitej opatrnosti predstavuje nepredvídateľné alebo zvýšené nebezpečenstvo ohrozenia života, zdravia alebo majetku.

<sup>33</sup> § 2 písm. d) zákona č. 22/1997 Sb.

<sup>34</sup> Zákon č. 22/1997 Sb.

**Dovozcom** je ten, kto uvedie na trh výrobok z iného než členského štátu EÚ alebo uvedenie takéhoto výrobku na trh sprostredkuje.<sup>35</sup> S touto definíciou dovozcu pracuje aj zákon č. 102/2001 Sb.<sup>36</sup>, ktorý odkazuje na definíciu dovozcu v zákone č. 22/1997 Sb. Dovozca je v určitých situáciách právnym poriadkom postavený na úroveň výrobcu a v určitých presne definovaných prípadoch preberá v oblasti technickej legislatívy zodpovednosť za výrobcu.<sup>37</sup>

**Distribútorom** je ten, kto v dodávateľskom reťazci dodáva výrobky na trh, dodaním výrobku na trh je každé ďalšie jeho predanie alebo prevod po jeho uvedení na trh (táto činnosť je označovaná ako distribúcia).<sup>38</sup> Distribútorom je teda všeobecne každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá realizuje cestu výrobku od výrobcu ku konečnému spotrebiteľovi, pričom táto osoba môže byť zároveň výrobcom alebo dovozcom výrobku. Distribútor podlieha právnym predpisom z oblasti technickej legislatívy<sup>39</sup> a tiež samozrejme ďalšími právnymi predpismi napríklad regulujúcimi oblasť podnikania. Od distribútora sa preto predpokladá znalosť technickej legislatívy v obore jeho podnikania, znalosť dokumentácie, ktorá ma sprevádzať výrobky, znalosť a dodržanie podmienok distribúcie výrobkov a súčinnosť s kontrolnými orgánmi.

**Technické požiadavky na výrobok** sú detailne definované v § 2 písm. h) zákona č. 22/1997 Sb.<sup>40</sup> Technickými požiadavkami na výrobok sú tak okrem presne

---

<sup>35</sup> § 2 písm. e) zákona č. 22/1997 Sb.

<sup>36</sup> § 5 ods. 1 písm. c) zákona č. 102/2001 Sb.

<sup>37</sup> Labíková, R. Obecná bezpečnosť výrobkov. Technické požiadavky na výrobky. Odpovednosť za výrobek. Brno : Spisy Právnické fakulty Masarykovy Univerzity v Brně. 2001. s. 90.

<sup>38</sup> § 2 písm. g) zákona č. 22/1997 Sb.

<sup>39</sup> Pre vysvetlenie termínu technická legislatíva vid' : Labíková, R. Obecná bezpečnosť výrobkov. Technické požiadavky na výrobky. Odpovednosť za výrobek. Brno : Spisy Právnické fakulty Masarykovy Univerzity v Brně. 2001. s. 13: tu sa uvádza, že termín technická legislatíva v modernom európskom pojatí vo svojej podstate označuje úpravu práv a povinností subjektov právnych vzťahov pri uvážaní výrobkov na trh, a to v dvoch základných formách regulácie, vo forme verejnoprávnej regulácie a súkromnoprávnej regulácie.

<sup>40</sup> § 2 písm. h) zákona č. 22/1997 Sb.: „Technickými požiadavkami na výrobok: 1. technická špecifikácia obsažená v právnom predpise, technickom dokumente alebo technické normy, ktorá stanoví požadované charakteristiky výrobku, jakými jsou úroveň jakosti, užitné vlastnosti, bezpečnost a rozměry, včetně požadavků na jeho název, pod kterým je prodáván, úpravu názvosloví, symbolů, zkoušení výrobku a zkušebních metod, požadavky na balení, označování výrobku nebo opatřování štítkem, postupy posuzování shody výrobku s právními předpisy nebo s technickými normami, výrobní metody a procesy mající vliv na charakteristiky výrobků, 2. jiné požadavky nezbytné z důvodů ochrany oprávněného zájmu nebo ochrany spotřebitele, které se týkají životního cyklu výrobku poté, co je uveden na trh, popřípadě do provozu, např. podmínky používání, recyklace, opětovného použití nebo zneškodnění výrobku, pokud takové podmínky mohou významně ovlivnit složení nebo povahu výrobku nebo jeho uvedení na trh, popřípadě do provozu,“.

vymedzených technických špecifikácií (viď §2 písm. h) ods. 1 zákona č. 22/1997 Sb.) tiež ďalšie požiadavky, ktoré sa týkajú najmä životného cyklu výrobku po jeho uvedení na trh a ktoré sú dôležité napríklad z dôvodu ochrany spotrebiteľa (viď §2 písm. h) ods. 2 zákona č. 22/1997 Sb.)

**Uvedenie výrobku na trh** je okamžik, kedy je výrobok na trhu EÚ prvýkrát úplatne alebo bezúplatne predaný alebo ponúknutý k predaniu za účelom distribúcie alebo používania alebo kedy sú k nemu po prvýkrát prevedené vlastnícke práva, ak nestanoví zvláštny zákona ináč. Za uvedenie na trh sa považujú aj výrobky vyrobené alebo dovezené pre prevádzkové potreby pri vlastnom podnikaní výrobcov alebo dovozcov a výrobky použité k opakovanému použitiu, ak je u nich pred opakovaným použitím posudzovaná zhoda s právnymi predpismi, pokiaľ to stanoví nariadenie vlády. Ak je to nevyhnutné, vláda nariadením bližšie vymedzí pojem uvedenie na trh pre výrobky, na ktoré sa tento technický predpis vzťahuje.<sup>41</sup> Z vyššie uvedeného vymedzenia pojmu uviesť výrobok na trh sa javí byť problematickým ustanovenie, podľa ktorého „Uvedenie výrobku na trh je okamžik, kedy je výrobok ... kedy sú k nemu po prvýkrát prevedené vlastnícke práva...“. Tu vzniká otázka, či je za prevod vlastníckych práv možné považovať rôzne typy zmlúv v rámci distribučného reťazca alebo k prevodu dochádza až prvou spotrebiteľskou zmluvou, teda zmluvou, na základe ktorej sú prevedené vlastnícke práva na spotrebiteľa.

K tejto veci sa vyjadril Mestský súd v Prahe vo svojom rozsudku, č. j. **7 Ca 89/2007 – 70**, zo dňa 27. 2. 2008, kde uviedol, že v súlade s § 2 písm. b.) zákona č. 22/1997 Sb. došlo v okamžiku uvedenia výrobkov na trh žalobkyňou k prevodu vlastníckeho práva k stanoveným výrobkom, t.j. predmetom obchodneprávneho vzťahu, z žalobkyne na jej odberateľa, čím sa teda priklonil k záveru, že prevodom vlastníckeho práva rozumie prevod na základe rôznych typov zmlúv v rámci distribučného reťazca.

K výrazu „uviesť výrobok na trh“ sa vyjadril aj Najvyšší správny súd vo veci, č.j. **I As 61/2008 – 98**, kde uviedol, že „*uvedením výrobku na trh se i nadále považuje především okamžik, kdy došlo k prvnímu přechodu výrobku z fáze výroby nebo dovozu do fáze distribuce. Tento pojem je nutno vnímat i na případy, kdy je výrobek dodáván uživateli*

---

<sup>41</sup> § 2 písm. b) zákona č. 22/1997 Sb.

*přímo, tj. s vyloučením distribuční sítě, a také případy výroby či dovozu výrobků pro vlastní provozní potřeby výrobce.*“

Vo veci **č.j. 1 As 20/2007-57** sa Najvyšší správný súd tiež vyjadril k termínu uviesť výrobok na trh a konštatoval, že *„za uvedení výrobku na trh se i nadále považuje především okamžik, kdy došlo k prvnímu přechodu výrobku z fáze výroby nebo dovozu do fáze distribuce. Tento pojem je tak nutno vnímat i v případech, kdy je výrobek dodáván uživateli přímo, tj. s vyloučením distribuční sítě, a také případy výroby či dovozu výrobků pro vlastní provozní potřeby výrobce (blíže § 2 odst. 2 zákona č. 22/1997 Sb.).“*

**Uvedenie výrobku do obehu** je termín, s ktorým zákon č. 22/1997 Sb. nepracuje. Termín uvedenie výrobku do obehu nájdeme v § 1 ods. 1 zákona č. 102/2001 Sb. vo forme legislatívnej skratky, ktorou odkazuje na definíciu obsiahnutú v zákone č. § 2 písm. o) zákona č. 110/1997 Sb., v platnom znení, o potravinách a tabakových výrobkoch. Ten definuje výraz uvedenie do obehu ako ponúkание k predaju, predaj alebo iné formy ponúkania k spotrebe; skladovanie, preprava pre potreby predaja a dovoz za účelom predaja odo dňa prepustenia do voľného obehu. Uvedením výrobku do obehu je teda časový okamžik, ktorý nie je totožný s okamžikom uvedenia na trh. Prvá polovica definície<sup>42</sup> tohto pojmu naznačuje, že okamžik uvedenia výrobku do obehu môže byť totožný s okamžikom uvedenia výrobku na trh. Druhá polovica predmetnej definície ale je predpokladom skutočnosti, že uvedenie výrobku do obehu môže predchádzať uvedeniu výrobku na trh a výrobok môže byť teda uvedený do obehu bez toho, aby bol uvedený na trh.<sup>43</sup> Zaujímavosťou je, že termín „uvedenie výrobku do obehu“ používa právo EÚ v súvislosti so zodpovednosťou za vadný výrobok (viď kapitola 3.2 tejto práce nižšie). Právna úprava zodpovednosti za výrobok v ČR ale v súvislosti so zodpovednosťou za výrobok väčšinou nepoužíva termín uvedenie do obehu, ale uvedenie výrobku na trh, a to práve preto, aby došlo k zjednoteniu terminológie v rámci technickej legislatívy.

**Uvedenie výrobku do prevádzky** je okamžik, kedy je výrobok prvýkrát použitý užívateľom v členských štátoch EÚ k účelu, ku ktorému bol zhotovený; pokiaľ tak

---

<sup>42</sup> § 2 písm. o) zákona č. 110/1997 Sb.

<sup>43</sup> Labíková, R. Obecná bezpečnosť výrobků. Technické požadavky na výrobky. Odpovědnost za výrobek. Brno : Spisy Právnické fakulty Masarykovy Univerzity v Brně. 2001. s. 96.



stanoví nariadenie vlády, je výrobok uvedený do prevádzky v okamžiku, kedy je k tomuto použitiu pripravený alebo poskytnutý. Pokiaľ je výrobok uvedený do prevádzky na pracovisku, jeho užívateľom sa rozumie zamestnávateľ.<sup>44</sup> Termín uvedenie výrobku do prevádzky sa nachádza v zákone č. 22/1997 Sb. s účinnosťou od 1. 5. 2004.

### **2.1.2.2 Primárne právne povinnosti**

Vo všeobecnej rovine je možné povinnosti stanovené zákonom č. 22/1997 Sb. rozdeliť do troch oblastí vychádzajúc z ich zakotvenia v §1 predmetného zákona, ktorý je označený ako predmet úpravy, a to konkrétne na

- ⇒ povinnosti osôb, ktoré uvádzajú na trh alebo distribuujú, prípadne uvádzajú do prevádzky výrobky, ktoré by mohli vo zvýšenej miere ohroziť oprávnený záujem<sup>45</sup>;
- ⇒ povinnosti osôb poverených k činnostiam podľa tohto zákona, ktoré súvisia s tvorbou a uplatňovaním českých technických noriem alebo so štátnym skúšobníctvom;
- ⇒ informačné povinnosti, resp. spôsob ich zaistenia, ktoré súvisia s tvorbou technických predpisov a technických noriem, vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv a požiadaviek práva EÚ.

Vyššie uvedené právne povinnosti sú ďalej detailne rozpracované v nasledujúcich ustanoveniach zákona č. 22/1997 Sb.

### **2.1.3 Zákon o všeobecnej bezpečnosti výrobkov**

Posúdenie tzv. bezpečného výrobku je základom technickej legislatívy. Termín technická legislatíva v modernom európskom pojatí vo svojej podstate označuje úpravu práv a povinností subjektov právnych vzťahov pri uvádzaní výrobkov na trh, a to v dvoch základných formách regulácie, vo forme verejnoprávnej regulácie a

---

<sup>44</sup> § 2 písm. c) zákona č. 22/1997 Sb.

<sup>45</sup> Oprávnený záujem definuje § 1 ods. 1 zákona č. 22/1997 Sb. ako zdravie alebo bezpečnosť osôb, majetok alebo životné prostredie, poprípade iný verejný záujem.“

súkromnoprávnej regulácie. Všeobecne je možné konštatovať, že podstatným základom technickej legislatívy je jak v EÚ tak aj v Českej republike v súčasnej dobe regulácia všeobecnej bezpečnosti výrobkov, ktorá je doplnená o právne predpisy v rámci nového prístupu k technickej harmonizácii a o globálny prístup k posudzovaniu zhody, pričom celú problematiku završuje právna regulácia zodpovednosti za škodu spôsobenú vadným výrobkom. Jadrom technickej legislatívy je preto bezpečný výrobok, pretože len takýto môže byť uvádzaný na trh, a súčasne sankcionovanie nebezpečných výrobkov, a to ako verejnoprávnymi (viď kapitola 2.2 tejto práce), tak aj súkromnoprávnymi (viď prevažne kapitola 3 tejto práce) prostriedkami.<sup>46</sup>

### ***2.1.3.1. Úprava v práve EÚ***

Základným právnym predpisom v oblasti technickej legislatívy a zároveň bezpečnosti výrobkov je v rámci práva EÚ Smernica 2001/95/ES Európskeho parlamentu a Rady z 3. 12. 2001 o všeobecnej bezpečnosti výrobkov (ďalej len „SmVBV“ alebo „Smernica o všeobecnej bezpečnosti výrobkov“). Smernica o všeobecnej bezpečnosti výrobkov bola prijatá 3. 12. 2001, účinnosť nadobudla 15. 1. 2002 a konečný termín jej transpozície členskými štátmi bol 15. 1. 2004. Nahradila predchádzajúcu smernicu o všeobecnej bezpečnosti výrobkov z roku 1992.<sup>47</sup>

Smernica o všeobecnej bezpečnosti výrobkov vo svojej **preambule** uvádza ako hlavný dôvod pre vytvorenie príslušných ustanovení týkajúcich sa všeobecnej bezpečnosti výrobkov na úrovni EÚ to, že je dôležité prijať opatrenia zamerané na zdokonalenie fungovania vnútorného trhu, ktorý tvorí územie bez vnútorných hraníc, kde je zabezpečený voľný pohyb tovaru, osôb, služieb a kapitálu. SmVBV ďalej podporuje vyššie uvedený argument tým, že stanoví, že v prípade absencie ustanovení EÚ by sa horizontálne právne predpisy členských štátov o bezpečnosti výrobkov ukladajúce hospodárskym subjektom predovšetkým všeobecnú povinnosť obchodovať len s bezpečnými výrobkami, mohli odlišovať v úrovni ochrany, ktorá sa poskytuje spotrebiteľom. Takéto rozdiely a absencia horizontálnych právnych predpisov niektorých členských štátoch by mohli spôsobiť vytváranie obchodných prekážok a

---

<sup>46</sup> Labíková, R. Obecná bezpečnosť výrobků. Technické požadavky na výrobky. Odpovědnost za výrobek. Brno : Spisy Právnické fakulty Masarykovy Univerzity v Brně. 2001. s. 15.

<sup>47</sup> Smernica Rady 92/59/EHS z 29. júna 1992 o všeobecnej bezpečnosti výrobkov

porušovanie hospodárskej súťaže v rámci vnútorného trhu. Na zabezpečenie vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa by mala EÚ prispieť k ochrane zdravia a bezpečnosti spotrebiteľov. Horizontálne právne predpisy EÚ zavádzajúce požiadavku všeobecnej bezpečnosti výrobkov a obsahujúce ustanovenia o všeobecných povinnostiach výrobcov a distribútorov, uplatňovaní požiadaviek na bezpečnosť výrobkov a rýchlej výmene informácií a opatrení na úrovni EÚ, by mohli v určitých prípadoch prispieť k tomuto zámeru.

Keďže by bolo veľmi zložité prijať právne predpisy EÚ pre každý existujúci alebo budúci výrobok, je pre tieto výrobky potrebný rozsiahly legislatívny rámec horizontálneho charakteru, ktorý by sa tiež týkal legislatívnych medzier, najmä chýbajúcej revízie existujúcich osobitných právnych predpisov. Taktiež bolo potrebné doplniť ustanovenia v existujúcich alebo budúcich osobitných právnych predpisov, aby sa predovšetkým zabezpečila vysoká úroveň ochrany bezpečnosti a zdravia spotrebiteľov. S týmto súvisí aj článok 11 preambule SmVBV, ktorý uvádza, že v prípade neexistencie špecifickejších ustanovení v rámci právnych predpisov EÚ týkajúcich sa bezpečnosti príslušných výrobkov, mali by sa na ochranu zdravia a bezpečnosti spotrebiteľa uplatňovať všetky ustanovenia SmVBV. Z vyššie uvedeného dôvodu bolo potrebné na úrovni EÚ ustanoviť požiadavku všeobecnej bezpečnosti pre každý výrobok, ktorý je uvedený na trh, alebo je iným spôsobom dodaný alebo dostupný spotrebiteľom, je určený pre spotrebiteľov alebo kde na základe racionálne predvídateľných podmienok je pravdepodobné, že by ho spotrebiteľ mohol užívať, hoci nie je pre neho určený. Vo všetkých týchto prípadoch môžu posudzované výrobky predstavovať riziko pre zdravie a bezpečnosť spotrebiteľov, ktorému sa musí predchádzať. Určité použité výrobky by však mali byť vylúčené kvôli ich samotnej podstate.

Čo sa týka **základnej charakteristiky SmVBV**, účelom SmVBV je zabezpečiť, aby sa na trh EÚ uvádzali len bezpečné spotrebné výrobky. Smernica o všeobecnej bezpečnosti výrobkov sa uplatňuje na nepotravinárske spotrebné výrobky. V prípade, ak tieto výrobky podliehajú osobitným bezpečnostným požiadavkám ustanoveným v iných právnych predpisoch EÚ, SmVBV sa uplatňuje len na tie aspekty a riziká alebo kategórie rizík, ktoré nie sú zahrnuté do týchto osobitných požiadaviek. Bezpečnosť

služieb nepatrí do rozsahu pôsobnosti SmVBV, ale na zabezpečenie dosiahnutia vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa sa jej ustanovenia uplatňujú aj na výrobky, ktoré sa spotrebiteľom dodávajú alebo sú im k dispozícii na použitie v rámci poskytovania služieb. Bezpečnosť prostriedkov a vybavenia, ktoré používa poskytovateľ služieb, najmä tie, na ktorých spotrebiteľia jazdia alebo nimi cestujú, je však z uplatňovania vylúčená. Výrobky, ktoré spotrebiteľ aktívne využíva v priestoroch poskytovateľa služieb, ako sú napríklad sušiče, ktoré sú k dispozícii hosťom v hotelových izbách, alebo solárne ležadlá, však ustanoveniam SmVBV podliehajú. Smernica o všeobecnej bezpečnosti výrobkov zavádza všeobecnú povinnosť hospodárskych subjektov uvádzať na trh len bezpečné výrobky a poskytovať informácie spotrebiteľom a orgánom členských štátov. Tieto informácie sa majú týkať výsledovateľnosti výrobkov a uplatňovania opatrení, ako je napríklad stiahnutie výrobku z trhu alebo reklamácie. Orgány členských štátov musia zabezpečiť, aby výrobky, ktoré sa uvádzajú na trh, boli bezpečné a musia splniť túto povinnosť monitorovaním plnenia povinností výrobcami a distribútormi, ktoré im ukladá SmVBV. V SmVBV sa zriaďuje systém rýchleho varovania pre nepotravinárske spotrebné výrobky (ďalej len „RAPEX“). Tento systém zabezpečuje obeh informácií medzi EK a orgánmi členských štátov o opatreniach prijatých orgánmi členských štátov a hospodárskymi subjektami v súvislosti s výrobkami, ktoré predstavujú vážne riziko pre zdravie a bezpečnosť spotrebiteľov. Prostredníctvom systému RAPEX sa môžu posielat' aj informácie o rizikách, ktoré nie sú závažné.<sup>48</sup>

#### *2.1.3.1.1 Jednotlivé inštitúty v Smernici o všeobecnej bezpečnosti výrobkov*

Hlavným **cieľom** SmVBV je teda zabezpečiť, aby výrobky uvedené na trh boli bezpečné.<sup>49</sup> Smernica o všeobecnej bezpečnosti výrobkov vymedzuje bezpečný výrobok nižšie vo svojom článku 2.b). Opozitum bezpečného výrobku je výrobok nebezpečný definovaný v článku 2.c) SmVBV.

---

<sup>48</sup> Správa Európskej komisie (ďalej len „EK“) Európskemu parlamentu a Rade o implementácii smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/95/ES z 3. decembra 2001 o všeobecnej bezpečnosti výrobkov, 14. 1. 2009

<sup>49</sup> Článok 1.1 SmVBV

**Subsidiárny charakter SmVBV** je explicitne uvedený v článku 1.2 SmVBV, ktorý stanoví, že každé ustanovenie SmVBV platí, pokiaľ neexistujú osobitné ustanovenia s rovnakým cieľom v právnych predpisoch EÚ, podľa ktorých sa riadi bezpečnosť príslušných výrobkov. V prípade, keď výrobok podlieha osobitným požiadavkám na bezpečnosť ustanovených právnymi predpismi EÚ, uplatňuje sa SmVBV iba na tie aspekty, riziká a kategórie rizík, ktoré nie sú zahrnuté do týchto požiadaviek.

Smernica o všeobecnej bezpečnosti výrobkov ďalej vo svojom článku 1.2 uvádza, že sa jej ustanovenia vzťahujú na všetky výrobky definované v nasledujúcom článku 2.a).

**Výrobok** je pre účely SmVBV definovaný ako akýkoľvek výrobok — tiež v rámci poskytovania služby — ktorý je určený pre spotrebiteľov, alebo na základe racionálne predvídateľných podmienok je pravdepodobné, že ho spotrebiteľia budú používať, dokonca aj keď nie je pre nich určený a je dodaný alebo k dispozícii, buď za odmenu alebo nie, v rámci obchodnej činnosti nezávisle na tom, či je nový, používaný alebo obnovený.<sup>50</sup> Nezáleží pritom na technike predaja výrobku, patrí sem predaj na diaľku aj elektronický predaj výrobkov. SmVBV sa netýka služieb, ale na zabezpečenie dosiahnutia príslušných cieľov ochrany by sa jej ustanovenia mali týkať tiež výrobkov, ktoré sú spotrebiteľom dodávané, alebo sú k dispozícii v rámci poskytovania služieb. Bezpečnosť zariadení používaných samotnými poskytovateľmi služieb pri poskytovaní služby spotrebiteľom nespadá do pôsobnosti tejto SmVBV, pretože sa musí riešiť v spojení s bezpečnosťou poskytovanej služby. Z pôsobnosti tejto SmVBV sú vyňaté najmä zariadenia, na ktorých sa spotrebiteľia premiestňujú alebo cestujú a ktoré sú obsluhované poskytovateľom služby.<sup>51</sup> Vyššie uvedená definícia výrobku sa neuplatňuje na použité výrobky dodané ako starožitnosti, alebo výrobky, ktoré sa majú pred použitím opraviť alebo obnoviť za predpokladu, že o tom dodávateľ jasne informoval osobu, ktorej výrobok dodáva.<sup>52</sup>

---

<sup>50</sup> Článok 2.a) SmVBV

<sup>51</sup> Článok 9 Preambule SmVBV

<sup>52</sup> Článok 2.a) SmVBV, pokračovanie

**Bezpečný výrobok** je definovaný ako akýkoľvek výrobok, ktorý na základe bežných alebo racionálne predvídateľných podmienok na používanie vrátane životnosti a prípadne uvedenia do prevádzky, inštalácie a požiadaviek na údržbu nepredstavuje v súvislosti s používaním výrobku žiadne riziko alebo len minimálne riziko, ktoré sa považuje za prijateľné a je v súlade s vysokou úrovňou ochrany zdravia a bezpečnosti osôb.<sup>53</sup> Termín „bezpečnosť a bezpečný výrobok“ má zohľadňovať predovšetkým nasledovné body:

- ⇒ vlastnosti výrobku vrátane zloženia, balenia, návodu na montáž a prípadne inštaláciu a údržbu;
- ⇒ vplyv na iné výrobky, ak sa racionálne predpokladá, že sa bude používať s inými výrobkami;
- ⇒ prezentácia výrobku, označenie, všetky varovania a návody na jeho použitie a likvidáciu a všetky ostatné označenia alebo informácie týkajúce sa výrobku;
- ⇒ kategórie spotrebiteľov, ktoré môžu byť vystavené riziku pri používaní výrobku, najmä deti a staršie osoby.<sup>54</sup>

Podľa článku 3.2 SmVBV sa výrobok považuje za bezpečný, pokiaľ tie aspekty, na ktoré sa v prípade absencie osobitných ustanovení EÚ platných pre bezpečnosť príslušného výrobku vzťahujú príslušné vnútroštátne právne predpisy, vyhovujú, okrem iného, osobitným pravidlám vnútroštátneho práva členského štátu, na území ktorého sa výrobok predáva, ustanovujúcim požiadavky na zdravie a bezpečnosť, ktorým musí výrobok vyhovovať, aby sa mohol predávať. Výrobok sa považuje za bezpečný, pokiaľ ide o riziká a kategórie rizík, na ktoré sa vzťahujú príslušné vnútroštátne normy, ak je v súlade s nezáväznými vnútroštátnymi normami transponujúcimi európske normy, odkazy na ktoré EK uverejnila v Úradnom vestníku EÚ.

Pri posudzovaní bezpečnosti výrobkov by sa mali zohľadňovať všetky príslušné hľadiská, najmä kategórie spotrebiteľov, ktoré môžu byť mimoriadne zraniteľné v prípade rizík pochádzajúcich z posudzovaných výrobkov, najmä deti a staršie osoby.<sup>55</sup>

---

<sup>53</sup> Článok 2.b) SmVBV

<sup>54</sup> Článok 2.b) SmVBV, pokračovanie

SmVBV obsahuje aj definíciu nebezpečného výrobku: „*Nebezpečný výrobok znamená akýkoľvek výrobok, ktorý nevyhovuje definícii "bezpečného výrobku" v bode b).*“<sup>56</sup>

Osoba **výrobca** je definovaná niekoľkými spôsobmi:

- ⇒ zhotoviteľ výrobku, keď má sídlo v EÚ a akúkoľvek inú osobu, ktorá sa prezentuje ako výrobca tým, že sa jej meno, obchodná značka alebo iná odlišujúca značka spája s výrobkom, alebo taká osoba, ktorá výrobok obnovuje;
- ⇒ zástupcu zhotoviteľa, keď tento nemá sídlo v EÚ, alebo v prípade, že neexistuje zástupca so sídlom v spoločenstve, dovozcu výrobku;
- ⇒ iných odborníkov v dodávateľskom reťazci, pokiaľ ich činnosť môže ovplyvniť bezpečnostné vlastnosti výrobku.

Čo sa týka povinností výrobcov, tieto sú uvedené v článkoch 3 a nasledujúce SmVBV. Základnou povinnosťou každého výrobcu je uvádzať na trh iba bezpečné výrobky.<sup>57</sup> V rámci svojich vlastných aktivít sú výrobcovia povinní poskytnúť spotrebiteľom príslušné informácie, ktoré im umožnia posúdiť riziká spojené s produktom počas bežnej alebo racionálne predvídateľnej doby jeho používania v prípade, keď takéto riziká nie sú okamžite viditeľné bez príslušného upozornenia a podniknúť proti takýmto rizikám opatrenia. Prítomnosť upozornení neoslobodzuje výrobcov od povinnosti dodržiavať ostatné požiadavky stanovené v SmVBV. V rámci svojich vlastných aktivít prijímajú výrobcovia opatrenia zodpovedajúce vlastnostiam dodávaných výrobkov, ktoré im umožnia, aby:

- ⇒ boli informovaní o rizikách, ktoré tieto výrobky môžu predstavovať;
- ⇒ zvolili vhodné opatrenia zahŕňajúce, ak je to potrebné na zabránenie týmto rizikám, stiahnutie z trhu, primerané a účinné upozornenie spotrebiteľov alebo stiahnutie z obehu od spotrebiteľov.<sup>58</sup>

---

<sup>55</sup> Článok 8 Preambule SmVBV

<sup>56</sup> Článok 2.c) SmVBV

<sup>57</sup> Článok 3.1 SmVBV

<sup>58</sup> Článok 5.1 SmVBV

Všetky vyššie uvedené povinnosti výrobcov by teda mali obsahovať povinnosť prijímať opatrenia zodpovedajúce vlastnostiam výrobku, ktoré umožnia informovanosť o rizikách, ktoré môžu tieto výrobky predstavovať, poskytnúť spotrebiteľom informácie, ktoré im umožnia vyhodnotiť a zabrániť ohrozeniu, upozorniť spotrebiteľov na riziká pochádzajúce z nebezpečných výrobkov, ktoré im už boli dodané, stiahnuť takéto výrobky z trhu a ako poslednú možnosť prípadne ich aj stiahnuť z obehu, čo v závislosti od ustanovení platných v členských štátoch môže predstavovať vhodnú formu kompenzácie, napríklad výmenu alebo odškodnenie.<sup>59</sup>

**Distribútorom** je akýkoľvek odborník v dodávateľskom reťazci, ktorého činnosť neovplyvňuje bezpečnostné vlastnosti výrobku.<sup>60</sup>

Čo sa týka **povinností distribútorov**, článok 5.2 SmVBV stanoví, že od distributéroov sa vyžaduje, aby náležite prispeli k zabezpečeniu súladu s platnými požiadavkami na bezpečnosť najmä tým, že nedodajú výrobky, o ktorých na základe informácií, ktoré ako odborníci vlastnia, vedia alebo by mali predpokladať, že nevyhovujú týmto požiadavkám. Okrem toho v rámci svojich vlastných aktivít sa podieľajú na sledovaní bezpečnosti výrobkov uvedených na trh, predovšetkým odovzdaním informácií o rizikách výrobku, uchovávaním a poskytnutím dokumentácie potrebnej na zistenie pôvodu výrobkov a budú spolupracovať v prípade opatrení, ktoré prijmú výrobcovia a zodpovedné orgány, aby zabránili rizikám. V rámci svojich vlastných aktivít distribútori príjmu opatrenia, ktoré im umožnia účinne spolupracovať.

Distribútori by teda mali pomôcť pri zabezpečovaní súladu s platnými požiadavkami na bezpečnosť. Povinnosti uložené distribútorom platia proporcionálne k ich príslušnej zodpovednosti. Najmä v prípade dobročinných aktivít sa môže stať, že nebude možné poskytnúť zodpovedným orgánom informácie a dokumentáciu o možných rizikách a pôvode výrobku v prípade ojedinelých použitých predmetov, ktoré poskytli súkromní jedinci.<sup>61</sup>

---

<sup>59</sup> Článok 19 Preambule SmVBV

<sup>60</sup> Článok 2 písm. f) SmVBV

<sup>61</sup> Článok 20 Preambule SmVBV



V prípade, keď **výrobcovia a distribútori** na základe informácií, ktoré ako odborníci vlastnia, vedia, alebo by mali vedieť, že výrobok, ktorý uviedli na trh predstavuje ohrozenie spotrebiteľa, ktoré nie je v súlade s požiadavkou všeobecnej bezpečnosti, musia na základe podmienok ustanovených v prílohe I<sup>62</sup> o tom ihneď informovať zodpovedné úrady, resp. zodpovedné orgány<sup>63</sup> členských štátov a udať najmä informácie o opatreniach, ktoré prijali na zabránenie ohrozeniu spotrebiteľa. Výrobcovia a distribútori v rámci svojich vlastných aktivít na žiadosť zodpovedných orgánov s nimi spolupracujú na opatreniach prijatých na zabránenie ohrozeniu pochádzajúceho z výrobkov, ktoré dodávajú, alebo dodali. Postupy takejto spolupráce vrátane postupov na uskutočnenie dialógu s výrobcami a distribútormi, ktorí sú zainteresovaní do záležitosti týkajúcej sa bezpečnosti výrobku, ustanovia zodpovedné orgány.

Výrobcovia aj distribútori by teda mali spolupracovať so zodpovednými orgánmi pri činnosti zameranej na zabránenie rizikám a informovať ich, keď usúdia, že určité dodávané výrobky sú nebezpečné. Podmienky týkajúce sa poskytovania takýchto informácií sú zakotvené v SmVBV<sup>64</sup>, aby zjednodušili jej efektívne uplatňovanie, pričom by sa súčasne zabránilo nadmernému zaťaženiu hospodárskych subjektov a orgánov.

---

<sup>62</sup> Príloha I. k SmVBV – Požiadavky týkajúce sa informácií o výrobkoch, ktoré musia výrobcovia a distribútori poskytnúť zodpovedným orgánom:

1. Informácie ustanovené v článku 5 ods. 3, alebo tam, ak si to vyžadujú konkrétne požiadavky predpisov spoločenstva pre príslušné výrobky, sa musia poslať zodpovedným orgánom určeným na tento účel v členských štátoch, v ktorých sa dané výrobky predávajú, alebo predávali, alebo inak dodávali spotrebiteľom.

2. EK, ktorej pomáha výbor uvedený v článku 15, definuje obsah a vypracuje štandardnú formu oznámenia ustanoveného v tejto prílohe, pričom sa zabezpečí účinnosť a riadne fungovanie tohto systému. Predložia sa najmä, podľa možnosti vo forme príručky, jednoduché a jasné kritériá na stanovenie konkrétnych podmienok, ktoré sa vzťahujú najmä na ojedinelé skutočnosti alebo výrobky, ktorých sa oznámenie v súvislosti s touto prílohou netýka..

3. V prípade závažných rizík musia tieto informácie obsahovať aspoň nasledovné:

a) informáciu umožňujúcu presnú identifikáciu daného výrobku alebo skupiny výrobkov;  
b) úplný popis rizika, ktoré daný výrobok predstavuje;  
c) všetky dostupné informácie týkajúce sa vyhľadávania výrobku;  
d) popis uskutočnených činností na zabránenie ohrozeniu spotrebiteľov.

<sup>63</sup> Zodpovedné úrady sú úrady ktoré sú zodpovedné za sledovanie bezpečnosti výrobkov (nižšie označované ako „zodpovedné orgány členských štátov“)

<sup>64</sup> Príloha č. I k SmVBV – viď poznámka pod čiarou č. 64

Na zabezpečenie efektívneho uplatňovania povinností, ktorým podliehajú výrobcovia a distributéri, členské štáty majú povinnosť, tak ako to vyplýva z vyššie uvedeného, ustanoviť alebo poveriť **úrady, ktoré sú zodpovedné za sledovanie bezpečnosti výrobkov** (ďalej len „zodpovedné orgány členských štátov“) a mali by mať právomoc vykonávať príslušné opatrenia vrátane právomoci uložiť účinné, primerané a výstražné sankcie a zabezpečiť vhodnú koordináciu medzi rôznymi poverenými orgánmi.<sup>65</sup> Zodpovedné orgány členských štátov sú oprávnené, aby prijali okrem iného nižšie uvedené opatrenia tam, kde je to vhodné.

V prípade akéhokoľvek výrobku majú **zodpovedné orgány členských štátov právo:**

- ⇒ organizovať príslušné kontroly týkajúce sa bezpečnosti výrobku v primeranom rozsahu až do konečného štádia jeho používania alebo spotreby, dokonca aj po tom, čo bol ako bezpečný uvedený na trh;
- ⇒ vyžadovať všetky potrebné informácie od zúčastnených strán;
- ⇒ odoberať vzorky výrobkov a podrobiť ich kontrole na bezpečnosť.

Ďalšie oprávnenia zodpovedných orgánov členských štátov sa týkajú:

- ⇒ výrobkov, ktoré by mohli za určitých okolností predstavovať riziko<sup>66</sup>,
- ⇒ výrobkov, ktoré by mohli predstavovať riziko pre určité osoby<sup>67</sup>
- ⇒ všetkých výrobkov, ktoré by mohli byť nebezpečné<sup>68</sup>
- ⇒ všetkých nebezpečných výrobkov<sup>69</sup>
- ⇒ všetkých nebezpečných výrobkov, ktoré sa už nachádzajú na trhu<sup>70</sup>

---

<sup>65</sup> Článok 22 Preambule SmVBV

<sup>66</sup> Článok 8 písm. b) SmVBV: „...vyžadovať, aby bol označený vhodným, jasne formulovaným a jednoducho zrozumiteľným upozornením v úradných jazykoch členského štátu, kde sa produkt predáva, o rizikách, ktoré môže predstavovať“; „...podrobiť predmet obchodovania predchádzajúcim podmienkam, aby bol bezpečný“;

<sup>67</sup> Článok 8 písm. c) SmVBV: „...zariadiť, aby tieto osoby boli včas a vhodnou formou upozornené vrátane uverejnenia konkrétneho varovania...“;

<sup>68</sup> Článok 8 písm. d) SmVBV: „...na obdobie nevyhnutné pre rôzne hodnotenia bezpečnosti, skúšania a kontroly dočasne zakázať ich dodávky, ponuky na dodávky alebo ich vystavovanie...“;

<sup>69</sup> Článok 8 písm. e) SmVBV: „...zakázať jeho obchodovanie a zaviesť sprievodné opatrenia, ktoré sa vyžadujú na dodržanie tohto zákazu...“;

Práve v prípade, kedy sa už nebezpečné výrobky dostanú na trh (viď posledný bod vyššie), je potrebné v súlade s článkom 23 Preambule SmVBV zariadiť to, aby členské štáty mali príslušné právomoci k tomu, aby mohli byť nebezpečné výrobky stiahnuté<sup>71</sup>, alebo dokonca stiahnuté z obehu<sup>72</sup> od spotrebiteľov, ktorým už boli nebezpečné výrobky dodané. Takéto právomoci by sa ale mali uplatniť až po tom, keď výrobcovia a distributéri nedokážu v súlade so svojimi povinnosťami zabrániť ohrozeniu spotrebiteľov. V prípade potreby sa zodpovedným orgánom členských štátov poskytujú príslušné právomoci a postupy, aby rozhodli a rýchlo uplatnili všetky potrebné opatrenia.

Je nepochybné, že aktívne uplatňovanie požiadaviek na bezpečný výrobok povedie k bezpečnosti spotrebiteľov všeobecne. Na zabezpečenie ochranných cieľov SmVBV, a teda na dosiahnutie vysokej úrovne bezpečnosti spotrebiteľov, je potrebná **spolupráca medzi dozornými úradmi členských štátov**. Aj preto je v článku 25 Preambule SmVBV vyjadrené presvedčenie, že je vhodné podporovať činnosť európskej siete dozorných orgánov členských štátov, aby koordinovane s inými postupmi EÚ, predovšetkým využitím systému EÚ na rýchlu výmenu informácií (RAPEX), zjednodušili zdokonalenú operatívnu spoluprácu týkajúcu sa dohľadu nad trhom a iných dozorných aktivít, najmä posudzovania rizika, testovania výrobkov, výmeny expertíz a vedeckých poznatkov, výkonu projektov spoločného dohľadu a vyhľadávania, stiahnutia z predaja alebo obehu nebezpečných výrobkov. V článku 10 SmVBV je uvedené, že EK podporí a zúčastní sa na činnosti európskej siete orgánov členských štátov, ktoré sú zodpovedné za bezpečnosť výrobkov, predovšetkým vo forme administratívnej spolupráce. Činnosť tejto európskej siete orgánov členských štátov sa

---

<sup>70</sup> Článok 8 písm. f) SmVBV: „...zariadiť alebo zorganizovať účinné a okamžité stiahnutie a upozornenie spotrebiteľov o rizikách, ktoré predstavuje...“; „...zariadiť alebo koordinovať alebo, ak je vhodné, zorganizovať spolu s výrobcami a distribútormi jeho stiahnutie z obehu od spotrebiteľov a zneškodnenie za zodpovedajúcich podmienok...“.

<sup>71</sup> Definícia „stiahnutie z predaja“, článok 2 písm.h) SmVBV: „stiahnutie z predaja“ znamená akékoľvek opatrenie zamerané na zamedzenie distribúcie, vystavenia a ponuky nebezpečného výrobku spotrebiteľovi“

<sup>72</sup> Definícia „stiahnutie z obehu“, článok 2 písm.g) SmVBV: „stiahnutie z obehu“ znamená akékoľvek opatrenie zamerané na vrátenie nebezpečného výrobku, ktorý bol už výrobcom alebo distribútorom dodaný alebo sprístupnený spotrebiteľovi“

podľa SmVBV vypracuje v spolupráci s inými existujúcimi postupmi spoločenstva, najmä RAPEX-om. Hlavným cieľom RAPEX-u je uľahčiť:

- ⇒ výmenu informácií o hodnotení rizika, nebezpečných výrobkoch, skúšobných metódach a výsledkoch, najnovšom vývoji vo vede, ako aj o iných aspektoch súvisiacich s kontrolnou činnosťou;
- ⇒ zriadenie a výkon spoločných projektov pri dohľade a testovaní;
- ⇒ výmenu expertíz a najlepších postupov a spoluprácu v ďalšom vzdelávaní
- ⇒ zdokonalenie spolupráce na úrovni EÚ so zreteľom na sledovanie, stiahnutie nebezpečných výrobkov z predaja a obehu.<sup>73</sup>

Postupy na používanie RAPEX-u a príručka pre oznámenia sú súčasťou Prílohy č. II k Smernici o všeobecnej bezpečnosti výrobkov.

Kapitola V. Smernice o všeobecnej bezpečnosti výrobkov obsahuje **popis postupov členských štátov v rámci prijímania opatrení** zabraňujúcich uviesť na trh výrobky uvedené v článku 8.1 písm. b) až f), alebo opatrenia vyžadujúce stiahnutie nebezpečných výrobkov. Tieto postupy súvisia primárne s poskytovaním a výmenou informácií medzi členskými štátmi navzájom, ale aj medzi členskými štátmi a EK. Práve z tohto dôvodu článok 26 Preambuly stanoví, že na zabezpečenie konzistentnej ochrany zdravia spotrebiteľa a bezpečnosti na vysokej úrovni a na ochranu jednoty vnútorného trhu je potrebné, aby bola EK informovaná o všetkých opatreniach, ktoré bránia uviesť výrobok na trh, alebo ktoré vyžadujú jeho stiahnutie z trhu alebo obehu.

Smernica o všeobecnej bezpečnosti výrobkov v článku 36 Preambuly uvádza, že SmVBV nemá vplyv na práva poškodených v zmysle **Smernice Rady 85/374/EHS** z 25. júla 1985 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú zodpovednosti za vadné výrobky. O tejto Smernici bude pohovorené v kapitole 3.2 tejto práce.

---

<sup>73</sup> Článok 10.2 SmVBV

V rámci preverovania spôsobu, akým sa predovšetkým **SmVBV uplatňuje** a toho, aké sú výsledky, najmä v súvislosti s fungovaním systémov trhového dozoru, rýchlej výmeny informácií a opatrení prijatých na úrovni EÚ spolu s ostatnými otázkami týkajúcimi sa bezpečnosti výrobkov, by mala EK následne predkladať pravidelné správy Európskemu parlamentu a Rade.<sup>74</sup> Posledná **Správa o implementácii SmVBV**, ktorú EK pripravila, je správa z 14. 1. 2009.<sup>75</sup>

V tejto správe EK konštatuje, SmVBV zavádza všeobecnú povinnosť hospodárskych subjektov uvádzať na trh len bezpečné výrobky a poskytovať informácie spotrebiteľom a orgánom členských štátov. Tieto informácie sa majú týkať výsledovateľnosti výrobkov a uplatňovania opatrení, ako je napríklad stiahnutie výrobku z trhu alebo reklamácie. Orgány členských štátov musia zabezpečiť, aby výrobky, ktoré sa uvádzajú na trh, boli bezpečné a musia splniť túto povinnosť monitorovaním plnenia povinností výrobcami a distribútormi, ktoré im ukladá SmVBV.<sup>76</sup>

Predmetná správa obsahuje predovšetkým informácie o bezpečnosti spotrebných výrobkov, najmä o lepšej výsledovateľnosti výrobkov; fungovaní dohľadu nad trhom, systéme RAPEX, normalizácii a opatreniach prijatých na základe článku 13 SmVBV.

Čo sa týka výsledovateľnosti výrobkov, resp. informácií o bezpečnosti výrobkov, správa uvádza, že výsledovateľnosť slúži na identifikáciu hospodárskych subjektov podieľajúcich sa na výrobnom a distribučnom procese. Pomocou týchto informácií je možné efektívne zaviesť nápravné opatrenia. Článok 5 ods. 1 SmVBV obsahuje všeobecné povinnosti výrobcov poskytovať spotrebiteľom na obale výrobku informácie potrebné na vysledovanie pôvodu výrobku alebo uvádzať identifikačné údaje o výrobcovi alebo podrobné údaje o výrobnej šarži. O prijatí konkrétnych opatrení na implementáciu týchto povinností však rozhodujú členské štáty. Počet oznámení, v prípade ktorých bol výrobok nevysledovateľný, sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom znížil.<sup>77</sup>

---

<sup>74</sup> Článok 39 Preambule a článok 19.2 SmVBV

<sup>75</sup> Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o implementácii smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/95/ES z 3. decembra 2001 o všeobecnej bezpečnosti výrobkov, KOM/2008/0905 v konečnom znení (ďalej len „Správa o implementácii SmVBV“)

<sup>76</sup> Článok 1.2.2 Správy o implementácii SmVBV

<sup>77</sup> Článok 3.3 Správy o implementácii SmVBV

S ohľadom na fungovanie dohľadu nad trhom Správa o implementácii SmVBV uvádza, že väčšina orgánov pre dohľad nad trhom v členských štátoch pracuje na základe ročných programov kontrol, ktoré zohľadňujú predchádzajúce skúsenosti a zistenia, výrobky, ktoré sa často oznamujú prostredníctvom systému RAPEX, ako aj sťažnosti spotrebiteľov. V prípade potreby, napr. v núdzových situáciách, vykonávajú všetky členské štáty kontroly a skúšky, ktoré nemusia byť zahrnuté v ich programoch.

System RAPEX je podľa Správy o implementácii SmVBV jasným ukazovateľom zlepšenej ochrany spotrebiteľov na európskej úrovni. Mnoho krajín považuje SmVBV, a najmä systém RAPEX, za referenčné kritérium a niekoľko vnútroštátnych, regionálnych a medzinárodných organizácií prejavilo záujem o zapojenie sa do tohto systému alebo o pomoc pri vytváraní podobných systémov. Zvýšenie počtu nahlásených opatrení, ktoré prijali priamo hospodárske subjekty na predchádzanie rizikám, ktoré so sebou prinášajú spotrebné výrobky, tiež svedčí o tom, že zodpovedné podniky berú bezpečnosť výrobkov vážne a plnia si svoje povinnosti, ktoré im ukladá SmVBV.<sup>78</sup> V posledných rokoch sa počet oznámení potvrdených EK prudko zvýšil.<sup>79</sup> Zvýšenie počtu oznámení možno pripísať napríklad efektívnejšiemu presadzovaniu bezpečnosti výrobkov orgánmi členských štátov, lepšiemu uvedomovaniu si svojej zodpovednosti zo strany podnikov. Pokiaľ ide o kategórie výrobkov, ktoré sú predmetom nápravných opatrení z dôvodu závažnosti rizík, ktoré s nimi súvisia, výrobky určené pre deti (hračky a detské vybavenie) a elektrické výrobky (napríklad domáce spotrebiče, svietidlá) sú skupiny výrobkov, pre ktoré bol vydaný najvyšší počet oznámení. Tieto skupiny výrobkov sa na všetkých oznámeniach v rámci systému RAPEX spoločne podieľajú viac ako päťdesiatimi percentami. Najbežnejšie zaznamenané riziká boli riziko zranenia, riziko zadusenía vdýchnutím malých častí a riziko úrazu elektrickým prúdom, po ktorých nasledovalo riziko popálenia, požiaru, zadusenía upchaním dýchacích ciest zvonka cez ústa a nos a chemické riziká.<sup>80</sup>

Smernica o všeobecnej bezpečnosti výrobkov sa osvedčila ako účinný nástroj na zabezpečenie vysokej úrovne ochrany spotrebiteľov. Pomohla vysledovať a odstrániť z

<sup>78</sup> Článok 4.4 Správy o implementácii SmVBV

<sup>79</sup> Článok 3.2.3 Správy o implementácii SmVBV: „...Štatistické trendy v období 2004 – 2008 ... V roku 2007 EK potvrdila 1 605 oznámení v porovnaní s 1 051 v roku 2006, 847 v roku 2005 a 468 v roku 2004. Počet oznámených opatrení, ktoré súviseli s vážnym rizikom, sa viac ako strojnásobil z 388 v roku 2004 na 1 355 v roku 2007. Tento vzostupný trend pokračoval aj v roku 2008...“

<sup>80</sup> Článok 3.2.3 Správy o implementácii SmVBV

európskeho trhu obrovské množstvo nebezpečných výrobkov. Systém RAPEX zriadený na základe SmVBV doplnil existujúci regulačný rámec, ktorý sa uplatňuje na niektoré kľúčové spotrebné výrobky, ako sú napríklad hračky, kozmetika, elektrické spotrebiče a svietidlá, osobné ochranné prostriedky a vozidlá, prostredníctvom osobitného systému na rýchlu výmenu výstražných informácií a varovaní.

### 2.1.3.2 Úprava v právnom poriadku ČR

V Českej republike je legislatívny systém regulácie bezpečného výrobku v súčasnosti realizovaný zákonom č. 102/2001 Sb. (v platnom znení, o všeobecnej bezpečnosti výrobkov). Tento právny predpis je tiež vo veľmi úzkej súvislosti so zákonom č. 22/1997 Sb., v platnom znení, ktorý je ďalej konkretizovaný v rámci regulovanej oblasti sústavou vládnych nariadení pre jednotlivé výrobkové oblasti.

Zákon č. 102/2001 Sb. je zastrešením celej technickej legislatívy ČR a stanoví základnú všeobecnú požiadavku na výrobcov, dovozcov a distribútorov (tieto osoby sú definované špeciálnym spôsobom pre účely tohto zákona – vid' definície nižšie) , a to povinnosť uvádzať na trh iba bezpečné výrobky. Zákon č. 102/2001 Sb. vo svojom **§1 ods. 1** uvádza ako predmet úpravy nasledujúce: „*Účelem tohoto zákona je zajistit, v souladu s právem Evropských společenství, 1) aby výrobky uváděné na trh 2) nebo do oběhu 3) byly z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví pro spotřebitele 4) bezpečné.*“

Zákon č. 102/2001 Sb. priamo odkazuje na SmVBV. Definíciu termínu „uvádzať výrobky na trh“ ponecháva na interpretačnom ustanovení obsiahnutom v §2 písm. b) zákona č. 22/1997 Sb.<sup>81</sup>, na ktorý odkazuje. Termín „uvádzať výrobky do obehu“ definuje odkazom na §2 písm. o) zákona č. 110/1997 Sb, o potravinách a tabakových

---

<sup>81</sup> § 2 písm. b) Zákona č. 22/1997 Sb.: „...uvedením výrobku na trh okamžik, kdy je výrobek na trhu Evropského společenství poprvé úplatně nebo bezúplatně předán nebo nabídnut k předání za účelem distribuce nebo používání nebo kdy jsou k němu poprvé převedena vlastnická práva, nestanoví-li zvláštní zákon jinak. Za uvedené na trh se považují i výrobky vyrobené nebo dovezené pro provozní potřeby při vlastním podnikání výrobců nebo dovozců a výrobky poskytnuté k opakovanému použití, je-li u nich před opakovaným použitím posuzována shoda s právními předpisy, pokud to stanoví nařízení vlády. Je-li to nezbytné, vláda nařízením blíže vymezí pojem uvedení na trh pro výrobky, na které se tento technický předpis vztahuje...“

výrobkoch, v platnom znení.<sup>82</sup> Pojem spotřebitel'a je definovaný odkazom na § 52 ods. 3 zákona č. 40/1964 Sb., v platnom znení, občiansky zákonník.<sup>83</sup>

Predmet úpravy je ďalej špecifikovaný v §1 ods. 2 zákona č. 102/2001 Sb.<sup>84</sup> Právna regulácia všeobecnej bezpečnosti výrobkov je teda právnou úpravou lex generalis k právnej úprave technických požiadavkou na výrobky, ktorá je lex specialis, a to v prípade, že právna úprava lex specialis obsahuje požiadavky na bezpečnosť výrobkov alebo na obmedzenie rizík, ktoré sú s výrobkami pri ich užívaní spojené. Tento vzájomný vzťah medzi právnymi úpravami všeobecnej bezpečnosti výrobkov a technických požiadaviek na výrobky je logický a jediný možný, pretože právna úprava všeobecnej bezpečnosti výrobkov chráni trh obecne pred nebezpečnými výrobkami, zatiaľ čo právna úprava technických požiadaviek na výrobky priamo zakotvuje bezpečnostné štandardy jednotlivých kategórií priemyslových výrobkov. Všeobecná právna úprava navyše reaguje na dve skutočnosti. Prvou je faktická nemožnosť postihnúť a právne zakotviť všetky riziká u všetkých kategórií priemyslových výrobkov, druhou skutočnosťou je technický a technologický vývoj.<sup>85</sup>

**Výrobok** je definovaný v §2 Zákona č. 102/2001 Sb.<sup>86</sup> Výrobok je definovaný špeciálnym a samostatným spôsobom pre oblasť všeobecnej bezpečnosti výrobkov,

---

<sup>82</sup> §2 písm. o) zákona č. 110/1997 Sb „...uváděním do oběhu nabízení k prodeji, prodej nebo jiné formy nabízení ke spotřebě; skladování, přeprava pro potřeby prodeje a dovoz za účelem prodeje ode dne propuštění do volného oběhu,..."

<sup>83</sup> §52 ods. 3 Zákona č. 40/1964 Sb., v platnom znení: „...Spotřebitelem je fyzická osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání....“

<sup>84</sup> §1 ods. 2 Zákona č. 102/2001 Sb.: „...Tento zákon se pro posouzení bezpečnosti výrobku nebo pro omezení rizik, která jsou s užíváním výrobku spojená, použije tehdy, jestliže požadavky na bezpečnost nebo omezení rizik nestanoví příslušná ustanovení zvláštního právního předpisu, 5) který přejímá požadavky stanovené právem Evropských společenství...“

<sup>85</sup> Labíková, R. Obecná bezpečnost výrobků. Technické požadavky na výrobky. Odpovědnost za výrobek. Brno : Spisy Právnické fakulty Masarykovy Univerzity v Brně. 2001. s. 51.

<sup>86</sup> §2 Zákona č.,. 102/2001 Sb.: „...(1) Výrobkem pro účely tohoto zákona je jakákoliv movitá věc, která byla vyrobena, vytěžena nebo jinak získána bez ohledu na stupeň jejího zpracování a je určena k nabídce spotřebiteli nebo lze rozumně předvídat, že bude užívána spotřebiteli, včetně věci poskytnuté v rámci služby, a to i v případě, že nebyla určena k nabídce spotřebiteli, pokud je tato věc dodávána v rámci podnikatelské činnosti úplatně nebo bezúplatně, a to jako věc nová nebo použitá či upravená. (2) Tento zákon se nevztahuje na použité výrobky prodávané jako starožitnosti nebo na výrobky, které musí být před použitím opraveny nebo upraveny, a prodávající to kupujícímu prokazatelně sdělil...“



taktiež pre oblasť technických požiadavkou na výrobky a tiež pre oblasť zodpovednosti za výrobok.

V prvom odseku je výrobok vymedzený pozitívnym spôsobom, v druhom odseku negatívnym. Prvý odsek dáva odpoveď na otázku, čo je pre účely zákona č. 102/2001 Sb. výrobkom a čo je teda predmetom pôsobnosti tohto právneho predpisu, druhý odsek následne stanoví, čo nie je možné považovať za výrobok v rámci tejto právnej úpravy.

Čo sa týka pozitívneho vymedzenia termínu výrobok, je tu daných päť kritérií v podobe znakov a charakteristík výrobku:

- ⇒ základným znakom výrobku je skutočnosť, že sa jedná o hnutelnú vec. Výrobok teda pre účely zákona č. 102/2001 Sb. nezahŕňa nehnuteľnosti, ale ako vec hnutelná môže byť súčasťou alebo príslušenstvom nehnuteľnosti;
- ⇒ výrobkom je pre účely právnej úpravy všeobecnej bezpečnosti výrobkov obecné vec hnutelná, a to ako nová, tak i použitá alebo upravená. V tomto prípade zákonodarca nečiní rozdiel medzi tým, či je použitá vec upravená podstatným spôsobom, to znamená, či je zmenená jej funkcia, konštrukcia alebo účel použitia, alebo nepodstatným spôsobom či sa jedná iba o vec, ktorá nie je nová, ale k jej úprave nedošlo. Všetky vyššie uvedené kategórie hnutelných vecí sú pre účely zákona č. 102/2001 Sb. zahrnuté pod pojem výrobok;
- ⇒ ďalším znakom výrobku pre účely tejto právnej úpravy je skutočnosť, že výrobkom je taká vec hnutelná, ktorá bola vyrobená, vyťažaná alebo ináč získaná bez ohľadu na stupeň jej spracovania. Výrobkom sú teda suroviny, polotovary (komponenty), a tiež finálne výrobky;
- ⇒ ďalším charakteristickým znakom výrobku je jeho určenie k ponuke spotrebiteľovi alebo predpoklad, že bude spotrebiteľom užívaný;

⇒ poslednou charakteristikou výrobku je skutečnost, že výrobek musí být dodáván v rámci podnikatelské činnosti, a to jak úplatně tak bezúplatně (například formou sponzorského daru).<sup>87</sup>

Negativním definováním pojmu výrobek sú z pôsobnosti zákona č. 102/2001 Sb. vylúčené dve kategórie výrobkov. Prvou kategóriou sú starožitnosti. Vylúčenie tejto kategórie výrobkov je logické a zodpovedá účelu tejto právnej úpravy a tiež špeciálnej povahe starožitností. Druhou kategóriou sú výrobky, ktoré musia byť pred použitím opravené alebo upravené, a predávajúci kupujúceho o tomto preukázateľne informoval. Toto vylúčenie z predmetu úpravy zákona č. 102/2001 Sb. je pochopiteľné, keďže tieto výrobky musia byť pred použitím opravené alebo upravené spravidla preto, že nie sú dostatočne bezpečné. Vlastník takéhoto výrobku nemusí byť dostatočne fundovaným odborníkom, aby tento výrobok opravil alebo upravil tak, aby ho mohol ďalej užívať, alebo ho už ani ďalej užívať nehodlá. V tomto prípade by preto bolo neúčelné po vlastníčkovi požadovať likvidáciu takéhoto výrobku, najmä pokiaľ stále ešte predstavuje určitú hodnotu. I v prípade negatívneho vymedzenia výrobkov samozrejme platí, že predávajúci musí byť vždy podnikateľom a daný prevod vlastníckeho práva, vrátane adekvátneho upozornenia, musí realizovať v rámci podnikateľskej činnosti, a to buď úplatne alebo bezúplatne.

**Bezpečný výrobek** je definovaný primárne v **§3 ods. 1** zákona č. 102/2001 Sb.<sup>88</sup>  
Základnou charakteristikou bezpečného výrobku je to, že výrobek nepredstavuje žiadne

---

<sup>87</sup> Labíková, R. Obecná bezpečnost výrobků. Technické požadavky na výrobky. Odpovědnost za výrobek. Brno : Spisy Právnické fakulty Masarykovy Univerzity v Brně. 2001. s. 52.

<sup>88</sup> §3 ods. 1 zákona č. 102/2001 Sb.: "... (1) *Bezpečným výrobkem je výrobek, který za běžných nebo rozumně předvídatelných podmínek užití nepředstavuje po dobu stanovenou výrobcem nebo po dobu obvyklé použitelnosti nebezpečí, nebo jehož užití představuje pro spotřebitele vzhledem k bezpečnosti a ochraně zdraví pouze minimální nebezpečí při užívání výrobku, přičemž se sledují z hlediska rizika pro bezpečnost a ochranu zdraví spotřebitele zejména tato kritéria:*

a) *vlastnosti výrobku, jeho životnost, složení, způsob balení, poskytnutí návodu na jeho montáž a uvedení do provozu, dostupnost, obsah a srozumitelnost návodu, způsob užívání včetně vymezení prostředí užití, způsob označení, způsob provedení a označení výstrah, návod na údržbu a likvidaci, srozumitelnost a rozsah dalších údajů a informací poskytovaných výrobcem; údaje a informace musí být vždy uvedeny v českém jazyce,*  
b) *vliv na další výrobek, za předpokladu jeho užívání s dalším výrobkem,*  
c) *způsob předvádění výrobku,*  
d) *rizika pro spotřebitele, kteří mohou být ohroženi při užití výrobku, zejména děti a osoby s omezenou schopností pohybu a orientace...*"

nebezpečenstvo vzhľadom k bezpečnosti a zdraviu osôb. Táto veľmi striktná požiadavka, vzhľadom k samotnej podstate niektorých výrobkov, ktorá v sebe zahŕňa určité nebezpečenstvo smerom k životu a zdraviu osôb (napríklad lieky) je zmiernená skutočnosťou, že sa pripúšťa určitá akceptovateľná minimálna miera nebezpečnosti výrobku pri jeho správnom užívaní. Nie je ale podstatné, či skutočne dôjde k porušeniu bezpečnosti, alebo k poškodeniu zdravia osôb, dôležitá je iba skutočnosť, že výrobok predstavuje nebezpečenstvo vzhľadom k bezpečnosti a zdraviu osôb. Pri posúdení toho, či výrobok nepredstavuje žiadne, alebo len už vyššie uvedené minimálne riziko smerom k bezpečnosti a zdraviu osôb, zákon č. 102/2001 Sb. zohľadňuje predovšetkým nasledujúce skutočnosti:

- ⇒ vlastnosti výrobku – znamenajú vlastnosti v zmysle úžitkových vlastností výrobku, ktoré sú účelom jeho vývoja a výroby;
- ⇒ životnosť výrobku – pokiaľ výrobca obmedzí životnosť výrobku, môže tak urobiť napríklad formou odporúčania alebo oznámenia, ktoré je doplnené varovaním, že výrobok nesmie byť použitý po určitom dátume alebo po uplynutí určitej doby od jeho výroby, uvedenia na trh alebo od uvedenia do obehu, a to z dôvodov, že jeho užívanie po tomto okamžiku môže predstavovať nebezpečenstvo smerom k bezpečnosti a zdraviu osôb;
- ⇒ zloženie výrobku;
- ⇒ spôsob balenia – nevhodný spôsob balenia môže bezprostredne ovplyvniť bezpečnosť výrobku;
- ⇒ návod na montáž a uvedenie do prevádzky – práve nesprávna montáž a nesprávne uvedenie do prevádzky často spôsobuje nebezpečnosť výrobku. Preto by súčasťou návodu mal byť aj popis kontrolného mechanizmu pre posúdenie správnosti montáže;
- ⇒ návod pre spôsob užívania vrátane vymedzenia prostriedkov použitia – v ideálnom prípade by mali byť použité pozitívne aj negatívne spôsoby vymedzenia spôsobu užívania výrobku a prostredia, do ktorého je výrobok určený, keďže nesprávne užívanie môže viesť k ohrozeniu bezpečnosti výrobku;

- ⇒ spôsob označenia výrobku – každý výrobok musí byť zreteľne a nezameniteľne označený;
- ⇒ návod na údržbu a likvidáciu – neodborná údržba výrobku spočívajúca napríklad v jeho čistení môže viesť k zmene výrobku z bezpečného na výrobok nebezpečný;
- ⇒ ďalšie údaje a informácie poskytnuté výrobcom – tu sa bude spravidla jednať o rôzne typy propagačných materiálov, ktoré, pokiaľ nie sú dané do súladu s návodom k použitiu, môžu viesť napríklad k nesprávnej manipulácii s výrobkom a teda k nebezpečenstvu smerom k životu a zdraviu osôb;
- ⇒ vplyv na ďalšie výrobky, ak je možné predpokladať jeho užívanie s ďalším výrobkom – vždy je potrebné zhodnotiť a posúdiť vplyv obojstranne;
- ⇒ spôsoby predvádzania výrobku;
- ⇒ rizika pre spotrebiteľov, ktorí môžu byť ohrození pri užití výrobku, najmä deti a osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie – na tomto mieste je potrebné si uvedomiť, že pokiaľ je výrobok určený vyššie uvedeným osobám, sú zároveň kladené vyššie nároky na zaistenie všeobecnej bezpečnosti predmetných výrobkov.<sup>89</sup>

**§3 ods. 2<sup>90</sup>** zákona č. 102/2001 Sb. rieši otázku posudzovania bezpečnosti výrobkov v tých prípadoch, kedy sa jedná o výrobky, ktorých bezpečnosť je upravená zvláštnym právnym predpisom, ktorý je harmonizovaný s právom EÚ. Stanoví, že pre prípad posudzovania bezpečnosti výrobkov má prednosť takýto zvláštny právny predpis, pokiaľ stanoví kritéria bezpečnosti, pred týmto zákonom a bezpečnosť výrobkov sa bude hodnotiť podľa týchto zvláštnych predpisov. V praxi to môže byť napríklad podľa zákona č. 22/1997 Sb.<sup>91</sup>

<sup>89</sup> Labíková, R. Obecná bezpečnosť výrobkov. Technické požiadavky na výrobky. Odpovednosť za výrobok. Brno : Spisy Právnické fakulty Masarykovy Univerzity v Brně. 2001. s. 62.

<sup>90</sup> §3 ods. 2 zákona č. 102/2001 Sb.: „...*Za bezpečný výrobek se považuje výrobek splňující požadavky zvláštního právního předpisu, 5) který přejímá právo Evropských společenství a kterým se stanoví požadavky na bezpečnost výrobku nebo na omezení rizik, která jsou s výrobkem při jeho užívání spojená. Jestliže však takový právní předpis stanoví pouze některá hlediska bezpečnosti, ostatní hlediska se posuzují podle tohoto zákona...*“

<sup>91</sup> Dovodová správa k novele zákona č. 102/2001 Sb. (zákon č. 102/2001 Sb. bol v tomto prípade novelizovaný zákonom č. 277/2003 Sb. s účinnosťou od 1. 5. 2004)

Posudzovanie bezpečnosti výrobkov v tých prípadoch, kedy sa jedná o výrobky, pre ktoré neexistuje zvláštny právny predpis EÚ a uplatňuje sa pre hodnotenie národná právna úprava, je upravené v §3 ods. 3 až 5 zákona č. 102/2001 Sb.<sup>92</sup> Pokiaľ neexistuje národný právny predpis, zákon stanoví postup pre hodnotenie bezpečnosti výrobky posudzovaním i podľa nezáväzných, ale všeobecne uznávaných dokumentov a pravidiel, ako sú harmonizované technické normy, odporúčania EK, pravidlá správnej praxe, atď. Ak neexistujú ani tieto dokumenty alebo pravidlá, bezpečnosť výrobku sa určuje s prihliadnutím ku stavu vedy a techniky i k rozumných očakávaniam spotrebiteľov. Ide síce o ustanovenia obecného znenia, avšak významné z pohľadu bezpečného výrobku, keďže budú použité najmä u nových výrobkov, u ktorých zatiaľ žiadny normatív neexistuje, ale je nutné, aby i tieto výrobky boli bezpečné.

**Nebezpečným výrobkom** je každý výrobok, ktorý nevyhovuje požiadavkám na bezpečný výrobok.<sup>93</sup> Výrobok nie je možné považovať za nebezpečný iba z dôvodu, že súčasný vývoj výrobných technológií umožňuje dosiahnutie vyššej úrovne bezpečnosti. Tato skutočnosť sama teda nezakladá nebezpečnosť výrobku.<sup>94</sup>

---

<sup>92</sup> §3 ods. 3 až 5 zákona č. 102/2001 Sb.: „... (3) V prípade, že neexistuje zvláštny právny predpis, ktorý by preberal právo Európskych spoločenstiev a ktorý by stanovil požiadavky na bezpečnosť výrobku alebo na omešenie rizík, ktorá sú s výrobkom pri jeho užívaní spojená a tieto požiadavky nejsou upravené právom Európskych spoločenstiev, za bezpečný se považuje výrobek, který je ve shodě s právním předpisem členského státu Evropské unie, na jehož území je uveden na trh, pokud tento předpis zaručuje minimálně ochranu rovnocennou s požadavky podle odstavce 1.

(4) Pokud se bezpečnost výrobku nestanoví podle odstavce 2 nebo 3, posuzuje se podle české technické normy, která přejímá příslušnou evropskou normu, na níž zveřejnila Komise Evropských spoločenstiev (dále jen "Komise") odkaz v Úředním věstníku Evropských spoločenstiev podle práva Evropských spoločenstiev a tento odkaz byl zveřejněn ve Věstníku Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví.

(5) V případě, že se bezpečnost výrobku nestanoví podle odstavců 2 až 4, posuzuje se bezpečnost výrobku podle

a) české technické normy, která přejímá jinou příslušnou evropskou normu než uvedenou v odstavci 4,  
b) národní technické normy členského státu Evropské unie, ve kterém je výrobek uveden na trh,  
c) doporučení Komise stanovující pokyny pro posuzování bezpečnosti výrobku,  
d) pravidel správné praxe bezpečnosti výrobku uplatňovaných v příslušném oboru,  
e) stavu vědy a techniky,  
f) rozumného očekávání spotřebitele týkajícího se bezpečnosti...“

<sup>93</sup> §3 ods. 7 zákona č. 102/2001 Sb.

<sup>94</sup> §3 ods. 6 zákona č. 102/2001 Sb.: „... Možnost dosažení vyšší úrovně bezpečnosti nebo dostupnosti jiných výrobků představujících nižší stupeň rizika není důvodem k tomu, aby byl výrobek považován za nebezpečný...“

**Výrobca** je taktiež definovaný rôzne v zákone č. 102/2001 Sb., v zákone č. 22/1997 Sb. a ináč v ZOSVV. Zákon č. 10/2/2001 Sb. definuje pojem výrobcu vo svojom §5.<sup>95</sup> Práve výrobca je tým subjektom, ktorý je zodpovedný za to, že na trh sú uvádzané bezpečné výrobky. Výrobcom je teda v obecnej rovine akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ktorá má bydlisko alebo sídlo v ČR alebo inom členskom štáte Európskej únie a ktorá vyrobila konečný výrobok alebo sa za výrobcu označila uvedením obchodnej firmy, ochrannej známky alebo iného rozlišovacieho znaku. Úpravou výrobku sa rozumie úprava v zmysle zmeny funkcie, účelu alebo typu.

Druhou kategóriou výrobcov sú splnomocnení zástupcovia výrobcov. Pokiaľ nie je splnomocnený zástupca výrobcu ustanovený, potom sa za výrobu považuje dovozca. Postavenie výrobcu, a to najmä v rovine zodpovednosti výrobcu v oblasti všeobecnej bezpečnosti výrobkov, je tiež prisúdené ďalším obdobným subjektom v dodávateľskom reťazci, ktorých činnosť má preukázateľný vplyv na vlastnosti výrobku.<sup>96</sup>

**Splnomocnený zástupca** výrobcu je osoba, ktorú výrobca písomne poveril, aby zaňho konala, pokiaľ výrobca nie je v ČR alebo v inom štáte EÚ usadený. Splnomocnený zástupca je teda fyzická alebo právnická osoba, ktorá má bydlisko alebo sídlo na území niektorého z členských štátov EÚ a ktorá je ustanovená výrobcom nezávisle na tom, či výrobca má alebo nemá bydlisko alebo sídlo na území niektorého členského štátu EÚ. Výrobca nesie zodpovednosť za činnosť splnomocneného zástupcu v otázkach, v ktorých tento koná v jeho mene, splnomocnený zástupca potom priamo jedná najmä s danými konkrétnymi správnyimi úradmi. Preto zmocnenie splnomocneného zástupcu musí byť výslovné, musí mať písomnú formu a musí v ňom byť presne stanovený rozsah činností splnomocneného zástupcu. Činnosti splnomocneného zástupcu sú

---

<sup>95</sup> §5 ods. 1 zákona č. 102/2001 Sb.: „...(1) Za výrobce se pro účely tohoto zákona považuje a) osoba usazená v České republice nebo v jiném členském státě Evropské unie, která vyrobila konečný výrobek, jakož i každá další osoba, která vystupuje jako výrobce tím, že uvede na výrobku svou obchodní firmu, ochrannou známku nebo jiný rozlišovací znak, anebo osoba, která výrobek upraví ,b) zplnomocněný zástupce výrobce jako osoba, kterou výrobce písemně pověřil k jednání za něj, pokud výrobce není v České republice nebo v jiném členském státě Evropské unie usazen,c) dovozce, 7c) jestliže v České republice nebo v jiném členském státě Evropské unie žádný zplnomocněný zástupce výrobce není usazen, nebo d) další osoby v dodavatelském řetězci, jejichž činnost má prokazatelný vliv na vlastnosti výrobku...“

<sup>96</sup> §5 ods. 1 písm. d) Zákona č. 102/2001 Sb.

väčšinou administratívnej povahy a výrobca naďalej zodpovedá za svoje výrobky, a to napríklad v oblasti všeobecnej bezpečnosti výrobkov i v oblasti zodpovednosti za výrobok. Splnomocnený zástupca typicky plní administratívne povinnosti smerom k orgánom, ktoré realizujú dozor nad plnením podmienok technickej legislatívy a nad všeobecnou bezpečnosťou výrobkov.<sup>97</sup>

Čo sa týka definície termínu **dovozca** zákon č. 102/2001 Sb. odkazuje na §2 písm. e) zákona č. 22/1997 Sb.<sup>98</sup> Dovozca sa považuje za výrobcu vtedy, keď v ČR alebo inom členskom štáte EU žiadny výrobca alebo splnomocnený zástupca nie je usadený.

**Distribútorom** je pre účely zákona č. 102/2001 Sb. každá osoba, ktorá v dodávateľskom reťazci prevádza následnú obchodnú činnosť po uvedení výrobku na trh, ako i každá ďalšia osoba v dodávateľskom reťazci, za predpokladu, že ich činnosť nemá vplyv na vlastnosti týkajúce sa bezpečnosti výrobku.<sup>99</sup> Do 1. 5. 2004 bola definícia distribútora pre účely zákona č. 102/2001 Sb. riešená odkazom na zákon č. 22/1997 Sb.<sup>100</sup> Základnou charakteristikou distribútora teda je, že tento svojou činnosťou priamo neovplyvňuje vlastnosti výrobkov (jedná sa napríklad o prepravcov, resp. ďalšie osoby v dodávateľskom reťazci) a teda logicky nemôže ani ovplyvňovať mieru bezpečnosti výrobkov. Problém môže nastať v okamžiku, kedy neodborná distribúcia výrobkov spôsobí ovplyvnenie vlastností výrobkov a následne týmto aj ovplyvní ich bezpečnosť. Z predmetného vyššie uvedeného ustanovenia je ale možné dovodiť, že pokiaľ bude distribútor postupovať riadnym spôsobom a pokiaľ sa teda nedopustí neodbornosti v rámci distribúcie daného konkrétneho výrobku, je ovplyvnenie vlastností výrobku, ako aj jeho bezpečnosti, vylúčené.

---

<sup>97</sup> Labíková, R. Obecná bezpečnosť výrobkov. Technické požiadavky na výrobky. Odpovednosť za výrobok. Brno : Spisy Právnické fakulty Masarykovy Univerzity v Brně. 2001. s. 58.

<sup>98</sup> §2 písm.e) zákona č. 22/1997 Sb.:*“...dovozcem ten, kdo uvede na trh výrobek z jiného než členského státu Evropské unie nebo uvedení takového výrobku na trh zprostředkuje...”*

<sup>99</sup> §5 ods. 4 Zákona č. 102/2001 Sb.

<sup>100</sup> Dôvodová správa k novele zákona č. 102/2001 Sb. (zákon č. 102/2001 Sb. bol v tomto prípade novelizovaný zákonom č. 277/2003 Sb. s účinnosťou od 1. 5. 2004)

### 2.1.3.2.1 Primárne právne povinnosti

Povinnosti osôb pri zaistovaní bezpečnosti výrobku uvádzaného na trh alebo do obehu sa líšia podľa toho, komu sú adresované.

**Povinnosti výrobcu** definuje zákon č. 102/2001 Sb. vo svojom §5, kde je uvedené, že:

- ⇒ výrobca je povinný uvádzať na trh len bezpečné výrobky.<sup>101</sup> Podľa tejto všeobecnej právnej povinnosti je teda výrobca povinný uvádzať na trh len bezpečné výrobky v zmysle bezpečnosti, ktorá je zakotvená v §3 zákona č. 102/2001 Sb.;
- ⇒ ďalšia povinnosť výrobcu, ktorá pribudla do zákona č. 102/2001 Sb. v súvislosti s jeho novelizáciou s účinnosťou od 1. 5. 2004<sup>102</sup>, spočíva v povinnosti výrobcu v prípade, kedy je to potrebné k zamedzeniu existujúcich rizík, odoberať vzorky výrobkov uvádzaných na trh a realizovať skúšky ich bezpečnosti;<sup>103</sup>
- ⇒ výrobca je ďalej povinný urobiť opatrenia, ktoré mu umožnia byť informovaný o bezpečnosti ním vyrábaného výrobku i po jeho dodaní na trh a do obehu.<sup>104</sup>

Všetky vyššie uvedené povinnosti smerujú k zaisteniu dôslednej starostlivosti výrobcu o bezpečnosť výrobku. Jedná sa o priebežné sledovanie vlastností výrobkov, ich testovanie, predávanie informácií o rizikách s nimi spojenými, uchovávanie a poskytovanie dokumentácie pre zistenie pôvodu výrobku apod.

**Hlavná povinnosť distribútora** spočíva v

- ⇒ zákaze distribuovať také výrobky uvedené na trh, o ktorých na základe svojich informácií a odborných znalostí vie alebo môže predpokladať, že požiadavkám na bezpečnosť výrobkov neodpovedajú;<sup>105</sup>
- ⇒ distribútor sa tiež musí zúčastniť činností súvisiacich so zaistením bezpečnosti výrobkov uvádzaných na trh, najmä predávaním informácií o rizikách spojených s výrobkom.

---

<sup>101</sup> §5 ods. 3 zákona č. 102/2001 Sb.

<sup>102</sup> Zákon č. 277/203 Sb.

<sup>103</sup> 5 ods. 5 zákona č. 102/2001 Sb.

<sup>104</sup> 5 ods. 6 zákona č. 102/2001 Sb.

<sup>105</sup> 5 ods. 4 zákona č. 102/2001 Sb.



Distribútor udržiava a poskytuje písomné informácie nevyhnutné o vysledovateľnosti pôvodu výrobku a spolupracuje pri akciách realizovaných výrobcami, orgánmi dozoru a orgánmi, ktoré konajú opatrenia podľa §6<sup>106</sup> zákona č. 102/2001 Sb. V rámci svojich činností musia prijať opatrenia, ktoré im umožnia spolupracovať.

**Povinnosti výrobcu a distribútora** sú uvedené v §5 ods. 6, 7, 8 zákona č. 102/2001 Sb.:

- ⇒ V prípade, že výrobca alebo distribútor zistí, že výrobok je nebezpečný, sú títo povinní na tuto skutočnosť upozorniť spotrebiteľov a stiahnuť nebezpečný výrobok z trhu a z obehu, pričom za stiahnutie sa považuje opatrenie, ktorého cieľom je zabrániť distribúcií, ponúkaniu alebo vystavovaniu nebezpečného výrobku.<sup>107</sup> Z vyššie uvedeného vyplýva, že stiahnutie z trhu alebo z obehu nastane v situácii, kedy je výrobok nebezpečný, t.j. predstavuje určité nebezpečenstvo (alebo vyššie než minimálne nebezpečenstvo) vzhľadom k zdraviu a životu osôb, nepostačovalo by, že by bola iba ohrozená jeho bezpečnosť. Nič samozrejme nebráni výrobcovi a distribútorom v tom, aby dobrovoľne stiahli z trhu alebo obehu výrobky, u ktorých je ohrozená ich bezpečnosť;
- ⇒ výrobca a distribútor sú ďalej povinní umožniť osobe, ktorá vlastní alebo drží nebezpečný výrobok, aby mohla tento vrátiť späť výrobcovi alebo distribútorovi na ich náklady. Pokiaľ výrobca alebo distribútor tieto povinnosti nesplní, je orgán dozoru oprávnený, ak je ohrozený život, zdravie alebo majetok, vedľa uloženia pokuty nariadiť tiež zničenie výrobku na náklad toho, kto povinnosť stiahnutia výrobku z trhu a z obehu nesplnil.<sup>108</sup> Terminologická zaujímavosť súvisiaca s vyššie uvedeným ustanovením spočíva v tom, že všeobecná bezpečnosť výrobku je definovaná smerom k bezpečnosti a zdraviu osôb. Na druhej strane ale povinnosť stiahnuť výrobok je spojená so situáciami, kedy je ohrozený život, zdravie, alebo

---

<sup>106</sup> §6 zákona č. 102/2001 Sb.:*“Orgány státní správy a orgány územní samosprávy v přenesené působnosti jsou povinny činit v mezích své působnosti veškerá opatření, aby zamezily dovozu, vývozu a uvádění na trh výrobků, které nejsou bezpečné, nebo zamezily jejich dalšímu oběhu. O výrobcích na trhu, které jsou nebezpečné, jsou povinny všemi dostupnými prostředky, například prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků, informovat spotřebitelskou veřejnost. Na tyto případy se nevztahuje povinnost mlčenlivosti uložená podle zvláštních právních předpisů.“*

<sup>107</sup> 5 ods. 6 zákona č. 102/2001 Sb.

<sup>108</sup> 5 ods. 7 zákona č. 102/2001 Sb.

majetok. Právny inštitút stiahnutia výrobku je teda navyše spojený nielen s ochranou bezpečnosti a zdravia osôb, ako je to v prípade právneho inštitútu všeobecnej bezpečnosti výrobkov, ale aj s ochranou majetku. Zákon č.102/2001 Sb. už ale nerozlišuje medzi vecami hnutelnými a nehnuteľnými, ani medzi vecami, ktoré sú užívané k súkromným alebo podnikateľským účelom;

⇒ ak výrobca alebo distribútor uviedol na trh alebo do obehu nebezpečný výrobok, je povinný túto skutočnosť oznámiť príslušnému orgánu dozoru (viď §7 ods. 1 zákona č. 102/2001 Sb.) ihneď po tom, čo tuto skutočnosť zistil. Výrobca a distribútor sú povinní spolupracovať s príslušnými orgánmi dozoru na opatreniach smerujúcich k odstráneniu alebo obmedzeniu rizika plynúceho z nebezpečného výrobku.<sup>109</sup>

Ďalšia kategória významných povinností súvisiacich s ochranou spotrebiteľov súvisí s označovaním výrobkov a sprievodnou dokumentáciou k výrobkom.

**Výrobca je povinný** k výrobku, ktorý uvádza na trh, priložiť sprievodnú dokumentáciu v súlade s požiadavkami zvláštného právneho predpisu a označiť ho.<sup>110</sup> Táto požiadavka kladená na výrobcu je základným predpokladom toho, aby následne mohol byť výrobok distribuovaný a spotrebiteľom riadne užívaný bez rizika ohrozenia zdravia a bezpečnosti. Dôležitý je tiež z pohľadu orgánu dozoru pri prípadnom vyhľadávaní výrobkov, ktoré požiadavky bezpečnosti nespĺňajú a je potrebné zamedziť ich uvádzaniu na trh alebo do obehu. Zákon č. 102/2001 Sb. ďalej definuje čo rozumie pod pojmom sprievodná dokumentácia a označovanie výrobkov.<sup>111</sup> Súčasťou týchto informácií uvádzaných na výrobkoch má byť tiež identifikácia výrobcu. Táto informácia je dôležitá pre orgán dozoru, ale tiež pre samotného spotrebiteľa, ktorý v prípade, že mu je spôsobená ujma na zdraví alebo na majetku, má možnosť za splnenia ďalších podmienok uplatniť súdnou cestou nárok na náhradu škody. Rozsah informácií, ktoré musia byť uvedené na výrobku alebo v sprievodnej dokumentácii, je limitovaný kritériom zaistenia bezpečnosti.

---

<sup>109</sup> 5 ods. 8 zákona č. 102/2001 Sb.

<sup>110</sup> §4 ods. 1 zákona č. 102/2001 Sb.

<sup>111</sup> §4 ods. 2 a ods. 3 zákona č. 102/2001 Sb.

### 2.1.3.2.2 Opatrenia orgánov verejnej správy, dozor, oznamovacie a informačné povinnosti

**Orgány štátnej správy a orgány územnej samosprávy v prenesenej pôsobnosti** majú najmä právnu povinnosť činiť v medziach svojej pôsobnosti všetky opatrenia, ktorých účelom je v podstate ochrana trhu pred nebezpečnými výrobkami.<sup>112</sup> Zákon č. 102/2001 Sb. nikde nedefinuje termín „veškerá opatření“. Jednou z variant zrejme bude informovanie relevantných orgánov dozoru, ktoré sú kompetentné k uloženiu sankcií. Ďalej majú orgány štátnej správy a orgány územnej samosprávy v prenesenej pôsobnosti povinnosť informovať spotrebiteľskú verejnosť o výrobkoch na trhu, ktoré sú nebezpečné. Záleží iba na orgánoch štátnej správy a orgánoch územnej samosprávy ako posúdia to, či je výrobok nebezpečný, a následne o tomto informujú, keďže §6 zákona č. 102/2001 Sb. im neukladá povinnosť spolupracovať s orgánmi dozoru v rámci posudzovania nebezpečnosti výrobku v súvislosti s ich informačnou povinnosťou.<sup>113</sup>

**Dozor** nad dodržiavaním povinnosti uvádzať na trh a do obehu len bezpečné výrobky prevádzajú podľa pôsobnosti, vyplývajúcej z povahy konkrétneho výrobku, orgány dozoru stanovené zvláštnymi právnymi predpismi. Pokiaľ nie je možné pôsobnosť orgánu dozoru takto stanoviť, je k prevádzaniu dozoru príslušná Česká obchodná inšpekcia.<sup>114</sup> Zákon č.102/2001 Sb. vypočítava niekoľko povinností uložených orgánom dozoru,<sup>115</sup> z ktorých zaujímavá je informačná povinnosť.<sup>116</sup> V porovnaní s informačnou

<sup>112</sup> Vid' §6 zákona č. 102/2001 Sb.:“ *“Orgány státní správy a orgány územní samosprávy v přenesené působnosti jsou povinny činit v mezích své působnosti veškerá opatření, aby zamezily dovozu, vývozu a uvádění na trh výrobků, které nejsou bezpečné, nebo zamezily jejich dalšímu oběhu. O výrobcích na trhu, které jsou nebezpečné, jsou povinny všemi dostupnými prostředky, například prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků, informovat spotřebitelskou veřejnost. Na tyto případy se nevztahuje povinnost mlčenlivosti uložená podle zvláštních právních předpisů.“*

<sup>113</sup> Labíková, R. Obecná bezpečnost výrobků. Technické požadavky na výrobky. Odpovědnost za výrobek. Brno : Spisy Právnické fakulty Masarykovy Univerzity v Brně. 2001. s. 69.

<sup>114</sup> §7 ods. 1 zákona č. 102/2001 Sb.

<sup>115</sup> §7 ods. 2 zákona č. 102/2001 Sb.:“ *Orgány dozoru jsou oprávněny provádět kontroly vlastností výrobků z hlediska bezpečnosti. Za tím účelem jsou oprávněny a) vyžadovat potřebné informace a dokumentaci potřebnou k posouzení bezpečnosti a k dohledání původu výrobku od kontrolovaných osob, b) odebírat výrobek nebo vzorek ze série výrobku a podrobovat je kontrole bezpečnosti, c) kontrolovat, zda skutečné vlastnosti výrobku odpovídají požadavkům na bezpečnost, d) posuzovat, zda výrobek, jenž má být uveden na trh, obsahuje upozornění na rizika, která použití výrobku může vyvolat, e) informovat včas a vhodným způsobem osoby, které mohou být vystaveny riziku vyvolanému výrobkem, o tomto riziku, f) po dobu potřebnou k provedení kontroly zakázat uvádění na trh, nabízení nebo vystavování výrobku nebo série výrobku, pokud existují odůvodněné informace, že tento výrobek je nebezpečný, g) zakázat uvedení na trh výrobku nebo série výrobku, o nichž bylo prokázáno, že jsou nebezpečné, h) nařídít okamžité stažení výrobku nebo série výrobku, jež jsou nebezpečné a které již byly uvedeny na trh; pokud je to nutné, zajistit při splnění stanovených podmínek i jejich zničení, i) nařídít zpětné převzetí nebezpečného výrobku od spotřebitele, pokud tak výrobce nebo distributor neučiní podle § 5 odst. 7 věty*

povinnosťou uvedenou vyššie, ktorú majú orgány štátnej správy a orgány územnej samosprávy v prenesenej pôsobnosti, majú orgány dozoru iný druh informačnej povinnosti čo sa týka subjektov, ktoré majú byť informované, a taktiež čo sa týka skutočností, o ktorých má byť informované. Orgány dozoru sú povinné informovať konkrétne osoby, ktoré môžu byť vystavené riziku vyvolanom výrobkom, a to o tomto riziku, tj. o tom, prečo a akým spôsobom je predmetný výrobok nebezpečný.

Zaujímavé je tiež oprávnenie orgánov dozoru prijať opatrenia k výrobku, ktorý i napriek zhody s platnými predpismi je nebezpečný.<sup>117</sup> Takéto prípady budú zrejme výnimočné, ale nie je možné ich vylúčiť (napríklad dôvodom nebezpečnej vlastnosti výrobku môže byť chybné stanovené kritérium v technickej norme, atď.). I v týchto prípadoch je nutné zaistiť, aby bol výrobok odstránený z trhu a z obehu a nemohol tak ohroziť bezpečnosť spotrebiteľov.

Orgány dozoru sú následne **povinné oznámiť** výskyt nebezpečných nepotravinárskych výrobkov Ministerstvu priemyslu a obchodu, ktoré je zodpovedné za zaistenie a chod systému RAPEX v situáciách vážneho a bezprostredného rizika pre bezpečnosť a ochranu zdravia spotrebiteľov plynúceho z výrobkov, ktoré nie sú potravinou.<sup>118</sup> Ministerstvo priemyslu a obchodu teda prijíma oznámenia o nebezpečných výrobkoch, ale zároveň má tiež informačnú povinnosť voči EK v určitých prípadoch.<sup>119</sup> EK má za určitých okolností tiež povinnosť informovať Ministerstvo priemyslu a obchodu o výskyte nebezpečných výrobkov mimo územia ČR, ale zároveň na území EÚ.<sup>120</sup>

## 2.2 Sekundárne právne povinnosti – sankcie

Sankčné opatrenia spojené s porušením povinností vypočítaných v kapitolách 2.1.1 až 2.1.3 vyššie a súvisiacich aj s pojmom bezpečný výrobok nájdeme najmä v normách práva správneho a trestného.

---

*první.*“

<sup>116</sup> §7 ods. 2 písm. e) zákona č. 102/2001 Sb

<sup>117</sup> §7 ods. 5 zákona č. 102/2001 Sb

<sup>118</sup> §9 ods. 1 zákona č. 102/2001 Sb.

<sup>119</sup> §9 ods. 2 zákona č. 102/2001 Sb.

<sup>120</sup> §9 ods. 3 zákona č. 102/2001 Sb.

### 2.2.1 Správnoprávna zodpovednosť a bezpečný výrobok

Správnoprávnu zodpovednosť môžeme definovať ako právnu zodpovednosť realizovanú správnymi orgánmi a aplikovanú na podmienky a potreby verejnej správy. Správnoprávna zodpovednosť prichádza v úvahu tam, kde dôjde k narušeniu spoločenských vzťahov chránených správnym právom a ak správne právo takúto zodpovednosť vo svojich normách predvída.<sup>121</sup> Správnoprávna zodpovednosť predstavuje sekundárnu povinnosť strpieť a niesť sankciu a preto jej predpokladom je protiprávne jednanie subjektov správneho práva, t.j. porušenie primárnej právnej povinnosti obsiahnutej v predpisoch správneho práva. Správnoprávna zodpovednosť tak predpokladá to, že v právnych predpisoch správneho práva existuje zakotvenie primárnych právnych povinností a zároveň úprava sekundárnych povinností, t.j. správnoprávnych sankcií. Okrem toho ale ešte existuje zodpovednosť za porušenie noriem správneho práva. V tomto prípade je primárna povinnosť zakotvená v norme správneho práva, ale následky za porušenie primárnej právnej povinnosti tam upravené byť nemusia.<sup>122</sup> Porušenie tejto primárnej právnej povinnosti tak môže viesť napríklad k súkromnoprávnej alebo trestnoprávnej zodpovednosti. Nie je samozrejme možné ani vylúčiť kumuláciu trestnoprávnej a súkromnoprávnej zodpovednosti (napr. nedodržanie technických požiadaviek na výrobky<sup>123</sup> a z toho vyplývajúca zodpovednosť za trestný čin poškodzovania spotrebiteľa<sup>124</sup> v spojitosti s náhradou škody za utrpenú škodu či inú ujmu<sup>125</sup>). Možná je tiež kumulácia správnoprávnej a súkromnoprávnej zodpovednosti, kedy napríklad spáchaním správneho deliktu mohlo dôjsť ku škodnej udalosti.<sup>126</sup>

<sup>121</sup> Hulva, T., Ochrana spotrebiteľa. Praha: ASPI, a.s. 2005, str. 128.

<sup>122</sup> Hulva, T., Ochrana spotrebiteľa. Praha: ASPI, a.s. 2005, str. 129.

<sup>123</sup> Zákona č. 22/1997 Sb., v platnom znení

<sup>124</sup> § 253 zákona č. 40/2009 Sb., v platnom znení

<sup>125</sup> § 420 odst. 3 občianskeho zákonníku alebo ZOSVV

<sup>126</sup> Napríklad zákon č. 458/2000 Sb., energetický zákon, ktorý upravuje sankcie (ustanovenia o priestupkoch a iných správnych deliktoch v § 90 až §91a predmetného zákona) za porušenie tam stanovených. Navyše v tomto zákone z oblasti správneho práva nájdeme aj ustanovenia o povinnosti k náhrade škody, na základe ktorých má napríklad „...držiteľ licencie právo na náhradu škody pri nedodržaní základných parametrov dodávky tepelnej energie...“ (§ 76 odst. 5 písm. f) predmetného zákona).

V systéme správnoprávnej zodpovednosti sa vo všeobecnej rovine rozlišuje správnoprávna zodpovednosť za priestupky a správnoprávna zodpovednosť za tzv. iné správne delikty.<sup>127</sup>

Rôzne predpisy správneho práva obsahujú rôzne skutkové podstaty **správnych deliktov** súvisiace s oblasťou ochrany spotrebiteľa, konkrétne s **oblasťou bezpečného výrobku**. Mimo zákona o ochrane spotrebiteľa, zákona č. 22/1997 Sb. a zákona č. 102/2001 Sb., o ktorých bude detailnejšie pojednané nižšie, za zmienku stojí napríklad zákon č. 110/1997 Sb., v platnom znení, o potravinách a tabakových výrobkoch (ďalej len „zákon č. 110/1997 Sb.“), zákon č. 61/1997 Sb., v platnom znení, o liehu, zákon č. 123/2000 Sb, v platnom znení, o zdravotníckych prostriedkoch a o zmene niektorých súvisiacich zákonoch, ktoré obsahujú skutkové podstaty správnych deliktov týkajúcich sa nezávadnosti výrobkov. Na rozdiel o zákona č. 102/2001 Sb., ktorý pracuje s pojmom bezpečný výrobok ako s výrobkom nepotravinárskeho charakteru, zákon č.1010/1997 Sb. a zákon č.61/1997 Sb. pracujú z povahy veci s termínom bezpečný výrobok ako s výrobkom potravinárskym.

**Zákon č. 110/1997 Sb.** obsahuje napríklad ustanovenie, že

- ⇒ prevádzkovateľ potravinárskeho podniku sa dopustí správneho deliktu tým, že poruší povinnosť dodržať požiadavky na bezpečnosť potravín stanovenou priamo použiteľnými predpismi EÚ upravujúcimi požiadavky na potraviny (viď § 17 ods. 2 písm. a) zákona č. 110/1997 Sb.). Za tento správny delikt môže byť uložená pokuta až do výšky 50.000.000 Kč;
- ⇒ prevádzkovateľ potravinárskeho podniku, ktorý uvádza do obehu potraviny, sa dopustí správneho deliktu tým, že uvádza do obehu potraviny v rozpore s §10 ods. 1 zákona č. 110/1997 Sb., t.j. v rozpore s povinnosťou uvádzať do obehu iba zdravotne nezávadné potraviny (viď § 17a ods. 1 písm. f). Za tento správny delikt je možné uložiť pokutu až do výšky 50.000.000 Kč.

Čiastka 50.000.000 Kč predstavuje vôbec najvyššiu možnú pokutu ukladanú podľa zákona č. 110/1997 Sb. a preto je možné dovodiť, že zákonodarca kladie najväčší doraz

---

<sup>127</sup> Hendrych, D. a kol. Správni právo. Obecná časť. 7. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 447 a s. 454.

na povinnosť uvádzať do obehu nezávadné (bezpečné) potraviny a na povinnosť dodržiavať relevantné predpisy EÚ upravujúce požiadavky na potraviny.

**Zákon č. 61/1997 Sb.**, v platnom znení, o liehu (ďalej len „zákon č. 61/1997 Sb.“) stanoví povinnosť uvádzať do obehu len lieh, ktorý nie je vadný.

⇒ Právnická alebo podnikajúca fyzická osoba sa dopustí správneho deliktu tým, že uvedie do obehu lieh vadný (§17a ods. 1 písm. h). Za tento správny delikt je možné uložiť pokutu až do desaťnásobku sadzby spotrebnej dane stanovenej pre lieh zvláštnym zákonom<sup>128</sup> a pripadajúcej na množstvo liehu obsiahnutom vo výrobku. Pokuta za tento správny delikt sa radí v zákone č. 61/1997 Sb. medzi jednu z najprísnejších finančných sankcií.

**Zákon č. 123/2000 Sb.**, v platnom znení, o zdravotníckych prostriedkoch a o zmene niektorých súvisiacich zákonoch (ďalej len „zákon č. 123/2000 Sb.“) upravuje

⇒ povinnosť uloženú poskytovateľom nepoužívať zdravotnícke prostriedky pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti ak existuje dôvodné podozrenie, že bezpečnosť a zdravie užívateľov alebo tretích osôb sú vzhľadom k poznatkom lekárskej vedy ohrozené, a to i v prípade, že zdravotnícky prostriedok je inštalovaný, poprípade implementovaný do ľudského tela, udržiavaný a používaný v súlade s určeným účelom použitia (§ 4 ods. 4 písm. a) zákona č. 123/2000 Sb.);

⇒ poskytovatelia majú taktiež zákaz používať zdravotnícke prostriedky pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti ak majú tieto z hľadiska svojej výroby nedostatky, ktoré môžu viesť k ohrozeniu zdravia užívateľov alebo tretích osôb (§ 4 ods. 4 písm. c) zákona č. 123/2000 Sb.).

Porušenie týchto vyššie uvedených povinností, ktoré súvisia s inštitútom bezpečného výrobku, keďže cieľom týchto povinností je použitie zdravotníckych prostriedkov spôsobom, ktorý by nepôsobil ujmu na zdraví alebo ináč neohrozoval bezpečnosť, je označované ako správny delikt v § 46 ods. 1 písm. a) zákona č. 123/2000 Sb. Ak sa poskytovateľ dopustí správneho deliktu podľa § 46 ods. 1 písm. a) zákona č. 123/2000

---

<sup>128</sup> §70 zákona č. 353/20003 Sb., o spotrebných daniach

Sb., môže mu byť uložená pokuta až do výšky 1.000.000 Kč. I v tomto prípade platí, že táto finančná sankcia je jednou z najprísnejších v zákone č. 123/2000 Sb.

### **2.2.1.1 Zákon o ochrane spotrebiteľa**

Zákon o ochrane spotrebiteľa vypočítavá správne delikty, ktoré spočívajú v porušení primárnych právnych povinností uvedených v § 3 až § 19, konkrétne sem patrí napríklad správny delikt spočívajúci v porušení zákazu používania nekalých obchodných praktík<sup>129</sup>, porušení zákazu výroby, dovozu, vývozu, ponuky, predaja a darovania výrobkov nebezpečných svojou zameniteľnosťou s potravinami,<sup>130</sup> porušení zákazu vyplývajúceho z priamo použiteľných predpisov EÚ, ktorým sa zakazuje uvádzať na trh, dovážať do EÚ a vyvážať z nej mačacie a psie kože a výrobky obsahujúce tieto kože,<sup>131</sup> použije neoprávnené ekoznačku.<sup>132</sup> Výpočet ďalších správnych deliktov uvedených v § 24 ods. 2 až § 24 ods. 8 zákona o ochrane spotrebiteľa odpovedá povinnostiam, resp. ich porušeniu, vypočítaným v § 3 až § 19 zákona o ochrane spotrebiteľa. Maximálna možná výška pokuty je 50.000.000 Kč. Pokuta až do tejto výšky môže byť uložená za správny delikt súvisiaci s výrobkami nebezpečnými pre svoju zameniteľnosť s potravinami a povinnosťou sťahovať z trhu tieto výrobky, prípadne informovať relevantné subjekty o povinnosti sťahovať z trhu tieto výrobky.<sup>133</sup>

### **2.2.1.2 Zákon o technických požiadavkách na výrobky**

Zákon č. 22/1997 Sb. najnovšie, s účinnosťou od 1. 1. 2010, obsahuje v piatej hlave v §19 až § 19b ustanovenia o priestupkoch a správnych deliktoch. Tu pojednáva o priestupkoch,<sup>134</sup> za ktoré je možné uložiť pokutu až do výšky 1.000.000 Kč,

<sup>129</sup> § 24 ods. 1 písm a) zákona o ochrane spotrebiteľa

<sup>130</sup> § 24 ods. 1 písm b) zákona o ochrane spotrebiteľa

<sup>131</sup> § 24 ods. 1 písm c) zákona o ochrane spotrebiteľa

<sup>132</sup> § 24 ods. 1 písm d) zákona o ochrane spotrebiteľa

<sup>133</sup> § 24 ods. 5, 6, 7 písm. v) zákona o ochrane spotrebiteľa

<sup>134</sup> § 19 zákona č. 22/1997 Sb: „Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

a) zneužije označení CE nebo jiné stanovené označení, certifikát anebo jiný dokument podle tohoto zákona, nebo certifikát anebo jiný dokument podle tohoto zákona padělá nebo pozmění,

b) v rozporu s § 4 odst. 2 označí dokument značkou ČSN, nebo

c) rozmnoží nebo rozšíří českou technickou normu nebo její část v rozporu s § 5 odst. 8.“



a o správnych deliktach právnických a podnikajúcich fyzických osôb,<sup>135</sup> za ktoré je možné v určitých prípadoch uložiť pokutu až do výšky 50.000.000 Kč.

Pred 1. 1. 2010 obsahoval zákon č. 22/1997 Sb. iba § 19 nadpísaný ako „pokuty“, v ktorom obsiahol, okrem iného, popis protiprávnych jednaní (teda správne delikty) a sankcie za ne ukladané (pokuty), neobsahoval ale skutkové podstaty priestupkov.<sup>136</sup> Zaujímavým správnym deliktom, ktorému sa venoval Najvyšší správny súd v dvoch veciach, **sp.zn. 1 As 20/2007** a **sp.zn. 1 As 61/2008**, bol správny delikt upravený v § 19 ods. 1, písm. b) zákona č. 22/ 1997 Sb., v znení platnom do 31. 12. 2009, ktorý stanovil: „*Orgán dozoru uloží pokutu do výše 50 milionů Kč tomu, kdo ... uvedl na trh nebo distribuoval stanovené výrobky bez stanoveného označení nebo dokumentu stanoveného nařízením vlády anebo s klamavým nebo neoprávněným označením nebo dokumentem.*“

Vo veci **sp.zn. 1 As 20/2007** sťažovateľ namietal to, že mu bola orgánom dozoru uložená pokuta vo výške 100.000 Kč s tým, že predmetný správny orgán a následne súd nesprávne posúdili právnu otázku, či je sťažovateľ (žalobca) výrobcom uvádzajúcim výrobky na trh a teda osobou povinnou k prehláseniu o zhode. Najvyšší správny súd v tejto veci dovodil záver, že k uloženiu sankcie podľa §19 ods. 1 písm. b) zákona č. 22/1997 Sb., v znení do 31.12.2009, nepostačuje iba vyrobenie výrobku, ale práve jeho uvedenie na trh bez prehlásenia o zhode; práve toto je tým znakom, ktorý činí toto jednanie nebezpečným a ktorému hodlá zákon postupom tam uvedeným brániť a predchádzať. Najvyšší správny súd uzavrel, že rozhodnutie správneho súdu je

<sup>135</sup> § 19a zákona č. 22/1997 Sb: „(1) *Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že*

*a) zneužije označení CE nebo jiné stanovené označení, certifikát anebo jiný dokument podle tohoto zákona, nebo certifikát anebo jiný dokument podle tohoto zákona padělá nebo pozmění,*

*b) v rozporu s § 4 odst. 2 označí dokument značkou ČSN,*

*c) rozmnoží nebo rozšíří českou technickou normu nebo její část v rozporu s § 5 odst. 8,*

*d) provede činnost při posouzení shody, vyhrazenou pro účely tohoto zákona autorizované osobě, bez autorizace podle § 11 odst. 1, nebo*

*e) provede činnost při posouzení shody, vyhrazenou pro účely tohoto zákona akreditované osobě, bez osvědčení podle § 16 odst. 1.*

(2) *Autorizovaná osoba se dopustí správního deliktu tím, že nesplní některou z povinností podle § 11a odst. 2.*

(3) *Výrobce, dovozce, zplnomocněný zástupce nebo distributor se dopustí správního deliktu tím, že uvede na trh nebo do provozu anebo distribuuje stanovené výrobky*

*a) bez označení CE nebo jiného stanoveného označení nebo dokumentu stanoveného nařízením vlády,*

*b) s označením nebo dokumentem, které jsou v rozporu s § 13,*

*c) nesplní ochranné opatření vydané podle § 18a odst. 2, 4 nebo 5, nebo*

*d) nesplní povinnost uloženou orgánem dozoru podle § 18 odst. 2 písm. c) nebo d).“*

<sup>136</sup> Vid' definícia priestupku v Hendrych, D. akol. Správní právo. Obecná část. 7. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009.

vzhľadom k nezdôvodneniu vzťahu sťažovateľa k uvedeniu stanovených výrobkov na trh, resp. nezdôvodneniu, z čoho správny orgán dovodil, že to bol práve žalobca, ktorý uviedol výrobky na trh, nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

Vo veci **sp.zn. 1 As 61/2008** sťažovateľka namietala to, že jej bola orgánom dozoru uložená pokuta vo výške 70.000 Kč s tým, že ona nemala povinnosť vydať prehlásenia o zhode, pretože podľa jej tvrdenia tuto povinnosť má iba osoba, ktorá nesie celkovú zodpovednosť za všetky faktory ovplyvňujúce bezpečnosť výrobku a že táto povinnosť je uložená iba osobe, ktorá výrobok vyrobila a zároveň navrhla. Týmto súd a predtým orgán dozoru nesprávne posúdil právnu otázku či je sťažovateľka výrobcom v zmysle zákonnej definície. Sťažovateľka tiež poukazovala na prípad sp.zn. 1 As 20/2007 (viď vyššie). Najvyšší správny súd uviedol, že v tejto veci nie je spornou skutočnosť, že sťažovateľka (žalobkyňa) predmetné výrobky (oceľové mostné konštrukcie) vyrobila a uviedla na trh. Najvyšší správny súd spresnil definíciu výrobcu<sup>137</sup>, ktorá je aplikovateľná na sťažovateľku. Najvyšší správny súd ďalej uviedol k rozsudku Najvyššieho správneho súdu sp.zn. 1 As 20/2007, ktorý namietala sťažovateľka, že v namietanej veci kasačný súd došiel k záveru, že rozhodnutie správneho súdu bolo nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, pretože nebolo nijak zrejmé, že práve žalobkyňa uviedla stanovené výrobky na trh. V tejto veci je ale uvádzanie výrobkov na trh sťažovateľkou nesporné a nepochybne vyplýva zo správneho spisu. Kasačná sťažnosť bola preto zamietnutá ako nedôvodná.

### **2.2.1.3 Zákon o všeobecnej bezpečnosti výrobkov**

Porušenie povinností uvedených v kapitole 2.1.3.2.1 vyššie sankcionuje orgán dozoru pokutou vo výške až do 50.000.000 Kč. Tieto povinnosti spočívajú primárne v povinnosti uvádzať na trh len bezpečné výrobky, ďalej v povinnosti týkajúcej sa označovania výrobkov a sprievodnej dokumentácie,<sup>138</sup> a povinností osôb pri zaistovaní bezpečnosti výrobku uvádzaného na trh a do obehu.<sup>139</sup> Orgán dozoru má v rámci

---

<sup>137</sup> „Z ustanovení § 2 písm. c) uvedeného zákona vyplývá, že výrobcem může být v konkrétním případě buď osoba, která výrobek vyrábí (bez ohledu na to, zda jej též navrhla), nebo osoba, která jej navrhla, aniž by ho však nutně vyráběla.“

<sup>138</sup> §4 ods. 1,3,4 zákona č. 102/2001 Sb.

<sup>139</sup> §5 ods. 4 až 10 zákona č. 102/2001 Sb.

rozhodovania o výške ukladanej pokuty možnosť správneho uváženia, ktoré sa bude odvíjať od závažnosti, spôsobu, doby trvania a od následkov protiprávneho činu.

## **2.2.2 Trestnoprávna zodpovednosť a bezpečný výrobok**

Trestnoprávna zodpovednosť je jednou z foriem deliktnej zodpovednosti. Trestné sú protiprávne činy, ktoré trestný zákon označuje za trestné a ktoré vykazujú znaky uvedené v takomto zákone,<sup>140</sup> týmto zákonom je trestný zákonník.<sup>141</sup> Skutkové podstaty trestných činov dotýkajúcich sa ochrany spotrebiteľa sú obsiahnuté na viacerých miestach trestného zákonníku.

### ***2.2.2.1 Trestný čin poškodzovania spotrebiteľa***

Z hľadiska ochrany spotrebiteľa a otázky bezpečného výrobku je najzaujímavejšia skutková podstata trestného činu poškodzovania spotrebiteľa, ktorá je obsiahnutá v §253 trestného zákonníku. Podľa §253 ods. 1 trestného zákonníku spočíva protiprávne jednanie, okrem iného,<sup>142</sup> v uvedení na trh vo väčšom rozsahu výrobkov, prác alebo služieb a zatajením ich podstatných vad.<sup>143</sup> Z predmetného ustanovenia vyplýva, že sa jedná o zvláštnu formu prípravy trestného jednania pretože spotrebiteľ nebol týmto jednaním poškodený. Objektom trestného činu je tak, okrem iného, kvalita a bezpečnosť výrobkov, ktoré sa ponúkajú na trhu. Nezakazuje sa vyrábať a uvádzať na trh nekvalitné, alebo menej kvalitné výrobky, zakazuje sa zatajovať podstatné vady výrobkov. Spotrebiteľ má mať teda zaručené to, že mu pri správnom používaní výrobku nevznikne škoda na majetku ani ujma na zdraví. Páchateľ ale môže byť potrestaný bez ohľadu na to, či spotrebiteľovi škoda alebo ujma vznikla.

K trestnému činu poškodzovania spotrebiteľa v súvislosti s utajením podstatnej vady výrobku sa vyjadril Najvyšší súd vo veci **5 Tdo 87/2007**. V tomto prípade, kedy sa jednanie posudzovalo podľa trestného zákona č.140/1961 Sb., Najvyšší súd dovodil, že

<sup>140</sup> §13 ods. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestný zákoník, v platnom znení

<sup>141</sup> Zákon č. 40/2009 Sb., v platnom znení

<sup>142</sup> Alinea prvá skutkovej podstaty trestného činu poškodzovania spotrebiteľa upravuje jednanie, kedy pachateľ na cudzom majetku spôsobí škodu nie nepatrnú tým, že poškodzuje spotrebiteľa najmä tým, že ho klame čo do akosti, množstva alebo hmotnosti tovaru – viď §253 ods.1 trestného zákonníku

<sup>143</sup> Alinea druhá §253 ods. 1 trestného zákonníku

k naplneniu skutkovej podstaty trestného činu poškodzovania spotrebiteľa<sup>144</sup> nepostačuje zhotovenie vadného diela, resp. výrobku. Skutková podstata predmetného trestného činu je naplnená až v okamžiku, kedy páchatel' vadu výrobku pred spotrebiteľom úmyselne zatají. V dôsledku úmyselného zatajenia vad tak môže vzniknúť spotrebiteľovi škoda. Páchatel'ovi je potrebné dokázať, že aktívnym jednaním uviedol v omyl osobu, ktorej je výrobok (alebo dielo) určené, a to vo vzťahu ku konkrétnym podstatným vadám, ktoré znemožňujú, alebo aspoň podstatne sťažujú využitie výrobku (diela) k bežnému účelu. Stále platí, že jednanie páchatel'a musí byť úmyselné, tj. páchatel' chcel svojím jednaním porušiť záujem chránený trestným zákonom (úmysel priamy) alebo vedel, že svojím jednaním môže spôsobiť takéto porušenie, ale pre prípad, že ho spôsobí, bol s týmto zrozumený. Taktiež dodal, že plnenie z dvojstranného záväzkového vzťahu nie je možné považovať za uvedenie na trh v zmysle skutkovej podstaty trestného činu poškodzovania spotrebiteľa.

---

<sup>144</sup> § 121 ods. 1 zákona č. 140/1961 Sb., účinný do 31.12.2009

### **3. Súkromnoprávna úprava ochrany spotrebiteľa a vadný výrobok. Zodpovednosť za škodu spôsobenú vadným výrobkom**

#### **3.1 Úvod do problematiky zodpovednosti za výrobok ako sekundárnej právnej povinnosti**

Problematika zodpovednosti za škodu spôsobenú vadným výrobkom, nazývaná tiež zodpovednosť za výrobok, sa od počiatku profiluje ako osobitný problém teórie i praxe občianskoprávnej zodpovednosti resp. občianskoprávnej sekundárnej právnej povinnosti. Korene tohto problému siahajú do začiatkov 20. storočia v priemyselne vyspelých krajinách, najprv v USA a neskôr i v Európe. Úlohou tohto právneho inštitútu je nájsť zodpovedajúci právny základ, na ktorom by výrobca zodpovedal poškodenému za škody vznikajúce z vadnosti jeho výrobkov.

Pri hľadaní zodpovedajúceho právneho riešenia zodpovednosti za výrobok bol významným krokom prijatie Smernice č. 85/374/EHS z 25.7.1985 o harmonizácii zákonov, nariadení a správnych ustanovení členských štátov týkajúcich sa zodpovednosti za vadné výrobky (ďalej len „Smernica“). Smernica nepochybne prispela k zvýšeniu úrovne bezpečnosti výrobkov a k samotnej ochrane spotrebiteľov, i keď v prípade niektorých členských štátov bola ochrana spotrebiteľov na vysokej úrovni už pred transponovaním Smernice do národného právneho poriadku.

To je prípad aj Fínska, ktorý Smernicu transponoval do svojho právneho poriadku vo forme Zákona o zodpovednosti za výrobok<sup>145</sup> (ďalej len „Zákon“) v roku 1990 a ktorý je rozpracovaný vo štvrtej podkapitole tejto práce. V tejto kapitole je navyše porovnaný fínsky Zákon so Smernicou a navyše čiastočne s českým Zákonom o zodpovednosti za škodu spôsobenú vadným výrobkom<sup>146</sup> (ďalej len „ZOSVV“), kde je pozornosť venovaná odlišným prístupom k implementovaniu ustanovení Smernice do fínskeho a českého právneho poriadku. Táto kapitola je tiež obohatená o relevantnú judikatúru.

V prípade ZOSVV, ktorý je upravený v tretej podkapitole tejto práce, je pozornosť zameraná na jeho kompatibilitu so Smernicou, ale zároveň sú na tomto mieste detailne vysvetlené jednotlivé ustanovenia ZOSVV.

<sup>145</sup> Tuotevastuulaki 17.8.1990/694, <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1990/19900694>

<sup>146</sup> Zákon č.59/1998 Sb., o zodpovednosti za škodu spôsobenú vadným výrobkom, v platnom znení

Samotná Smernica, upravená v podkapitole druhej tejto práce, je rozobratá s ohľadom na jej najproblematickejšie ustanovenia z výkladovej stránky. Výkladu jednotlivých ustanovení Smernice sa dotýka kapitola 3.2.3 tejto práce, ktorá obsahuje zoznam relevantnej judikatúry Súdneho dvora EÚ. Súdny dvor EÚ tu v rámci rozhodovania o predbežných otázkach alebo v rámci rozhodovania o žalobách EK o nesplnení zmluvných povinností členskými štátmi stanoví spôsoby interpretácie najproblematickejších ustanovení Smernice a tak významne prispieva k hlavnému cieľu Smernice, to jest k harmonizácii úpravy zodpovednosti za výrobok.

## **3.2 Úprava zodpovednosti za výrobok v práve EÚ**

### **3.2.1 Dôvody prijatia Smernice. Všeobecne o prijatí Smernice**

Smernica predstavuje dovŕšenie legislatívneho procesu, kedy do doby jej prijatia existovala iba autonómna vnútroštátna právna úprava zodpovednosti za škodu spôsobenú vadným výrobkom. Nejednotnosť prístupov jednotlivých národných mechanizmov vzniku, uplatňovania a likvidácie nárokov poškodených za škody spôsobené vadnými výrobkami bola jedným z dôvodov prijatia Smernice. Podľa úvodných ustanovení Smernice nejednotnosť národných úprav môže ovplyvniť konkurencieschopnosť a pohyb výrobkov vrámci vnútorného trhu a spôsobiť rôzny stupeň ochrany spotrebiteľa pred škodou spôsobenou vadným výrobkom na jeho zdraví alebo na majetku. Hrozba toho, že rôznorodá právna úprava by sa stala brzdou realizácie jednotlivých ustanovení zakladacích zmlúv ES (EÚ), najmä pokiaľ ide o konkurencieschopnosť výrobkov a ich voľný pohyb v rámci vnútorného trhu, bola ďalším dôvodom pre prijatie Smernice. Zavedením tejto Smernice do právnych poriadkov členských štátov Európskej únie došlo k vytvoreniu určitého minimálneho štandardu právnej úpravy zodpovednosti za výrobok. Ďalším dôvodom prijatia Smernice bola potreba nepriamo ovplyvniť súťažné podmienky účastníkov hospodárskej súťaže – výrobcov, distribútorov a dovozcov – v tom zmysle, že uvedenie výrobku na vnútorný trh Európskej únie v rámci ktoréhokolvek členského štátu je spojené s rovnakými rizikami vyplývajúcimi zo zodpovednosti za výrobok. S týmto

súvisí fakt, že sa zároveň zvýšila predvídateľnosť rizík spojených s uvedením výrobku na trh iného členského štátu Európskej únie a teda sa zvýšila právna istota súťažiteľov pri vývoze výrobkov. Posilnenie ochrany spotrebiteľa je jedným z najvýznamnejších podnetov a zároveň výsledkom jednotnej úpravy zodpovednosti za výrobok v rámci jednotného vnútorného trhu. Keďže ochrana spotrebiteľa sa v EÚ realizuje v dvoch líniách, a to jednak ako ochrana bezpečnosti a zdravia spotrebiteľa, a za druhé ako ochrana hospodárskych záujmov spotrebiteľa,<sup>147</sup> Smernica býva označovaná za jedno z opatrení slúžiacich k ochrane hospodárskych záujmov spotrebiteľa. Nepochybne však svojím dopadom chráni hospodárske záujmy spotrebiteľa tak ako aj bezpečnosť a zdravie spotrebiteľa. Tento záver je možné vyvodiť z toho, že Smernica priamo sankcionuje výrobcu, dovozcu a distribútorov za škody spôsobené vadou výrobku (škody na zdraví či živote osôb, alebo škody na majetku) a sama zároveň stanoví všeobecnú požiadavku na určitý stupeň bezpečnosti výrobku v súvislosti s vymedzením vady výrobku vo svojich ustanoveniach.

Ku zvýšeniu bezpečnosti a ochrany spotrebiteľa prispieva predovšetkým výber vhodného typu a jednotného režimu zodpovednosti za škodu spôsobenú vadným výrobkom. Zvolený režim zodpovednosti výrobcov mal plniť funkciu garanta bezpečných výrobkov, ktoré by slúžili spotrebiteľovi a nespôsobovali mu škodu svojimi vadami. S ohľadom na vyššie uvedené bol odmietnutý režim zodpovednosti založený na zavinení. Keďže tento režim predpokladá pomerne zložité dokazovanie poškodenou stranou a k úspechu pri vymáhaní nároku na náhradu škody sa často požaduje detailná znalosť výrobného procesu výrobcu, toto nie je správne ani rozumné od bežného spotrebiteľa požadovať. Zároveň uvedený režim zodpovednosti by značne zvýhodňoval výrobcu, znevýhodňoval spotrebiteľa a nevytváral tlak na produkciu predovšetkým bezpečných výrobkov.

Druhým navrhovaným režimom zodpovednosti za škodu spôsobenú vadným výrobkom bol režim absolútnej objektívnej zodpovednosti výrobcu. Tento režim by bol pre

---

<sup>147</sup> Věrný, A.; Dausés, M. Evropské právo se zaměřením na rozhodovací praxi Evropského soudního dvora. Praha, Ústav mezinárodních vztahů, 1998, str. 129 a 132.

spotrebiteľa najvhodnejší, ale nereflektoval by skutočnosť, že škoda spôsobená spotrebiteľovi nemusí mať vždy svoj pôvod len vo vade výrobku spôsobenej výrobcom.

Ako najvýhodnejšie riešenie sa preto javil režim objektívnej zodpovednosti, ktorá síce na jednej strane automaticky zakladá zodpovednosť výrobcu za škodu spôsobenú vadou jeho výrobku, a tým teda prispieva k ochrane spotrebiteľa, ale na druhej strane umožňuje, aby sa výrobca, na základe jednoznačne stanovených dôvodov, tejto zodpovednosti čiastočne alebo úplne zbavil. Tento režim zodpovednosti tak zároveň zvyšuje právnu istotu výrobcu a spotrebiteľa (poškodeného) a zároveň chráni oprávnené záujmy tretích osôb, t.j. poškodených, ktorí nie sú spotrebiteľmi alebo užívateľmi vadného výrobku. Všetky spomínané dôvody, spolu s faktom, že tento systém zodpovednosti značne zjednodušuje súdne konanie, v ktorom sa poškodený domáha náhrady škody, viedol k záveru, že Smernica je postavená na tomto type zodpovednosti za škodu.<sup>148</sup>

### 3.2.2 Jednotlivé ustanovenia Smernice

Ciele a východiska Smernice sú obsiahnuté v **preambule** Smernice, kde sú ďalej tiež naznačené otázky, ktoré sú riešené v nasledujúcom texte Smernice.

V článku 1<sup>149</sup> Smernica zavádza **jednotný režim zodpovednosti za škodu** spôsobenú vadným výrobkom, tak ako to bolo popísané v kapitole 3.2.1.

Pojem **výrobku** je definovaný v článku 2, podľa ktorého je výrobkom každá hnuiteľná vec, a to i vtedy, ak je zabudovaná do inej hnuiteľnej veci alebo do nehnuteľnosti. Pojem výrobok zahŕňa i elektrinu.

Článok 6<sup>150</sup> Smernice, obsahujúci definíciu **vadného výrobku**, nekladie dôraz na jednotlivé individuálne vlastnosti výrobku, ale na všeobecnú spoločenskú potrebu

---

<sup>148</sup> K tomuto záveru je možné dospieť z výkladu článkov č. 1, č. 4 a č. 7 Smernice v ich vzájomnom prepojení.

<sup>149</sup> Článok 1 Smernice: „Výrobca je zodpovedný za škodu spôsobenú vadou svojho výrobku“.

<sup>150</sup> Článok 6 Smernice: „1. Výrobok je vadný v prípade, ak nezabezpečuje bezpečné používanie, ktoré jednotlivец od výrobku právom očakáva s ohľadom na všetky okolnosti, vrátane: a) predvádzania



bezpečnosti výrobkov. Užívateľ má právo očakávať bezpečný výrobok s prihliadnutím ku všetkým okolnostiam, predovšetkým k prezentácii výrobku, k jeho využitiu k účelu o ktorom je rozumné predpokladať, že mu má slúžiť a k dobe, kedy bol výrobok uvedený do obehu. Bezpečný, t.j. nie vadný, ma byť nielen jednotný výrobok, ale i súčasti zloženého výrobku, suroviny, materiál. Samotná vada nie je v Smernici definovaná a preto pri analýze vady sa pracuje s pojmom „očakávanie“. To nastoľuje praktické otázky o takých záležitostiach, ako či súdu prislúcha prevádzať analýzu rizík pri posudzovaní toho, čo je osoba oprávnená očakávať a do akej miery je skutočné správanie výrobcu v tejto súvislosti relevantné. Ďalším problémom je otázka, čo je potrebné chápať pod pojmom dokázanie vady. Niekedy stačí dokázať, že výrobok má vadu a že táto vada spôsobila zranenie, alebo sa od osoby uplatňujúcej nárok nepožaduje dokazovať skutočnú podstatu vady najmä v otázke všetkých technických parametrov. Naproti tomu niekde sa stretne s prístupom národného súdu, podľa ktorého, osoba uplatňujúca nárok musí dokázať nielen to, že výrobok bol vadný, ale aj povahu údajnej vady.

Vada výrobku sa v rámci zodpovednosti za výrobok prejaví až v okamžiku, kedy tvorí príčinu vzniku **škody** užívateľovi alebo akejkoľvek tretej osobe. Smernica sa teda nezaobrá vadnými výrobkami, ktoré nie sú spôsobilé spôsobiť v článku 9<sup>151</sup> definovanú škodu. Tento článok sa netýka náhrady nemateriálnej škody a preto v takomto prípade poškodený má možnosť využiť národné právne predpisy. Smernica sa zaoberá jednak škodou na majetku a zároveň ujmom na živote a na zdraví. V prípade vecných škôd však s určitými obmedzeniami. Predmetom náhrady škody nemôže byť škoda vzniknutá priamo na vadnom výrobku. Zároveň účel, ku ktorému bola daná vec

---

výrobku; b) použitia výrobku na také účely, na ktoré sa logicky predpokladá, že sa použije; c) časového obdobia, v priebehu ktorého sa výrobok uviedol do obehu. 2. Výrobok nebude posudzovaný za vadný v prípade, ak bol následne uvedený do obehu lepší výrobok.“

<sup>151</sup> Pre účely článku 1 sa "škoda" definuje ako: „a) škoda s následkom smrti alebo zranenia osôb; b) poškodenie alebo zničenie akejkoľvek časti majetku, inej než je vadný výrobok, s nižšou hraničnou sadzbou v sume 500 eur za predpokladu, že časť majetku: i) je typom bežne určeným na osobnú potrebu alebo spotrebu a ii) používala ju poškodená osoba hlavne na svoju súkromnú potrebu alebo spotrebu. V zmysle tohto článku by nemali byť dotknuté vnútroštátne právne predpisy vzťahujúce sa na škody nehmotného charakteru.“

užívaná, musí byť súkromný a vec musí byť určená pre osobnú potrebu alebo spotrebu. Navyše, škoda musí dosiahnuť minimálnu výšku 500 EUR, to sa však netýka škody na živote a na zdraví.

Smernica sa nevzťahuje na škody spôsobené jadrovými haváriami, ktoré sú upravené vo zvláštnych medzinárodných mnohostranných zmluvách.<sup>152</sup>

Článok 3 Smernice rieši otázku **výrobca**. Dôležitosť tejto otázky je daná predovšetkým tým, že len voči výrobcovi môže poškodená osoba uplatňovať svoje nároky na náhradu škôd spôsobených vadnými výrobkami. Pojem výrobcu sa delí podľa Smernice do troch skupín. Tí, ktorí skutočne výrobky alebo ich súčasti vyrábajú a teda sa priamo podieľajú na možnom vzniku vad u daných výrobkov sú v prvej skupine. V druhej skupine sa nachádzajú tí, ktorí sa síce nepodieľajú priamo na produkcii výrobkov, ale nesú zodpovednosť za výrobok v postavení výrobcu. To znamená, že na jednej strane existujú podľa Smernice jasní výrobcovia, avšak na druhej strane existujú tiež „kvázi výrobcovia“, ktorými sa stávajú dodávatelia výrobkov, ktorí v rozumnej dobe neoznačili skutočného výrobcu, a tiež dovozcovia výrobkov do členských štátov.

Smernica ďalej reaguje na situáciu, kedy ponese **zodpovednosť za výrobok dve alebo viaceré osoby v prípade jednej škody**.<sup>153</sup> V tomto prípade ide o spoločnú zodpovednosť výrobcov. Pod pojmom výrobcu sa znovu chápu nielen všetky osoby zapojené do výrobného procesu, ale zároveň dovozcovia výrobku do EÚ a osoby, ktoré dodávajú výrobok, ktorého výrobcu nemôže byť určený, to jest tak ako to stanoví článok 3 Smernice. Tento prístup je znovu smerovaný k poskytnutiu väčšej ochrany spotrebiteľovi. Ako jeho zdôvodnenie býva uvádzané, že takto sa zvyšuje istota poškodenej osoby, že dosiahne náhrady vzniknutej škody. Orientovanie poškodenej osoby len na jeden zodpovedný subjekt by ju mohlo priviesť do situácie, kedy tento zodpovedný subjekt nebude schopný nahradiť vzniknutú škodu či už v dôsledku svojej platobnej neschopnosti, alebo napríklad z dôvodu nedostatočnej poisťovnej ochrany. Navyše, označenie len jednej konkrétnej zodpovednej osoby by mohlo spôsobovať

---

<sup>152</sup> Článok 14 Smernice: „*Táto smernica sa nevzťahuje na zranenia alebo škody vzniknuté pri jadrových nehodách, ktoré sú zahrnuté do medzinárodných dohôd ratifikovaných členskými štátmi.*“

<sup>153</sup> Článok 5 Smernice

problémy, keďže poškodená osoba nemá prístup k technickým výkresom, alebo výrobným a montážnym postupom a niekedy je obzvlášť ťažké určiť, ktorá časť výrobku bola príčinou vady výrobku a teda koho presne žalovať na náhradu škody.

Poškodený subjekt môže uplatniť nárok voči niekoľkým osobám súčasne, alebo len voči jedinej, a tá je potom povinná k náhrade škody v celom rozsahu a to i v prípade, že odborné expertízy vylúčia túto osobu z okruhu povinných osôb. Zodpovedné subjekty potom majú možnosť prípadného finančného vysporiadania medzi sebou navzájom podľa miery ich zodpovednosti za spôsobenú škodu.<sup>154</sup> Preto je žiaduce, aby každý z týchto subjektov mal poistnú ochranu, ktorá mu zaistí dostatočnú finančnú ochranu i v prípade, že nakoniec zostane jediný v skupine zodpovedných subjektov napríklad z dôvodu platobnej neschopnosti ďalších zodpovedných subjektov.

Smernica sa ďalej venuje **poškodenej osobe** a tomu, čo musí poškodená osoba dokázať, aby sa domohla náhrady škody.<sup>155</sup> Poškodenou osobou môže byť jedine fyzická osoba a musí dokázať vznik škody, vadu výrobku a príčinnú súvislosť medzi vadou výrobku a vznikom škody.

Otázky týkajúce sa **dôkazného bremena** majú praktický význam. Argumentuje sa, že spotrebiteľia sú dôkazným bremenom nespravodlivo znevýhodňovaní. Pramení to z toho, že pri dokazovaní sa často osoba uplatňujúca nárok stretáva s nemožnosťou získať prístup k niektorým informáciám alebo s nedostatkom zdrojov potrebných pre riadne vyšetrenie. Tieto problémy sú výraznejšie u technických výrobkov alebo v prípade škôd komplikovanej povahy. Zo strany výrobcov sa argumentuje, že akékoľvek zmiernenie pravidiel spojených s dôkazným bremenom by mohlo viesť k neoprávneným nárokom.

V zvyšku o škode samotnej je možné odkázať na to čo už bolo napísané vyššie v tejto kapitole.

---

<sup>154</sup> O tejto problematike viď viac rozhodnutie Súdneho dvora EÚ o predbežnej otázke C-285/08, kap. 3.2.3 tejto práce

<sup>155</sup> Čl. 4 Smernice

Smernica v článku 7 obsahuje **taxatívny zoznam liberačných dôvodov**.<sup>156</sup> Výrobca alebo iný zodpovedný subjekt tak nebude zodpovedný za škodu spôsobenú vadou výrobku pokiaľ dokáže existenciu jedného z vypočítaných dôvodov. Zodpovednosť výrobcu resp. iného zodpovedného subjektu však zostáva nezmenená v prípade, kedy ku škode došlo jednak v dôsledku vady výrobku a jednak za spolupôsobenia tretej strany (odlišnej od poškodeného). Finančné vysporiadanie medzi výrobcom resp. iným zodpovedným subjektom a treťou stranou (napríklad dopravcom, predávajúcim) dôsledkov takéhoto jednanja alebo opomenutia, ktoré prispelo k vzniku škody, je už iným problémom, a netýka sa spotrebiteľa resp. poškodeného subjektu.

Nepochybne jeden z najvýznamnejších a najkontroverzejších vyvíňovacích dôvodov je dôvod uvedený v článku 7 písm. e) Smernice, tzv. ochrana rizík vývoja. Členské štáty mali možnosť podľa článku 15 ods. 1 písm. b) Smernice stanoviť vo svojich národných predpisoch za účelom ochrany rizík vývoja výnimku. Rozsah tejto ochrany je naďalej neurčitý, aj keď Súdny dvor poskytol určité vysvetlenie.<sup>157</sup>

Článok 9 Smernice sa venuje definícii pojmu **škoda** a zároveň stanoví tzv. minimálnu prahovú hodnotu. Tento pojem je v jednotlivých členských štátoch vykladaný rôzne. V niektorých členských štátoch<sup>158</sup> je prahová hodnota považovaná za minimálnu čiastku a v prípade, že je nárok na náhradu škody vyšší, vypláť sa plné odškodnenie. V iných štátoch<sup>159</sup> je prahová hodnota považovaná za spoluúčasť a náhrada škody priznaná osobe úspešne uplatňujúcej svoj nárok (v prípade poškodenia majetku) je o stanovenú

---

<sup>156</sup> Článok 7 Smernice: “Výrobca nebude zodpovedný v zmysle tejto smernice v prípade, ak sa dokáže: a) že neuviedol výrobok do obehu; alebo b) že vzhľadom na okolnosti je pravdepodobné, že vada, ktorá spôsobila škodu, neexistovala v čase, keď výrobca uviedol výrobok do obehu, alebo že táto vada vznikla až neskôr; alebo c) že výrobok nielenže výrobca nevyrobil na predaj alebo pre inú formu distribúcie hospodárskeho charakteru, ale ani nevyhotovil alebo distribuoval v priebehu jeho obchodnej činnosti; alebo d) že chyba je spôsobená v dôsledku súladu s vydaným povinným osvedčením o tom, že výrobok vyhovuje predpisom, ktoré vydali príslušné verejné orgány; alebo e) že stav vedeckých a technických poznatkov v čase, keď sa uviedol výrobok do obehu nebol na takej úrovni, aby umožnil zistiť chybu; alebo f) v prípade výrobcu súčiastky sa chyba prisudzuje projektu, resp. konštrukcii výrobku, v ktorom je súčiastka namontovaná alebo návodu, ktorý prikladá výrobca k výrobku.”

<sup>157</sup> Vid' kaoitola 3.2.3 tejto práce, rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-300/95

<sup>158</sup> Holandsko, Spojené kráľovstvo

<sup>159</sup> Napríklad Rakúsko, Dánsko, Fínsko, Nemecko, Taliansko

čiastku znížená. Inde<sup>160</sup> je čiastka stanovená ako spoluúčasť, ale v praxi ju súdy považujú za hranicu, takže takáto čiastka nebýva od priznanej náhrady škody odpočítavaná.

Otázka **premlčania a zániku nárokov** plynúcich zo zodpovednosti za výrobok je riešená v článkoch 10 a 11 Smernice.<sup>161</sup> Dôležité je upozorniť na fakt, že trojročná doba sa začína počítať od okamžiku, kedy poškodený zistil, alebo sa dá rozumne predpokladať, že mal zistiť, všetky potrebné údaje a podklady k začatiu konania, t.j. o škode, vade, totožnosti zodpovedného subjektu a príčinnej súvislosti medzi vadou výrobku a spôsobenou škodou. Čo sa týka stanovenia doby, počas ktorej má byť výrobca alebo iný zodpovedný subjekt zodpovedný na výrobok, zakotvenie časovo neobmedzenej zodpovednosti za výrobok (ktorá by tak vlastne bola limitovaná len fyzickou existenciou výrobku) by bolo nerozumné. V režime zodpovednosti za výrobok zakotvenom v Smernici je tak stanovená desaťročná lehota, ktorá začína bežať okamžikom uvedenia výrobku do obehu. Uvedenie výrobku do obehu v jednom členskom štáte sa považuje za uvedenie na trh vo všetkých členských štátoch.

Mimo režim zakotvený v Smernici môže mať poškodená osoba ďalšie možnosti domáhať sa náhrady škody v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi upravujúcimi zmluvnú a mimozmluvnú zodpovednosť výrobcu resp. iného zodpovedného subjektu.<sup>162</sup>

Otázka celkovej výšky náhrady za škodu spôsobenú vadným výrobkom je upravená v článku 16 Smernice tak, že každý členský štát môže stanoviť, že celková zodpovednosť výrobcu za škodu vzniknutou smrťou alebo ujmom na zdraví, a spôsobenou rovnakými výrobkami a rovnakou vadou, bude obmedzená čiastkou nie

---

<sup>160</sup> Španielsko

<sup>161</sup> Článok 10. 1 Smernice: "Členské štáty vymedzia v rámci svojich právnych predpisov ohraničené trojročné obdobie, v priebehu ktorého sa môže uplatniť nárok na získanie odškodného v zmysle tejto smernice. Lehota začína plynúť od dátumu, keď si žalobca uvedomil alebo si mal uvedomiť škodu, chybu a totožnosť výrobcu. 2. Táto smernica nenaruší účinnosť právnych predpisov členských štátov, upravujúcich zastavenie alebo prerušenie obmedzujúcej lehoty". Článok 11 Smernice: "Členské štáty zabezpečia v rámci svojich právnych predpisov, aby sa práva udelené poškodenej osobe v zhode s touto smernicou premlčali po uplynutí 10 ročnej lehoty, plynúcej od doby, keď dal výrobca do obehu výrobok, ktorý spôsobil škodu, s výhradou prípadu, že medzitým poškodená osoba podnikla kroky proti výrobcovi".

<sup>162</sup> Článok 13 Smernice

nižšou než je 70 miliónov EUR. Uvedené ustanovenie Smernice sa teda zaoberá len prípadmi škôd spôsobených smrťou a na zdraví, ale už nie škodami majetkovými, ktoré nie sú ustanoveniami Smernice limitované vôbec. Tento limit je limit minimálny, takže členské štáty môžu stanoviť iba limit vyšší alebo nestanoviť limit vôbec

V tejto súvislosti je ešte vhodné pripomenúť článok 17 Smernice, ktorý stanoví, že táto Smernica sa nevzťahuje na výrobky dané do obehu pred dátumom, keď ustanovenia uvedené v článku 19 nadobudli účinnosť. V praxi to znamená, že režim objektívnej zodpovednosti zavedený Smernicou platí v každom členskom štáte EÚ až od okamžiku nadobudnutia účinnosti predpisu, ktorým došlo k transformácii týchto ustanovení Smernice do vnútroštátneho poriadku v súlade s článkom 19 Smernice.<sup>163</sup>

Článok 21 Smernice stanoví, že každých 5 rokov predloží EK Rade správu o uplatňovaní tejto Smernice a v prípade potreby k nej predloží príslušné návrhy.

V súlade s týmto článkom bola doposiaľ EK vypracovaná Prvá správa (KOM(1995)617),<sup>164</sup> ktorá bola predložená v roku 1995. V rámci Zelenej knihy o zodpovednosti za vady výrobkov, ktorá bola prijatá v roku 1999 (KOM(1999) 396 v konečnom znení)<sup>165</sup> sa začal druhý prieskum, na základe ktorého bola v roku 2001 zverejnená druhá správa (KOM(2000) 893 v konečnom znení).<sup>166</sup> V roku 2006 bola predložená tretia správa (KOM(2006) 496 v konečnom znení), ktorá zohľadňuje výsledky dvoch posledných štúdií uskutočnených pre EK.<sup>167</sup>

---

<sup>163</sup> Článok 19 Smernice: „1. Členské štáty najneskôr do troch rokov od oznámenia tejto smernice uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou. Bezodkladne o tom informujú EK [6]. 2. Postup stanovený v článku 15 ods. 2 platí od dátumu oznámenia tejto smernice.“

<sup>164</sup> [http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/docs/liability/com-95-617/com-95-617\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/docs/liability/com-95-617/com-95-617_en.pdf)

<sup>165</sup> [http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/docs/liability/1999-greenpaper/com1999-396\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/docs/liability/1999-greenpaper/com1999-396_en.pdf)  
[http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2000/com2000\\_0893en01.pdf](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2000/com2000_0893en01.pdf)

<sup>167</sup> [http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/docs/liability/studies/lovells-study\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/docs/liability/studies/lovells-study_en.pdf)  
[http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/docs/liability/2004-06-dev-risk-clause-study\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/docs/liability/2004-06-dev-risk-clause-study_en.pdf)

Obsahom Prvej správy je konštatovanie, že Smernica je všeobecne považovaná za dôležitú súčasť legislatívy, prispela k zvýšeniu povedomia o bezpečnosti výrobkov. V roku 1995 bolo podľa Prvej správy stále príliš málo skúsenosti s touto Smernicou, vrátane súdnych rozhodnutí, a preto nebolo možné vytvoriť v tomto smere konkrétne závery. Avšak, podľa dostupných informácií, mala EK za to, že nie sú potrebné žiadne návrhy na zmenu Smernice.

V čase prijímania Smernice č. 99/34 Európsky parlament požadoval zmenu existujúceho systému zodpovednosti za škodu spôsobenú vadným výrobkom. EK následne rozhodla o diskutovaní tejto otázky vo forme Zelenej Knihy. Cieľom bolo získať čo najviac informácií od všetkých zainteresovaných strán (napríklad spotrebiteľské organizácie na národnej a európskej úrovni, orgány špecializujúce sa na zodpovednosť za výrobok, správne orgány členských štátov a zástupcovia rôznych odvetví priemyslu) o tom, ako fungovala Smernica v praxi do roku 1999 a v akom rozsahu je potrebné urobiť zmeny Smernice. Po získaní pripomienok od zainteresovaných strán<sup>168</sup> EK vypracovala Druhú správu.

Druhá správa obsahuje konštatovanie, že skúsenosti s aplikáciou Smernice sú stále obmedzené a to jednak z toho dôvodu, že Smernica bola do právnych poriadkov niektorých členských štátov transponovaná neskoro, jednak z toho dôvodu, že na jeden konkrétny prípad sa často v členských štátoch môžu aplikovať vedľa tohto typu zodpovednosti za škodu spôsobenú vadným výrobkom aj iné zodpovednostné systémy stanovené národnými právnymi predpismi. EK si vytýčila určité krátkodobé a strednodobé ciele, ktoré súvisia priamo so zodpovednosťou za výrobok. Taktiež si stanovila dosiahnuť určité ciele v iných oblastiach než je zodpovednosť za výrobok. Patria sem napríklad bezpečnosť výrobkov a Smernica o všeobecnej bezpečnosti výrobkov<sup>169</sup> a environmentálna zodpovednosť, kde radíme konkrétne zodpovednosť za škodu na životnom prostredí.

---

<sup>168</sup> [http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/liability/replies\\_en.htm](http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/liability/replies_en.htm)

<sup>169</sup> Vid' kapitola 2.3 tejto práce

V období po prijatí Druhej správy až do prijatia Tretej správy v roku 2006 došlo k vypracovaniu dvoch štúdií na žiadosť EK, ktorých cieľom bolo zhodnotiť aspekty každodenného uplatňovania Smernice. Navyše Rada prijala Uznesenie o zmene Smernice.<sup>170</sup> Prvá zo štúdií, tzv. Lovellsova správa,<sup>171</sup> uvádza, že takmer vo všetkých členských štátoch sú s používaním Smernice určité spoločné skúsenosti. Za najdôležitejšie sa považuje jednotné uplatňovanie a jednotný výklad Smernice, čo následne vedie k spoločnej a jednotnej úrovni ochrany spotrebiteľov a spoločnému a jednotnému základu pre zodpovednosť výrobcov. Prijatie Smernice môže byť podľa tejto správy považované za úspech.

Druhá zo štúdií, Správa Fondazione Rosselli,<sup>172</sup> sa zameriava na ekonomický dopad jedného z ustanovení Smernice – ustanovenia o rizikách vývoja podľa čl. 7 písm. e).<sup>173</sup> Toto ustanovenie vylučuje zodpovednosť za škodu spôsobenú vadou, ktorá nemohla byť vzhľadom na dostupné technické a vedecké znalosti v dobe, kedy bol výrobok vyvinutý, predvídaná. Argumentuje sa tým, že pri odstránení tohto ustanovenia by došlo k utlmeniu inovácií. Dôvodom je napríklad fakt, že v prípade odstránenia ustanovenia o rizikách vo vývoji by sa musela veľká časť prostriedkov, ktorá by ináč smerovala do výskumu a vývoja, vynaložiť na poistné zmluvy. Navyše, v rámci prísneho režimu zodpovednosti by bolo veľmi problémové v technologicky vyspelých oblastiach získať rozumnú poistnú zmluvu, ktorá by pokrývala riziká spojené s výskumom a vývojom. Náklady výrobcov na inovácie v prostredí prísnej objektívnej zodpovednosti by tak boli značne vysoké a nepriaznivo by ovplyvnili aj spotrebiteľa. Táto ochrana by preto podľa Správy Fondazione Rosselli mala byť zachovaná.

---

<sup>170</sup> Uznesenie Rady zo dňa 19.12.2002 o zmene smernice o zodpovednosti za vadné výrobky (Úr. Vestník C 26.4.4.2003, s. 2-3).

<sup>171</sup> [http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/docs/liability/studies/lovells-study\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/docs/liability/studies/lovells-study_en.pdf)

<sup>172</sup> [http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/docs/liability/2004-06-dev-risk-clause-study\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/docs/liability/2004-06-dev-risk-clause-study_en.pdf)

<sup>173</sup> Článok 7 písm. e) Smernice: „Výrobca nebude zodpovedný v zmysle tejto smernice v prípade, ak sa dokáže: ... e) že stav vedeckých a technických poznatkov v čase, keď sa uviedol výrobok do obehu nebol na takej úrovni, aby umožnil zistiť chybu; ...“



Podľa Tretej správy nepovažuje EK za potrebné predkladať návrhy na zmenu Smernice. Taktiež nesúhlasí s tým, aby začalo platiť Uznesenie Rady,<sup>174</sup> pretože uvedením v platnosť tohto Uznesenia by došlo k odklonu od cieľa Smernice harmonizovať právne predpisy o zodpovednosti za výrobok. EK súhlasí s názorom vyjadreným v Lovellsovej správe, podľa ktorého, Smernica neharmonizuje zodpovednosť za výrobok v EU tak, aby spotrebiteľia a výrobcovia či dodávatelia v ktoromkoľvek členskom štáte mohli očakávať za rovnakých okolností rovnaké výsledky. Je tomu tak preto, pretože v dobe prijatia Smernice bolo hlavným cieľom zaistiť len obmedzenú harmonizáciu a súčasne otvoriť cestu väčšej harmonizácii. Celková harmonizácia však nie je nielenže nereálna, ale ani nevyhnutná, s ohľadom na to, že jej absencia by na vnútorný trh mala len obmedzený vplyv. Práve z dôvodu neexistencie celkovej harmonizácie považuje EK za nevyhnutné neustále sledovanie určitých aspektov Smernice, ako napríklad výklad niektorých pojmov, a ich bližšie objasňovanie. Rozdiely vo výklade niektorých pojmov obsiahnutých v Smernici národnými súdmi môžu viesť k nejednotnému uplatňovaniu Smernice v rôznych členských štátoch. S ohľadom na vyššie uvedené navrhuje EK monitorovať napríklad pojem dôkazné bremeno, pojem vada, pojem ochrana rizík vývoja, minimálna prahová hodnota, obhajoba založená na dodržiavaní právnych predpisov a pojmy nové výrobky, konštrukčné vady a chýbajúce upozornenie. Rozdielnosti v interpretácii pojmov ako sú dôkazné bremeno, vada, ochrana rizík vývoja a minimálna prahová hodnota sú uvedené vyššie pri výklade jednotlivých ustanovení Smernice. Čo sa týka termínu obhajoba založená na dodržiavaní právnych predpisov, zástupcovia farmaceutického priemyslu sa vyslovili za to, aby bola možnosť brániť sa dodržiavaním právnych predpisov, ktoré by sa vzťahovali na výrobky, ktorých bezpečnosť je prísne regulovaná. Výrobcovia navrhovali, že objektívna zodpovednosť podľa Smernice nie je vhodná v prípadoch zodpovednosti za konštrukčné vady alebo zranenia prisudzované napríklad chýbajúcemu upozorneniu.

Z Tretej správy súhrnne vyplýva, že ďalšej harmonizácie v oblasti zodpovednosti za výrobok je možné dosiahnuť prostredníctvom spoločného základu pre výklad právnych

---

<sup>174</sup> Uznesenie Rady zo dňa 19.12.2002 o zmene smernice o zodpovednosti za vadné výrobky (Úr. Vestník C 26.4.4.2003, s. 2-3).

konceptov Smernice. Tento cieľ je možné dosiahnuť prostredníctvom judikatúry Súdneho dvora EÚ, kontrolných právomocí EK a neustálej analýzy v rámci pracovných skupín.

### 3.2.3 Jednotný výklad Smernice. Judikatúra Súdneho dvora EÚ

Rozhodnutia Súdneho dvora EÚ sú v súčasnosti jedným z najvýznamnejších prostriedkov harmonizácie v oblasti zodpovednosti za výrobok. Súdny dvor EÚ tak činí na základe predbežných otázok zo strany národných súdov týkajúcich sa výkladu jednotlivých ustanovení Smernice. Ďalším prostriedkom harmonizácie sú napríklad žaloby EK o nesplnení povinností voči členskému štátu, konkrétne ide o podozrenia z nesprávnych transpozícií Smernice a teda následných možných odlišných výkladov ustanovení Smernice.

V rozhodnutí Súdneho dvora EÚ **C-300/95**<sup>175</sup> bol okrem iného riešený problém správnej interpretácie a transpozície článku **7 písm. e) Smernice**, tzv. *development risk clause*. EK tu žalovala Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska o nesplnenie zmluvnej povinnosti spočívajúcej v nesprávnej transpozícií uvedeného článku Smernice do Zákona o ochrane spotrebiteľa (ďalej len CPA).<sup>176</sup>

Podľa CPA sa výrobca môže brániť tým, že stav vedeckých a technických znalostí v relevantnej dobe nebol taký, aby od výrobcu podobného produktu mohlo byť očakávané, že bude schopný objaviť vadu v tomto jeho podobnom výrobku ak by bol v jeho moci. Hlavným argumentom zo strany EK bolo, že transpozícia článku 7 písm. e) v takomto znení uľahčuje pozíciu výrobcu v procese dokazovania existencie tohto liberačného dôvodu. Zatiaľ čo podľa doslovného znenia článku 7 písm. e) Smernice musí výrobca dokázať, že stav vedeckých a technických znalostí neumožňoval odhaliť

---

<sup>175</sup> Rozsudok Súdneho dvora (piata komora) z 29. mája 1997. EK proti Spojenému kráľovstvu Veľkej Británie a Severného Írska.

<sup>176</sup> Consumer Protection Act 1987, Section 4(1)(e)

vadu výrobku a to z objektívneho merítka, CPA podľa EK umožňuje výrobcovi oslobodiť sa zodpovednosti dokázaním, že jeho subjektívne vedecké a technické znalosti v relevantnej dobe neboli také, aby vadu mohol odhaliť. Na druhej strane bolo tvrdené,<sup>177</sup> že aby bol výrobca oboznámený s vedeckými a technickými znalosťami, musia byť takéto znalosti v dobe, kedy je výrobok uvádzaný do obehu, výrobcovi prístupné. Z toho vyplýva, že CPA nie je v rozpore so znením článku 7 písm. e) Smernice. Súdny dvor EÚ týmto nielen zamietol žalobu EK, ale zároveň bližšie objasnil ako má byť chápaný termín stav vedeckých a technických znalostí vo vzťahu k výrobcovi vadného výrobku.

Rozhodnutie Súdneho dvora EÚ **C-203/99**<sup>178</sup> vo veci žiadosti o rozhodnutie o predbežnej otázke, konkrétne piatich otázok, zo strany dánskeho Najvyššieho súdu, sa týkalo **výkladu článku 7 písm. a) a písm. c) a článku 9 písm. a) a písm. b) Smernice.**

Prvá otázka znela, či je možné pod termín „**neuviedenie výrobku do obehu**“ podľa článku 7 písm. a) Smernice podradiť prípad, kedy výrobca výrobok (v tomto prípade tekutinu) vyrobí a použije v rámci poskytovania zdravotníckej starostlivosti spočívajúcej v príprave ľudského orgánu na transplantáciu a kedy škoda na tomto orgáne je výsledkom nakladania s týmto orgánom (t.j. uskladnenia orgánu v tekutine, ktorá bola závadná) pred jeho transplantáciou. Keďže Smernica samotná nepodáva definíciu termínu „neuviesť do obehu“, Súdny dvor EÚ uvádza, že sa pod týmto rozumie prípad, kedy výrobok je používaný bez súhlasu výrobcu napríklad v prípade, že výrobný proces ešte neskončil, alebo výrobok bol uvedený do obehu bez súhlasu výrobcu. Nepatrí sem však prípad, kedy výrobca výrobok vyrobí a tento výrobok je

---

<sup>177</sup> Stanovisko generálneho advokáta k veci C 300/95: <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?pos=2&hwords=C-300%2F95%7E&page=1&lang=en&pgs=10&nbl=2&list=221870:cs,221735:cs&checktexte=checkbox&visu=>

<sup>178</sup> Rozsudok Súdneho dvora (piata komora) z 10. mája 2001. Henning Veedfald proti Århus Amtskommune: <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=354015%3Acs&lang=en&list=354015%3Acs%2C352122%3Acs%2C&pos=1&page=1&nbl=2&pgs=10&hwords=C-203%2F99%7E&checktexte=checkbox&visu=>

stále u výrobcu, to jest nemocnica vyrobí tekutinu, ktorú následne použije pre účely transplantácie orgánu vykonanej v tej istej nemocnici. Z tohto dôvodu ide v tomto prípade o uvedenie do obehu a výrobca sa nemôže liberovať na základe liberačného dôvodu uvedeného v článku 7 písm. a) Smernice.

Druhá otázka sa dotýkala článku **7 písm. c) Smernice**<sup>179</sup> v tom zmysle, či je možné pod tento článok podradiť prípad vadného výrobku vyrobeného a používaného pre účely poskytnutia špecifickej zdravotnej starostlivosti, financovanej len z verejných zdrojov, a poskytovanej pacientovi zdarma. Súdny dvor EÚ odmietol toto tvrdenie a teda odmietol možnosť sa vyviniť na základe hore uvedeného s tým, že nejde o charitatívnu činnosť, keďže zdravotnícka starostlivosť je financovaná z daní a teda nie je poskytovaná zdarma a hospodársky účel je v tomto prípade taktiež zrejмый.

Tretia otázka znela, či existujú určité požiadavky na to ako by mali členské štáty **definovať termín „škoda spôsobená smrťou alebo úrazom a poškodenie alebo zničenie akéhokoľvek majetku iného než vadného výrobku“**. Súdny dvor EÚ konštatoval, že je potrebné tieto oba druhy škôd interpretovať vo svetle a v súlade s cieľmi Smernice a aplikácia národných predpisov nemá byť v rozpore s účelom Smernice. To samozrejme neplatí v prípade nehmotných škôd, úpravu ktorých Smernica plne ponecháva právnym poriadkom členských štátov.

Štvrtá a piata otázka súviseli s problémom, akú škodu utrpel príjemca transplantovaného orgánu, či išlo o škodu spôsobenú úrazom alebo o poškodenie alebo zničenie majetku iného než je vadný výrobok. Súdny dvor EÚ odpovedal tak, že zodpovedanie tejto otázky, ako aj samotné rozhodnutie o priznaní náhrady škody, je v pôsobnosti národných súdov s ohľadom na skutkový stav.

---

<sup>179</sup> „Výrobca nie je zodpovedný ak dokáže, že výrobok nevyrobil k predaju alebo inej forme distribúcie z hospodárskych účelov alebo nedistribuoval vrámci svojej podnikateľskej činnosti.“

Rozhodnutím vo veci **C-154/00**<sup>180</sup> rozhodol Súdny dvor EÚ o žalobe EK o nesplnenie zmluvných povinností proti Grécku. Súdny dvor EÚ sa v tomto rozhodnutí zaoberá **článkom 13 Smernice**<sup>181</sup> a uvádza, že miera diskrečných oprávnení členských štátov v oblasti zodpovednosti za výrobok je daná Smernicou. Článok 13 Smernice preto nemôže byť vykladaný tak, že dáva členským štátom možnosť ponechať všeobecný národný systém zodpovednosti za škodu spôsobenú vadným výrobkom odlišný od systému založeného Smernicou. Článok 13 má byť interpretovaný tak, že systém založený Smernicou nevyklučuje použitie iných národných systémov o zmluvnej alebo mimozmluvnej zodpovednosti za škodu založenej napríklad na princípe zavinenia alebo záruky. K článku 9 písm. b) Súdny dvor EÚ uvádza, že netransponovanie prahovej hodnoty 500 EUR do národného právneho poriadku je porušením zmluvných povinností. Zmyslom tejto prahovej hodnoty je vyhnúť sa nadmernému množstvu žalôb. V prípade škôd nepresahujúcich túto prahovú hodnotu má poškodený možnosť vzniesť žalobu podľa národných predpisov o zmluvnej alebo mimozmluvnej zodpovednosti za škodu, a preto nie je možné hovoriť o porušení práva na prístup k súdu.

Súdny dvor EÚ sa vo veci **C-52/00**<sup>182</sup> tiež zaoberal článkom 13 a článkom 9 písm. b) Smernice a používa rovnaké argumenty ako vo veci C-154/00.

**Článkom 13** sa zaoberá Súdny dvor EÚ tiež vo veci **C-183/00**.<sup>183</sup>

---

<sup>180</sup> Rozsudok Súdneho dvora (piata komora) z 25. apríla 2002. Komisia Európskych spoločenstiev proti Helénskej republike. <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=264036:cs&lang=en&list=264036:cs,250768:cs.&pos=1&page=1&nbl=2&pgs=10&hwords=154/00~&checktexte=checkbox&visu=#texte>

<sup>181</sup> „Táto Smernica sa nedotýka žiadnych práv, ktoré môže poškodená osoba mať podľa právnych predpisov o zmluvnej alebo mimozmluvnej zodpovednosti alebo na základe zvláštneho systému existujúceho v okamžiku oznámenia tejto Smernice.“

<sup>182</sup> Rozsudok Súdneho dvora (piata komora) z 25. apríla 2002. EK proti Francúzskej republike. <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=264005%3Acs&lang=en&list=277462%3Acs%2C263859%3Acs%2C264005%3Acs%2C250735%3Acs%2C&pos=3&page=1&nbl=4&pgs=10&hwords=52%2F00%7E&checktexte=checkbox&visu=#texte>

<sup>183</sup> Rozsudok Súdneho dvora (piata komora) z 25. apríla 2002. María Victoria González Sánchez proti Medicina Asturiana SA. <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=264052:cs&lang=en&list=277473:cs,264052:cs,250735:cs.&pos=2&page=1&nbl=3&pgs=10&hwords=183/00~&checktexte=checkbox&visu=#texte>

Rozhodnutím vo veci **C-402/03** Súdny dvor EÚ sa znovu vyjadril k interpretácii **článku 13** Smernice a bližšie objasnil, **kto môže a kto nemôže byť považovaný za výrobcu a teda za zodpovedný subjekt v zmysle článku 3 Smernice**. Dánsky súd požiadal Súdny dvor EÚ o rozhodnutie o predbežných otázkach, ktoré sa týkali zodpovednosti dodávateľa i v prípade, že výrobca je známy, to jest nad rámec článku 3 ods. 3 Smernice.

V odpovedi na otázku, či Smernica vylučuje použitie národného právneho predpisu, ktorý umožňuje, aby objektívnu zodpovednosť za výrobok (to jest zodpovednosť v súlade so Smernicou) niesol dodávateľ miesto výrobcu i v prípade, že výrobca je známy, Súdny dvor EÚ uvádza, že mimo prípady uvedené v článku 3 ods. 3 Smernice, ktorý uvádza, že *„pokiaľ nie je možné určiť výrobcu, považuje sa za výrobcu každý dodávateľ, pokiaľ v primeranej lehote neoznámí poškodenému totožnosť výrobcu alebo osoby, ktorá mu výrobok dodala, nemôže byť dodávateľ subjektom zodpovedným za škodu spôsobenú vadným výrobkom“*. Preto Smernica musí byť interpretovaná tak, že vylučuje národný právny predpis, podľa ktorého by bol takýto dodávateľ považovaný za zodpovedný subjekt, keďže zoznam v článku 3 ods. 3 Smernice je taxatívny a takýto dodávateľ v tomto článku chýba. Smernica teda vylučuje, aby národnými právnymi predpismi bola rozšírená objektívna zodpovednosť za škodu spôsobenú vadným výrobkom na takýchto dodávateľov. Na druhej strane Smernica ale nevylučuje použitie národných právnych predpisov, podľa ktorých by mal takýto dodávateľ niesť zmluvnú zodpovednosť za škodu alebo napríklad mimozmluvnú subjektívnu zodpovednosť za škodu spôsobenú vadným výrobkom.

Rozhodnutím vo veci **C-127/04**<sup>184</sup> Súdny dvor EÚ zodpovedal predbežné otázky týkajúce sa článku 7 písm. a) Smernice, to jest **výklad pojmu uviesť do obehu**, a článku 11 Smernice, a nepriamo sa venoval aj článku 3 Smernice.

---

<sup>184</sup> Rozsudok Súdneho dvora (prvá komora) z 9. februára 2006. Declan O'Byrne proti Sanofi Pasteur MSD Ltd a Sanofi Pasteur SA. <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=421789%3Acs&lang=en&list=421789%3Acs%2C412920%3Acs%2C&pos=1&page=1&nbl=2&pgs=10&hwords=C-127%2F04%7E&checktexte=checkbox&visu=>

Uvedenie výrobku do obehu znamená podľa výkladu Súdneho dvora EÚ okamžik, keď výrobok opustí proces výroby a vstupuje do procesu marketingu, kedy je ponúkaný verejnosti za účelom používania a spotrebovania. V prípade, že v tomto procese vystupuje výrobca ako materská spoločnosť a jeho dcérska spoločnosť, je ponechané na súdoch jednotlivých členských štátoch aby skúmali ich vzťah v každom prípade individuálne a rozhodli, či je možné dcérsku spoločnosť stále chápať ako výrobcu a či pohyb výrobkov medzi materskou a dcérskou spoločnosťou už je alebo ešte nie je uvedenie výrobku do obehu. Od okamžiku uvedenia výrobku do obehu sa počíta desaťročná prekluzívna lehota.

Čo sa týka článku 3 Smernice a zoznamu zodpovedných subjektov, Súdny dvor EÚ v súlade s rozhodnutím vo veci C-402/03, znovu potvrdil, že tento zoznam je taxatívny.

Rozhodnutím vo veci **C-285/08**<sup>185</sup> Súdny dvor EÚ interpretoval článok 9, to jest **výklad pojmu škoda, v spojitosti s článkom 13** Smernice, ktorý hovorí, že *„táto Smernica sa nedotkne práv, ktoré poškodenej osobe prislúchajú podľa ustanovení právnych predpisov o zodpovednosti na zmluvnom alebo nezmluvnom základe, alebo osobitného systému mimoriadnej zodpovednosti, existujúcej hneď po oznámení tejto Smernice.“*

V tejto veci šlo o prípad, kedy zhorel generátorový agregát umiestnený spoločnosťou Wartsila do nemocnice v Lyone v dôsledku prehriatia alternátora vyrobeného spoločnosťou Moteurs Leroy Somer. Dalkia France poverená údržbou tohto zariadenia a jej poisťiteľ Ace Europe nahradili materiálne škody spôsobené nemocnici touto nehodou a potom, čo na nich prešli jej práva, podali žalobu proti spoločnosti Moteurs

---

<sup>185</sup> Rozsudok Súdneho dvora (prvá komora) zo 4. 6.2009. Moteurs Leroy Somer proti Dalkia France a Ace Europe.:<http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=495946%3Acs&lang=sk&list=499228%3Acs%2C495946%3Acs%2C479040%3Acs%2C&pos=2&page=1&nbl=3&pgs=10&hwords=C-285%2F08%7E&checktexte=checkbox&visu=>

Leroy Somer s cieľom dosiahnuť náhradu súm, ktoré zaplatili. Moteurs Leroy Somer mal podľa rozsudku Cour d'appel de Lyon povinnosť zabezpečiť bezpečnosť výrobku a uložil mu povinnosť zaplatiť spoločnosti Dalkia France sumu 320 143,03 EUR a spoločnosti Ace Europe sumu 229 107 EUR. Pred vnútroštátnym súdom, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, Moteurs Leroy Somer najmä tvrdí, že povinnosť zabezpečiť bezpečnosť výrobku, ktorá zaťažuje každého profesionálneho predajcu, nepokrýva škody spôsobené na predmetoch určených na profesionálne využitie a použitých poškodeným na tento účel. Tým, že mu Cour d'appel de Lyon uložil povinnosť nahradiť čisto materiálne škody postihujúce generátorový agregát objednaný nemocnicou pre potreby jej profesionálnej činnosti, porušil ustanovenia článku 1603 francúzskeho Občianskeho zákonníka vykladané vo svetle Smernice. V rámci konania o predbežnej otázke bol vznesený dotaz či Smernica bráni výkladu vnútroštátneho práva alebo uplatneniu ustálenej vnútroštátnej judikatúry, podľa ktorých poškodený môže požadovať náhradu škody spôsobenej na veci určenej na profesionálne využitie a použitej na tento účel, ak tento poškodený predloží iba dôkaz o škode, vade výrobku a príčinnej súvislosti medzi touto vadou a škodou. Súdny dvor EÚ konštatoval, že škoda, o akú ide vo veci samej, spôsobená na veci určenej na profesionálne využitie a použitej na tento účel, nie je zahrnutá vo výraze „škoda“ v zmysle Smernice, a preto nemôže viesť k zodpovednosti výrobcu podľa článku 1 tejto Smernice. Súdny dvor EÚ v tejto veci uzavrel, že Smernica sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni výkladu vnútroštátneho práva alebo uplatneniu ustálenej vnútroštátnej judikatúry, podľa ktorých poškodený môže požadovať náhradu škody spôsobenej na veci určenej na profesionálne využitie a použitej na tento účel, ak tento poškodený predloží iba dôkaz o škode, vade výrobku a príčinnej súvislosti medzi touto vadou a škodou. Náhrada škôd spôsobených na veci určenej na profesionálne využitie a použitej na tento účel totiž nepatrí do pôsobnosti Smernice. Keďže harmonizácia uskutočnená Smernicou nezahŕňa náhradu škôd spôsobených na veci určenej na profesionálne využitie a použitej na tento účel, táto Smernica členskému štátu nezamedzuje, aby stanovil v tomto ohľade režim zodpovednosti, ktorý zodpovedá režimu, ktorý zaviedla.



Rozhodnutím vo veci **C-358/08**<sup>186</sup> Súdny dvor EÚ zodpovedal predbežnú otázku týkajúcu sa **článku 11** Smernice, t.j. **beh premlčacej lehoty**, a nepriamo **článku 3** Smernice, t.j. osoba výrobcu, resp. možnosť žalovať výrobcu v súlade s definíciou článku 3 Smernice na náhradu škody spôsobenej vadným výrobkom po uplynutí premlčacej lehoty stanovenej v článku 11 Smernice. Článok 11 Smernice stanoví, že *„členské štáty zabezpečia v rámci svojich právnych predpisov, aby sa práva udelené poškodenej osobe v zhode s touto Smernicou premlčali po uplynutí 10 – ročnej lehoty, plynúcej od doby, keď dal výrobca do obehu výrobok, ktorý spôsobil škodu, s výhradou prípadu, že medzitým poškodená osoba podnikla kroky proti výrobcovi.“*

Predbežná otázka položená Súdnemu dvoru EÚ spočívala v tom, či sa má Smernica vykladať v tom zmysle, že jej odporuje vnútroštátna právna úprava, ktorá v rámci konania vedeného na základe režimu zodpovednosti stanovenej Smernicou umožňuje zámenu žalovaného za inú osobu po uplynutí lehoty desiatich rokov stanovenej v článku 11 Smernice napriek tomu, že osoba označená za žalovaného v tomto konaní nespádala pred uplynutím uvedenej lehoty do pôsobnosti Smernice, ako je definovaná v jej článku 3. Súdny dvor EÚ sa vyjadril tak, že článok 11 Smernice sa má vykladať v tom zmysle, že mu odporuje vnútroštátna právna úprava povoľujúca zámenu žalovaného za inú osobu v priebehu súdneho konania, ktorá sa uplatňuje tak, že umožňuje po uplynutí lehoty, ktorú článok 11 stanovuje, žalovať "výrobcu" v zmysle článku 3 Smernice ako žalovaného v konaní začatom v tejto lehote proti inej osobe, než je výrobca. Vyššie uvedené znamená, že nemožno možné vnútroštátne pravidlo, ktoré umožňuje zámenu žalovaného za inú osobu v priebehu konania, vzhľadom na Smernicu uplatniť spôsobom, ktorý by umožnil žalovať výrobcu po uplynutí uvedenej lehoty ako žalovaného v konaní začatom v tejto lehote proti inej osobe. Opačné riešenie by totiž znamenalo pripustiť, že desaťročná premlčacia lehota stanovená článkom 11 Smernice by mohla byť prerušená vo vzťahu k tomuto výrobcovi z iného dôvodu než z dôvodu súdneho konania začatého proti jeho osobe, čo by bolo v rozpore s cieľom úplnej harmonizácie, ktorý v tomto článku sleduje uvedená Smernica. Takéto riešenie by

---

<sup>186</sup> Rozsudok Súdného dvora (veľká komora) z 2.12. 2009 (návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal House of Lords — Spojené kráľovstvo) — *Aventis Pasteur SA/OB*: <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=507693:cs&lang=en&list=507693:cs,504860:cs,500398:cs,480788:cs.&pos=1&page=1&nbl=4&pgs=10&hwords=358/08~&checktexte=checkbox&visu=#texte>

navyššie malo za následok predĺženie premlčacej lehoty vo vzťahu k tomuto výrobcovi, čím by sa narušili jeho očakávania, pokiaľ ide o presný dátum, ku ktorému má byť na základe článku 11 Smernice považovaný za vyňatého zo zodpovednosti podľa Smernice. Toto by bolo v rozpore nielen s harmonizáciou tejto lehoty sledovanou normotvorcom EÚ, ale aj so zásadou právnej istoty, ktorú uvedený článok 11 zamýšľa zaručiť výrobcovi v rámci režimu objektívnej zodpovednosti zavedenej Smernicou.

### **3.2.4 Zhrnutie**

Zámerom Smernice nebolo a nie je dosiahnuť v oblasti zodpovednosti za výrobok úplnej harmonizácie. Cieľom je predovšetkým zabezpečiť, aby členské štáty vo svojich právnych poriadkoch upravili určité štandardy založené Smernicou a odchyľili sa od Smernice tam, kde im to je dovolené. Smernica takto nepriamo predpokladá „neúplnú harmonizáciu“, ako to napríklad vyplýva z článku 13 Smernice a možnosti ponechať v právnych poriadkoch členských štátov systémy zodpovednosti za škodu, ktoré tu existovali ešte pred prijatím Smernice. Na druhej strane táto „neúplná harmonizácia“ je aj výsledkom ďalších okolností, ako je napríklad nesprávna a neúplná transpozícia Smernice. Ďalším dôvodom „neúplnej harmonizácie“ je nesprávna interpretácia ustanovení Smernice súdmi členských štátov. Táto situácia je riešená Súdnym dvorom EÚ v rámci rozhodovania o predbežných otázkach. K zlepšeniu tejto situácie by mohlo prispieť umožnenie národným súdom jednotlivých členských štátov oboznamovať sa navzájom so svojimi rozhodnutiami v oblasti zodpovednosti za výrobok. Táto prax by mohla byť nielen zdrojom názorov medzi súdmi členských štátov navzájom, ale zároveň interpretačným mechanizmom a viesť k jednotnému výkladu Smernice, uľahčiť prácu Súdnemu dvoru EÚ a Európskej komisii pri monitorovaní praktického fungovania a dopadu Smernice.

### 3.3 Úprava zodpovednosti za škodu spôsobenú vadným výrobkom v českom právnom poriadku

#### 3.3.1 Stav pred prijatím zákona č. 59/1998 Sb. a história jeho vzniku

V súvislosti so snahou o začlenenie do Európskej únie prevzala Česká republika okrem iného zmluvný záväzok usilovať o zaistenie postupného súladu svojho zákonodarstva s legislatívou EÚ.<sup>187</sup> Výsledkom tohto procesu bolo aj prijatie zákona č. 59/1998 Sb., o zodpovednosti za škodu spôsobenú vadným výrobkom, v platnom znení (ďalej len „ZOSVV“), ktorého jedným z hlavných znakov je zakotvenie objektívnej zodpovednosti bez ohľadu na zavinenie a bez ohľadu na to, koľko medzičlánkov vstúpilo medzi výrobcu a spotrebiteľa<sup>188</sup> a medzi týmito subjektmi nebude spravidla žiaden zmluvný vzťah.<sup>189</sup> Avšak už po roku 1990 došlo k neúspešným pokusom presadiť tento typ zodpovednosti do českého právneho poriadku, najmä do veľkej novely občianskeho zákonníka (zákon č. 509/1991 Sb.).

Zodpovednosť za výrobok je tak v právnom poriadku Českej republiky založená od 1.6.1998. Tento právny inštitút sa tak stáva súčasťou politiky ochrany slabšieho subjektu, v tomto prípade spotrebiteľa.<sup>190</sup> Politika ochrany spotrebiteľa v českom právnom systéme má jednak verejnoprávny a jednak súkromnoprávny charakter, ako bolo uvedené vyššie v úvode tejto práce. Zákon o ochrane spotrebiteľa má napríklad prevažne verejnoprávny charakter. Naproti tomu ZOSVV predstavuje jeden zo špeciálnych súkromnoprávných legislatívnych opatrení v rámci ochrany spotrebiteľa. Zodpovednosť za vady a zodpovednosť za škodu, obsiahnuté v občianskom a obchodnom zákonníku, je ďalším súkromnoprávnym prostriedkom ochrany spotrebiteľa a až do 31.5.1998 tiež jediným prostriedkom uplatnenia nárokov plynúcich zo zodpovednosti za škodu spôsobenú vadným výrobkom ináč označovanej ako zodpovednosť za výrobok. Avšak i po prijatí ZOSVV zostáva zachovaná teoretická

---

<sup>187</sup> Dôvodová správa k ZOSVV, <http://www.psp.cz/eknih/1996ps/tisky/t023600.htm>

<sup>188</sup> Časopis Právní rozhledy, č. 5/1999, Veselý, Jan: Odpovědnost výrobců za škodu způsobenou vadou výrobků v právním řádu ČR, str. 24

<sup>189</sup> Časopis Právní rádce, č. 3/1999, Veselý, Jan: Evropský metr na výrobky, str. 24

<sup>190</sup> Honcová, R.: Odpovědnost za škodu způsobenou vadným výrobkem. Odpovědnost za výrobek. Masarykova Univerzita. Brno. 1999, str. 164

možnosť alternatívneho použitia oboch úprav a to v závislosti na voľbe poškodeného a na realnosti uplatnenia každej z nich.<sup>191</sup> Navyše, občianskoprávna a obchodnoprávna úprava zodpovednosti za škodu sa uplatní ako jediná možná alternatíva uplatnenia nárokov vyplývajúcich zo zodpovednosti za výrobok v prípadoch, kedy nie je možné použiť ZOSVV.<sup>192</sup>

Podľa dôvodovej správy k ZOSVV, ZOSVV prenáša veľkú mieru zodpovednosti priamo na výrobcu a súčasne zjednodušuje rozhodovanie o nárokoch poškodených osôb. Táto koncepcia umožňuje odklon od štátom prevádzanej regulácie správania jednotlivých subjektov na trhu vrátane využívania kontrolných mechanizmov. Súčasne posilňuje liberálny prístup v tom smere, že na samotných výrobcov prenáša rozhodnutie o miere ich úspechu na vnútornom trhu i pri vývoze výrobkov. Tento režim zodpovednosti výrobcov plní funkciu garanta výroby bezpečných výrobkov, ktoré majú svojimi úžitkovými vlastnosťami slúžiť a nespôsobovať pri riadnom užívaní škodu. Zavedenie tohto režimu zodpovednosti výrobcov má zároveň vyhovovať i výrobným a obchodným podmienkam jednotného trhu Európskej únie a neovplyvňovať negatívne schopnosti výrobkov.

Dôvodová správa k ZOSVV ďalej konštatuje, že prijatím tejto právnej úpravy salepší predovšetkým postavenie spotrebiteľa. Súkromnoprávna koncepcia odškodnenia poškodeného subjektu výrobcom nevyvoláva zvýšené nároky na štátnu správu. Táto úprava tiež pôsobí pozitívne na spotrebiteľa v tom smere, že spotrebiteľ je vedený k používaniu výrobku v súlade s návodom a inštrukciami výrobcu. Praktický význam prijatia tejto úpravy spočíva v prinútení výrobcu, pokiaľ sa chce vyhnúť finančným postihom, uvádzať na trh len bezpečné výrobky a teda zaistiť akosť ich prevedenia v celom rozsahu produkcie a ďalej riadne informovať spotrebiteľa o spôsobe použitia výrobku a okolnostiach, za ktorých môže byť výrobok riadne používaný. Výrobca je tak nútený vo vlastnom záujme poskytovať tieto informácie čo najúplnejšie a

---

<sup>191</sup> §10 odst. 2 ZOSVV stanoví: „ Poškodený môže podľa své volby uplatnit právo na náhradu škody buď podle obecné úpravy odpovědnosti za škodu, nebo vůči výrobcu podle tohoto zákona. “

<sup>192</sup> Príklady, kedy nie je možné použiť ZOSVV, nájdeme v §6a a v §11 ZOSVV

najzrozumiteľnejšie a súčasne zabezpečiť aby sa tieto návody skutočne dostali až k spotrebiteľovi. Vyššie uvedené tak súvisí s kapitolou 2 tejto práce.

Pre podnikateľov tak implementácia Smernice predstavuje motiváciu k zvýšeniu úrovne výroby, výrobkov a ich prezentácie. Zároveň to znamená posilnenie dôvery zahraničných obchodných partnerov v bezpečnosť vyvázaných českých výrobkov s ohľadom na to, že podmienky odškodnených osôb by mali byť obdobné v Českej republike a v ďalších členských štátoch EÚ.

### **3.3.2 Úvod do zodpovednosti za výrobok ako druhu zodpovednosti za škodu**

Zodpovednosť za škodu spôsobenú vadným výrobkom zakotvená v ZOSVV je jedným z druhov občianskoprávnej zodpovednosti, konkrétne zodpovednosti za škodu, ktorej cieľom je náhrada škody poškodeného. Tú môžeme z hľadiska rôznych kritérií klasifikovať ako zodpovednosť mimozmluvnú (deliktnú), objektívnu a prostú.

Čo sa týka mimozmluvnej zodpovednosti za škodu, zodpovednosť za škodu je chápaná ako zodpovednostná, sekundárna povinnosť, ktorá vzniká ako následok porušenia primárnej právnej povinnosti. Táto primárna právna povinnosť spolu s právom oprávneného je obsahom (primárneho) právneho vzťahu založeného zákonom, keďže ide o mimozmluvnú zodpovednosť za škodu. Spolu so sekundárnou, zodpovednostnou povinnosťou tu existuje právo oprávneného požadovať náhradu škody.

To isté platí aj pre zmluvnú zodpovednosť za škodu s tým rozdielom, že sekundárna, zodpovednostná povinnosť a oprávnenie požadovať náhradu škody vzniká ako následok porušenia primárnej povinnosti, kde primárna povinnosť vznikla zo zmluvy.

Všeobecná úprava mimozmluvnej aj zmluvnej zodpovednosti za škodu je upravená v občianskom zákonníku, podľa ktorého každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.<sup>193</sup> V prípade inštitútu zodpovednosti za výrobok, ako **mimozmluvnej zodpovednosti** za škodu upravenej v ZOSVV, ide predovšetkým

---

<sup>193</sup> §420 občianskeho zákonníku

o povinnosti stanovené zvláštnymi zákonmi (viď kapitola č. 2 tejto práce), v úvahu by však mohla prichádzať aj povinnosť stanovená samotným občianskym zákonníkom.<sup>194</sup>

Zodpovednosť za výrobok podľa ZOSVV je **zodpovednosťou objektívnou** tak ako to vyplýva z §1 ZOSVV, t.j. vzniká bez ohľadu na zavinenie. K tomu, aby sa stal výrobca povinným k náhrade škody spôsobenej vadným výrobkom, nie je potrebné jeho zavinenie, to jest nevyžaduje sa jeho vnútorný vzťah k protiprávnemu úkonu, teda vadnému výrobku, a ku škode. Poškodený dokazuje vadu výrobku, škodu a príčinnú súvislosť. Riziko sa tak presúva na výrobcu. Zároveň sa ale argumentuje tým, že výrobcovia sa majú možnosť proti rizikám spojeným so zodpovednosťou za výrobok poistiť a cenu poistenia premietnuť do ceny výrobku.

**Mimozmluvná objektívna zodpovednosť za škodu**, na ktorej je ZOSVV postavený, má svoje prednosti z hľadiska výrobcu a tiež z hľadiska spotrebiteľa. Výrobca je primárne motivovaný k tomu, aby vytváral čo najúčinnnejšie záruky pre bezpečnosť výrobkov a aby spotrebiteľ riadne informoval o spôsobe bezpečného používania výrobkov. Spotrebiteľ získava ako slabšia strana potrebnú zvýšenú právnu ochranu, odpadajú zložité a náročné dôkazy o vyvinení výrobcu, atď.

Z povahy veci tejto mimozmluvnej prísnej objektívnej zodpovednosti výrobcu vyplýva, že sa nevyžaduje existencia zmluvného vzťahu medzi výrobcom a poškodeným spotrebiteľom, resp. ktoroukoľvek poškodenou treťou osobou. Poškodený spotrebiteľ, resp. ktorákoľvek poškodená tretia osoba, dokazuje len protiprávnosť, ktorá spočíva v tom, že bol v rozpore so zákonom stanovenou primárnou právnou povinnosťou uvedený do obehu vadný výrobok, t.j. to, že výrobok mal vadu, ďalej vznik následnej škody a jej rozsah (výšku) a príčinnú súvislosť medzi vadou výrobku a vzniknutou škodou (jej rozsahom, resp. výškou). Zavinenie výrobcu je v týchto prípadoch nerozhodné a výrobca sa nemôže zodpovednosti sprostíť poukazom na skutočnosť, že škodu nezavinil. Dostatočný dôvod prísnej mimozmluvnej objektívnej zodpovednosti za

---

<sup>194</sup> Napríklad §415 občianskeho zákonníku: *“Každý je povinen počínať si tak, aby nedochádzalo ke škodám na zdraví, na majetku, na prírodě a životím prostredí.“*

škodu výrobcu tak tvorí už samotný vznik škody, ktorá má svoju príčinu vo vade veci, ktorú jej výrobca vyrobil a zároveň ako vadnú uviedol do obehu.<sup>195</sup>

Zodpovednosť výrobcu za výrobok podľa ZOSVV **nie je navyše absolútna, ale prostá**, a to s ohľadom na §5 ZOSVV, ktorý stanoví zoznam liberačných dôvodov. Dôkazné bremeno týkajúce sa existencie liberačného dôvodu nesie výrobca.

Na rozdiel od vyššie uvedeného existencia iba **všeobecnej občianskoprávnej úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenej vadným výrobkom** (§ 420 občianskeho zákonníku) pred prijatím ZOSVV nebola plne uspokojivá. Tato úprava vychádza z princípu zavinenia ako predpokladu vzniku i tejto zodpovednosti za škodu, i keď ide o zavinenie prezumované. Zodpovedný subjekt má ale možnosť sa exkulpovať a tým sa sprostíť zodpovednosti. Spotrebiteľ v takomto prípade mal oslabené postavenie v tom zmysle, že výrobca (resp. iný zodpovedný subjekt) mal možnosť viesť úspešný dokaz o vyvinení a teda takéto konanie mohlo byť pre spotrebiteľa rizikové a nepredvídateľné, navyše veľmi pravdepodobne tiež náročné z hľadiska času a nákladov. Z tohto dôvodu predstavuje možnosť voľby medzi alternatívami režimov náhrady škody spôsobenej vadným výrobkom daná pre spotrebiteľa veľké pozitívum a upevňuje jeho postavenie ako slabšej strany v oblasti právnej ochrany spotrebiteľa.

V niektorých prípadoch ale ZOSVV aplikovať nie je možné a tak spotrebiteľ má možnosť domôcť sa náhrady škody spôsobenej vadným výrobkom podľa režimu všeobecnej občianskoprávnej úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenej vadným výrobkom. Negatívnym vymedzením aplikovateľnosti ZOSVV na náhradu spôsobenej škody je možné dôjsť k záveru, že ZOSVV nie je možné použiť napríklad v prípadoch, ak ide o výrobky uvedené na trh pred 1. júnom 1998, ak ide o škody spôsobené jadrovými udalosťami, ak ide o veci užívané prevažne k podnikateľským účelom,<sup>196</sup> ak ide o škody nepresahujúce čiastku 500 EUR.<sup>197</sup>

---

<sup>195</sup> Dvořák, J., Švestka, J., a kol. Občanské právo mhotní. II.svazek. 5. vyd. Praha: ASPI Publishing, 2009, str. 506

<sup>196</sup> §1 ZOSVV

<sup>197</sup> §6a ZOSVV

### 3.3.3 Jednotlivé ustanovenia ZOSVV

#### 3.3.3.1 Zodpovednosť výrobcu za vadu výrobku

ZOSVV vo svojom §1<sup>198</sup> nazvanom zodpovednosť výrobcu za vadu výrobku, nepriamo definuje pojem škody pre účely tohto druhu zodpovednosti, a to ako škodu na zdraví, usmrtenie, škoda na inej veci než je vadný výrobok a zároveň užívanej prevažne k iným než podnikateľským účelom. Predmetné ustanovenie ZOSVV ďalej definuje, podmienky pre uplatnenie nároku na náhradu škody, ktorými sú existencia vady, existencia škody, príčinná súvislosť. §1 ZOSVV ďalej stanoví dôkazné bremeno pre poškodeného v otázkach vady výrobku, následne vzniknutej škody a príčinnej súvislosti medzi vadou výrobku a škodou, keď uvádza, že „...poškodený musí dokázať...“ a odkazuje na liberačné dôvody, na základe ktorých sa výrobca môže zodpovednosti oslobodiť, t.j. dôkazné bremeno je na výrobcovi. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že ide o objektívnu zodpovednosť výrobcu s možnosťou liberácie.

O škode samotnej, vade výrobku a liberačných dôvodoch bude pojednané nižšie. Čo sa týka príčinnej súvislosti platí, že najprv sa zisťuje následok, to jest existencia škody, a až potom sa zisťuje príčinná súvislosť a ďalej to, či medzi touto príčinou a následkom je skutočne objektívna príčinná súvislosť. Príčinná súvislosť musí byť bezpečne dokázaná, nestačí pravdepodobnosť. Dôkaznú povinnosť má poškodený, resp. žalobca. Ak nie je dokázaná príčinná súvislosť medzi vadou výrobku a vzniknutou škodou, nemôže byť založená občianskoprávna zodpovednosť za škodu so špecifikami stanovenými v ZOSVV.<sup>199</sup>

Samotný nadpis §1 je však nepresný. Nejedná sa o zodpovednosť za vady, ktorá je všeobecne upravená v občianskom a obchodnom zákonníku. Tento nový právny inštitút nemá s klasickými nárokmi z vadného plnenia nič spoločné, existuje nezávisle na tom, či medzi poškodeným a povinným subjektom existuje priamy záväzkový právny vzťah.

---

<sup>198</sup> §1 ZOSVV: „Dojde-li v důsledku vady výrobku ke škodě na zdraví, k usmrcení nebo ke škodě na jiné věci, než je vadný výrobek, určené a užívané převážně k jiným než podnikatelským účelům, odpovídá výrobce poškozenému za vzniklou škodu, jestliže poškozený prokáže vadu výrobku, vzniklou škodu a příčinnou souvislost mezi vadou výrobku a škodou. Výrobce se může odpovědnosti zprostit pouze na základě skutečností stanovených v § 5.“

<sup>199</sup> Hulva, Tomáš: Ochrana spotřebitele. 1. vydání. Praha: ASPI Publishing, str. 106.



Navyše, v rámci tohto právneho inštitútu nedochádza k náhrade škôd vzniknutých na vadnom výrobku samotnom.

Obsah práv zo zodpovednosti za vady smeruje funkčne k náprave majetkovej ujmy, ktorú predstavuje vada poskytnutého predmetu plnenia a ktorá ako taká tento predmet plnenia znehodnocuje, zatiaľ čo obsah práva zo zodpovednosti za škody smeruje funkčne k náprave až ďalšej vzniknutej majetkovej ujmy – škody. Práva zo zodpovednosti za vady vyžadujú, aby boli najprv oznámené v stanovenej lehote zodpovednému subjektu a toto neoznámenie je sankcionované ich zánikom (prekluziou).

Naproti tomu práva zo zodpovednosti za škodu podľa ZOSVV nevyžadujú oznámenie škodcovi, toto právo nie je teda jedným z tzv. reklamačných práv. Uplatnenie nároku zo zodpovednosti za vady nevylučuje nárok na náhradu škody, ktorá z vady vznikla. Preto je nerozhodné, či kupujúci uplatnil pred okamžikom vzniku škody nejaké nároky z titulu zodpovednosti za vady zakúpeného výrobku. Uplatnenie zodpovednosti za škodu nie je ani podmienené ani vylúčené predchádzajúcim či súbežným uplatnením zodpovednosti za vady veci. Predpoklady vzniku týchto práv z oboch foriem zodpovednosti v občianskom práve, ich obsah, funkcia, spôsob uplatnenia i premlčanie sú rôzne. Avšak cestou práva zo zodpovednosti za škodu nie je možné s úspechom následne uplatniť pred súdom to, čo tvorilo obsah práv zo zodpovednosti za vady, ktoré buď neboli oprávnenej osobe včas oznámené, alebo u ktorých prešla lehota k ich uplatneniu pred súdom, ináč by dochádzalo k obchádzaniu zákona. V praxi sa môže stať, že osoba oprávnená z práva zo zodpovednosti za vady nechá marne uplynúť stanovenú prekluzívnu lehotu k notifikácií zodpovednému subjektu a následne sa pokúša obsah takto zaniknutých práv uplatniť za pomoci práv zo zodpovednosti za škodu.

V porovnaní so Smernicou predstavuje §1 ZOSVV spojenie článkov 1, 4 a 9 Smernice.

### 3.3.3.2 Výrobca

Nositeľmi zodpovednosti za výrobok sú v prvom rade výrobcovia, keďže hlavným zmyslom danej úpravy je zabrániť uvádzaniu výrobkov do obehu najlepšie priamo vo výrobnom procese. Táto zodpovednosť je však rozšírená i na ďalšie články distribučného reťazca. Zodpovednosť sa tak týka aj subjektov, ktoré sa k výrobku prihlásia uvedením nejakého svojho identifikačného znaku.<sup>200</sup> §2 ZOSVV definuje pojem výrobcu, ktorý je prakticky celý takmer doslovne prevzatý zo Smernice. Novelou v r. 2000<sup>201</sup> bolo pôvodné znenie §2 preformulované. Z dikcie uvedeného paragrafu vyplýva, že **výrobca** je len jeden z možných zodpovedných subjektov v prípade uplatnenia nárokov poškodeným. Ďalšími zodpovednými subjektmi môžu byť dovozca, predajca a iní. Použitie pojmu výrobca ako všeobecného označenia pre všetky zodpovedné subjekty preto nie je najsprávnejším riešením.

- ⇒ Výrobcom sa rozumie výrobca konečného výrobku, suroviny alebo súčasti výrobku, ako i osoba, ktorá uvedie na výrobku svoje meno, ochrannú známku alebo iný rozlišovací znak;
- ⇒ výrobcom je ďalej podľa §2 písm. b) ZOSVV každá osoba, ktorá v rámci svojej obchodnej činnosti dovezie výrobok za účelom predaja, nájmu alebo iného spôsobu využitia, týmto nie je dotknutá zodpovednosť výrobcu podľa §2 písm. a) ZOSVV.

Rozpor so Smernicou nastáva v prípade pojmu „iný spôsob využitia“. Smernica užíva pojem „iný spôsob distribúcie v rámci svojej obchodnej činnosti“.<sup>202</sup> Pojem distribúcie je v literatúre chápaný užšie ako pojem užitie.<sup>203</sup> Výrazným prínosom je fakt, že zodpovedným subjektom sa stáva každý, kto výrobok dovezie i v prípade, že je skutočný (zahraničný) výrobca známy. Zodpovednosť výrobcu je tak plne zachovaná, ale z pohľadu poškodeného subjektu je rozhodujúca možnosť uplatňovať nárok na náhradu škody u dovozcu. Poškodený tak má možnosť uplatňovať nárok na náhradu škody v rodnom jazyku, prípadne u tuzemského súdu, čo znamená uľahčenie situácie a

---

<sup>200</sup> Právní rádce, r. 2001, č. 7, JUDr. Jiří Nesnídal, příloha – Ochrana spotřebitele v roce 2001, str.VI.

<sup>201</sup> Z.č. 209/2000 Sb., v platnom znení

<sup>202</sup> Článok 3 ods. 2 Smernice: „...*Any form of distribution in the course of his business...*“

<sup>203</sup> Honcová, R.: Odpovědnost za škodu způsobenou vadným výrobkem. Odpovědnost za výrobek. Masarykova Univerzita. Brno. 1999. str. 136.

úsporu nákladov. Praktickým dôsledkom tejto právnej úpravy by malo byť postupné odstránenie predaja takých výrobkov, u ktorých zahraničný výrobca nie je vôbec známy a ďalej by sa už nemali vyskytovať prípady predaja výrobkov bez návodu v češtine.<sup>204</sup>

⇒ V súlade s §2 písm. c) je za výrobcu a teda zodpovedný subjekt považovaný každý dodávateľ výrobku za podmienky, že nemôže byť určený výrobca podľa §2 písm. a), pokiaľ v lehote jedného mesiaca od uplatnenia nároku na náhradu škody neoznámí poškodenému totožnosť výrobcu. To isté platí v prípade dovozu, pokiaľ nie je známa osoba, ktorá výrobok doviezla podľa písm. b), i keď je výrobca podľa písm. a) známy.

Poškodený subjekt teda môže požadovať označenie zodpovedného subjektu od ktoréhokoľvek dodávateľa v distribučnom reťazci. Pokiaľ bude zodpovedný subjekt správne a včas označený a bude existovať, potom je dodávateľ výrobku od zodpovednosti za výrobok oslobodený. Naopak dodávateľ, ktorý takto nepostupuje, zodpovedá v rámci zodpovednosti za výrobok a na neskoršie oznámenie totožnosti zodpovedného subjektu nebude braný zreteľ.<sup>205</sup> Či a akým spôsobom dôjde k vysporiadaniu medzi dodávateľom a výrobcom zostáva mimo sféru záujmov spotrebiteľa. Toto ustanovenie reaguje na bežnú prax, kedy od výrobcu ku spotrebiteľovi nevedie cesta priamo, ale mnohokrát aj cez niekoľko distribútorov, z ktorých každý má svojho dodávateľa a svojho odberateľa.

Na rozdiel od Smernice<sup>206</sup> stanoví ZOSVV poškodenému subjektu jednomesačnú lehotu od uplatnenia nároku na náhradu škody pre oznámenie totožnosti výrobcu alebo osoby, ktorá mu výrobok dodala.

V prípade, že subjektov zodpovedných za škodu spôsobenú vadným výrobkom je viac, z textu ZOSVV a platných právnych predpisov vyplýva nasledujúce riešenie. Ak napĺňa viac osôb kritéria zodpovedného výrobcu v zmysle ZOSVV, vzniká medzi nimi

---

<sup>204</sup> Záruba, P.: Odpovědnost za výrobek v České republice, ve Slovenské republice a v Evropské unii. ECON publishing, s.r.o. Brno. 2001.

<sup>205</sup> Honcová, R.: Odpovědnost za škodu způsobenou vadným výrobkem. Odpovědnost za výrobek. Masarykova Univerzita. Brno. 1999. str. 136.

<sup>206</sup> Článok 3 ods. 3 Smernice (angl.): „... *within a reasonable time...*“

solidárna zodpovednosť za škodu.<sup>207</sup> Ak by subjektmi zodpovednými za škodu spôsobenú vadným výrobkom boli výrobcovia v zmysle ZOSVV a zároveň tretie osoby, ktoré nie sú výrobcami v zmysle ZOSVV, to znamená škoda by vznikla jednak v dôsledku vady výrobku a jednak ako dôsledok jednania alebo opomenutia týchto tretích osôb, ZOSVV v takomto prípade vylučuje solidárnu zodpovednosť.<sup>208</sup> Výrobcovia, ktorí plnili, majú voči týmto tretím osobám možnosť následného postihu na základe §7 ods. 2 ZOSVV.

Praktickým dôsledkom úpravy obsiahnutej v §2, ktorý pojednáva o osobe výrobcu, by malo byť zodpovednejšie správanie dodávateľov, predajcov, distribútorov v zmysle výberu kvalitných výrobkov zaručujúcich vysokú mieru bezpečnosti spotrebiteľa a vedenia evidencie o svojich obchodných aktivitách, v rámci ktorých by mohlo dôjsť k uplatneniu nárokov zo zodpovednosti za výrobok.

### 3.3.3.3 Výrobok

Ustanovenie §3 ZOSVV vymedzuje pojem **výrobok** ako akúkoľvek hnutelnú vec, ktorá bola vyrobená, vytážená alebo ináč získaná bez ohľadu na stupeň jej spracovania a je určená k uvedeniu na trh. Výrobkom je zároveň súčasť a príslušenstvo veci hnutelnej i nehnuteľnej a za výrobok sa považuje aj elektrina. Z uvedeného vyplýva, že výrobkom nie je nehnuteľnosť. Táto definícia je odlišná od definície výrobku pred prijatím novely v júni roku 2000,<sup>209</sup> kedy poľnohospodárske a lesné prírodné produkty a zver neboli považované za výrobok pokiaľ neprešli prvotným spracovaním. Tieto uvedené produkty a zver sa po predmetnej novele v júni roku 2000 stali súčasťou pojmu výrobok bez výnimky. V dôsledku uvedenej novely rozlišujeme v praxi tri kategórie výrobkov:

- ⇒ na výrobky uvedené na trh pred 1. júnom 1998 sa ZOSVV nevzťahuje vôbec;
- ⇒ na výrobky uvedené na trh v období medzi 1. júnom 1998 a 31. augustom 2000 sa ZOSVV vzťahuje v pôvodnom znení;

---

<sup>207</sup> 7a odst. 1 ZOSVV

<sup>208</sup> §7 ods. 1 ZOSVV

<sup>209</sup> Zákon č. 209/2000 Sb., v platnom znení

⇒ na výrobky uvedené na trh od 1. septembra 2000 sa vzťahuje ZOSVV v znení zákona č. 209/2000 Sb.

Dátum uvedenia výrobku na trh je kľúčový pre posúdenie zodpovednosti výrobcu za škodu spôsobenú vadným výrobkom.

Uvedenie výrobku na trh je pojmom, ktorý Smernica nepoužíva. Tá pracuje s pojmom uvedenie do obehu.<sup>210</sup> Termín „uvedenie výrobku na trh“ v ZOSVV je reakciou českej legislatívy na zákon č. 22/1997 Sb., v ktorom bol tento termín použitý. Výrobok môže byť uvedený do obehu bez toho aby bol uvedený na trh. Okamžik uvedenia výrobku do obehu bude vždy predchádzať alebo prebiehať súčasne s uvedením výrobku na trh.<sup>211</sup> Z toho vyplýva, že ZOSVV nie je kompatibilný so Smernicou všade tam, kde nahradzuje pojem „uvedenie do obehu“ pojmom „uvedenie na trh“.

#### **3.3.3.4 Vada výrobku**

Vada výrobku je definovaná v §4 ZOSVV pomocou „nebezpečnosti“ výrobku. Vada výrobku je teda v tomto význame a pre účely ZOSVV dôvodom zodpovednosti za škodu spôsobenú nebezpečným, t.j. vadným, výrobkom a nie dôvodom zodpovednosti za vady.<sup>212</sup> ZOSVV tiež používa pojem bezpečnosti výrobku pri vymedzení vadnosti výrobku. Výrobok je vadný, ak z hľadiska bezpečnosti jeho užitia nezaručuje vlastnosti, ktoré je možné od neho oprávnené očakávať najmä s ohľadom na prezentáciu výrobku vrátane poskytnutých informácií, alebo predpokladaný účel ku ktorému má výrobok slúžiť, alebo dobu, kedy bol výrobok uvedený na trh. ZOSVV ďalej stanoví, že výrobok nie je možné považovať za vadný len z dôvodu, že neskôr bol uvedený na trh výrobok dokonalejší.

---

<sup>210</sup> Článok 7 písm. a) Smernice

<sup>211</sup> Honcová, R.: Odpovědnost za škodu způsobenou vadným výrobkem. Odpovědnost za výrobek. Masarykova Univerzita. Brno. 1999.

<sup>212</sup> Právní rozhledy, r. 1999, č. 5, str. 247. Veselý, Jan: Odpovědnost výrobců za škodu způsobenou vadou výrobku v právním řádu ČR.

Smernica používa termín „účel, o ktorom je možné rozumne predpokladať, že mu má výrobok slúžiť“<sup>213</sup> namiesto termínu „predpokladaný účel, ku ktorému má výrobok slúžiť“. Účel, o ktorom je možné rozumne predpokladať, že mu má výrobok slúžiť, bude stanovený tak, že „rozumná“ osoba stanoví predpoklad, k akému účelu má výrobok slúžiť. Naproti tomu predpokladaným účelom, ku ktorému má výrobok slúžiť, je uspokojenie určitej potreby, ktorá tu existovala a na ktorú výrobca reagoval tak, že vyrobil daný výrobok a tak uspokojil túto potrebu. Tvar výrobku, jeho balenie alebo konštrukcia môžu nabádať k jeho použitiu k inému než predpokladanému účelu, ale toto použitie môže byť stále v rámci rozumne predpokladaného účelu. ZOSVV teda používa termín, ktorý dovoľuje užší výklad než Smernica.

Na rozdiel od ZOSVV Smernica znovu používa termín „uvedenie do obehu“ namiesto „uvedenie výrobku na trh“ použitom v §4 odst.1 písm. c) ZOSVV.

### 3.3.3.5 Liberačné dôvody

Smernica i ZOSVV vychádzajú z režimu objektívnej zodpovednosti, ktorá je nezávislá na zavinení a zodpovedný subjekt sa môže oslobodiť od zodpovednosti za škodu z dôvodov stanovených právnym predpisom, to znamená len vo výslovne uvedených prípadoch. Pri dokázaní taxatívne vypočítaných dôvodov v ZOSVV sa zodpovedný subjekt môže úplne alebo čiastočne oslobodiť od zodpovednosti za výrobok.<sup>214</sup> Taxatívny výpočet **liberačných dôvodov** je uvedený v §5, pričom:

⇒ §5 ods.1 sa týka výrobcov finálnych výrobkov i výrobcov súčastí,

⇒ §5 ods.2 sa naproti tomu týka len výrobcov súčastí finálneho výrobku.

Na základe §5 ods. 3, ktorý sa týka výrobcov finálnych výrobkov a tiež výrobcov súčastí, sa môžu výrobcovia dovoľávať čiastočného alebo úplného oslobodenia od zodpovednosti, ak dokážu, že vznik škody spôsobil svojím jednaním alebo opomenutím

<sup>213</sup> Článok 6 ods. 1 písm. c) Smernice (angl.): „...the use to which it could reasonably be expected that the product would be put...“

<sup>214</sup> Právní rozhledy, r. 1999, č. 5, str. 247. Veselý, Jan: Odpovědnost výrobců za škodu způsobenou vadou výrobku v právním řádu ČR.

poškodený alebo osoba, za ktorú je poškodený zodpovedný. To, že výrobcovia sa skutočne nemôžu dovolávať žiadnych iných liberačných dôvodov, je zdôraznené v poslednej vete §1 ZOSVV, ktorá stanoví, že výrobca sa môže oslobodiť od zodpovednosti len na základe skutočností stanovených v §5 ZOSVV.

Podľa **prvého liberačného dôvodu obsiahnutého v §5 ods. 1 písm. a) ZOSVV** sa výrobca sprostí zodpovednosti za výrobok ak dokáže, že výrobok neuviedol na trh. Tento liberačný dôvod reaguje na skutočnosť, že uvedenie výrobku na trh je dobrovoľný akt zo strany výrobcu. Preto je na mieste, že výrobca neponesie zodpovednosť za výrobok, ktorý mu bol napríklad ukradnutý. Navyše, podmienka uvedenia výrobku na trh v praxi znamená, že výrobca nebude zodpovedný podľa ZOSVV za škody, ktoré vznikli ako následok vad napríklad prototypov, skúšobných modelov alebo vzoriek (napríklad liečiv, ktoré sa pred vlastným uvedením na trh skúšajú na dobrovoľníkoch), apod.<sup>215</sup>

Smernica obsahuje tento dôvod vo svojom článku 7 písm. a), na rozdiel od ZOSVV a v súlade s tým čo bolo uvedené vyššie užíva termín „uvedenie do obehu“.

Podľa **d’alšieho liberačného dôvodu**, ktorý je upravený v **§5 ods. 1 písm. b) ZOSVV**, sa výrobca sprostí zodpovednosti za výrobok ak dokáže, že s prihliadnutím ku všetkým okolnostiam je možné predpokladať, že vada výrobku, ktorá spôsobila škodu, neexistovala v dobe, kedy výrobca uviedol výrobok na trh, alebo nastala neskôr. Okamžiku uvedenia výrobku na trh predchádza proces jeho priemyslového a iného spracovania, pričom v priebehu tohto procesu najčastejšie dochádza ku vzniku vady výrobku. Je teda na mieste požadovať, aby výrobca bol zodpovedným subjektom, keďže vada, ktorá je predpokladom následnej škody, vznikla v dôsledku jeho aktívneho pričinenia alebo naopak nečinnosťou, a dá sa predpokladať, že bolo v silách výrobcu vadu zistiť a odstrániť, eventuálne zamedziť vzniku vady. Použitie termínu „s

---

<sup>215</sup> Záruba,P.: Odpovědnost za výrobek v České republice, ve Slovenské republice a v Evropské unii. ECON publishing, s.r.o. Brno. 2001, str. 52.

prihliadnutím ku všetkým okolnostiam je možné dôvodne predpokladať“ znamená posilnenie dôkazného bremena na strane výrobcu.<sup>216</sup>

Podľa §5 ods. 1 písm. c) ZOSVV výrobca ďalej nebude zodpovedný pokiaľ dokáže, že výrobok nevyrobil pre predaj alebo inú formu použitia pre podnikateľské účely a ani že výrobok nebol vyrobený alebo ním šírený v rámci jeho podnikateľskej činnosti.

Smernica, na rozdiel od ZOSVV, používa odlišnú terminológiu vo svojom článku 7 písm. c) . Namiesto „použitie pre podnikateľské účely“ používa Smernica v preklade termín „distribúcia pre hospodárske účely“,<sup>217</sup> kedy pojmy distribúcia a použitie zrejme nie sú synonymá. Navyše, tam kde český zákonodarca používa na dvoch rôznych miestach v §5 ods. 1 písm. c) ZOSVV pojem „podnikateľský“,<sup>218</sup> Smernica používa dva rôzne anglické termíny.<sup>219</sup> Český preklad tohto ustanovenia nie je teda pravdepodobne v súlade so znením Smernice, keďže odlišná terminológia mala pravdepodobne viesť k odlišne preloženým výrazom.<sup>220</sup>

Tento liberačný dôvod reaguje na situácie, kedy výrobca výrobok síce vyrobí, ale tento výrobok nie je určený k šíreniu – uvedeniu na trh. Toto ustanovenie má byť aplikované v súvislosti napríklad s exponátmi určenými na výstavy, so skúšobnými vzorkami, s modelmi výrobkov alebo ich zmenšenými kópiami apod. V niektorých prípadoch nebude mať výrobca problém dokazovať, že výrobok nebol určený pre spotrebiteľskú verejnosť, najmä pokiaľ pôjde o rôzne prototypy, modely apod. Vo väčšine prípadov však bude dokazovanie veľmi problematické a zdĺhavé a to najmä u výrobkov, ktoré sa bežne uvádzajú na trh (napríklad výrobok odcudzený v priebehu veľtrhu a následne jeho ilegálny predaj na trhu). V tomto prípade vystupuje znovu do popredia prvoradý motív pre komplexnú úpravu zodpovednosti za výrobok a tým je maximálna ochrana poškodeného subjektu (najčastejšie spotrebiteľa).

---

<sup>216</sup> Právní rádce, r. 2001, č. 7, JUDr. Jiří Nesnídal, příloha – Ochrana spotřebitele v roce 2001, str.VI.

<sup>217</sup> Článok 7 písm. c) Smernice (angl.): „*that the product was neither manufactured by him for sale or any form of distribution for economic purpose nor manufactured or distributed by him in the course of his business*“

<sup>218</sup> §5 ods. 1 písm. c) ZOSVV: „...*podnikatelské účely...podnikatelská činnost...*“

<sup>219</sup> Článok 7 písm. c) Smernice (angl.): „*economic purposes... course of business...*“

<sup>220</sup> Vhodnejší by bol zrejme preklad termínu „*economic purpose*“ ako hospodársky účel a pojem „*in the course of business*“ ponechať ako „podnikateľská činnosť“.



Ďalším liberačným dôvodom upraveným v **§5 ods. 1 písm. d) ZOSVV** je skutočnosť, že vada výrobku je dôsledkom plnenia tých ustanovení právnych predpisov, ktoré sú pre výrobcu záväzné. Užitie výrazu „plnenie“ nie je vhodné v tom zmysle, že plnenie požiadaviek konkrétneho právneho predpisu neznamena nutne splnenie týchto požiadaviek.<sup>221</sup> Ak v prípade chybnnej interpretácie právneho predpisu výrobcom alebo nedostatočnej dôslednosti zo strany výrobcu tieto požiadavky nespĺní riadne (napriek tomu, že ich do tej doby skutočne plnil ako to požaduje doslovne ZOSVV) a v dôsledku toho vznikne vada výrobku, z doslovného znenia §5 odst.1 písm. d) výslovne nevyplýva, že sa nejedná o liberačný dôvod a výrobca by sa aj za takýchto okolností mohol zodpovednosti oslobodiť. Z dôvodovej správy k ZOSVV však vyplýva, že zákonodarca mal na mysli riadne plnenie a splnenie požiadaviek stanovených právnymi predpismi. Užitie slovesa „splniť“ namiesto „plniť“ by minimálne zabránilo možným sporom a špekuláciám.

Podstata tohto liberačného dôvodu spočíva v tom, že výrobca presne plnil a splnil príkazy uložené odbornými, technickými, hygienickými a inými predpismi a v dôsledku toho vyrábal vadné výrobky, ktoré následne spôsobili škodu. Ak by výrobca tieto príkazy neplnil, vznikla by absurdná situácia, kedy by síce vyrábal bezpečné, t.j. nie vadné, výrobky, ale za porušovanie uvedených predpisov by bol postihnutelný a pravdepodobne by tieto výrobky ani na trhu nemohol predávať. Tento liberačný dôvod poukazuje na nutnosť spolupráce a súčinnosti príslušných štátnych orgánov s jednotlivými výrobcami s cieľom vydávať predpisy pre výrobu bezpečných, t.j. nie vadných, výrobkov.

Podľa piateho liberačného dôvodu upraveného v **§5 ods. 1 písm. e) ZOSVV** sa výrobca sprostí zodpovednosti za výrobok pokiaľ dokáže, že stav vedeckých a technických znalostí v dobe, keď uviedol výrobok na trh, neumožnil zistiť vadu výrobku.

Stav vedeckých a technických poznatkov sa chápe ako stav vo všeobecnom zmysle, nie v prípade jednotlivých konkrétnych výrobkov a stav znalostí konkrétneho výrobcu.

---

<sup>221</sup> Záruba,P.: Odpovědnost za výrobek v České republice, ve Slovenské republice a v Evropské unii. ECON publishing, s.r.o. Brno. 2001, str. 192

Česká republika nevyužila možnosť derogácie tohto ustanovenia danú Smernicou v článku 15 ods. 1. O výhodách a nevýhodách ponechania respektíve derogácií daného ustanovenia v právnych poriadkoch jednotlivých členských štátov je uvedené vyššie v časti o Správe Fondazione Rosselli.<sup>222</sup>

Výrobcom súčastí výrobkov je určený v poradí šiesty liberačný dôvod upravený v **§5 ods. 2 ZOSVV**, kedy sa výrobca sprostí zodpovednosti za výrobok pokiaľ dokáže, že vada bola spôsobená konštrukciou výrobku, do ktorého bola súčasť výrobku zapracovaná, alebo bola spôsobená návodom k výrobku. Toto ustanovenie chráni výrobcu súčasti výrobku v prípade, kedy tento vyrába bezpečné a kvalitné výrobky, ktoré sa však zapracovaním do konečného výrobku, konštrukciou konečného výrobku či nesprávnym návodom k finálnemu výrobku stanú vadnými. V praxi je však problematické pre výrobcu súčasti výrobku hore uvedené dokázať a sprostíť sa tak spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti za výrobok.

**§5 ods. 3 ZOSVV** obsahuje ďalší liberačný dôvod, podľa ktorého sa výrobca úplne alebo čiastočne sprostí zodpovednosti za výrobok, pokiaľ dokáže, že vznik škody spôsobil svojim jednaním alebo opomenutím poškodený, alebo tretia osoba, za ktorú je poškodený zodpovedný. Toto ustanovenie teda poskytuje výrobcovi čiastočnú obranu v tom, že môže dokázať, že časť škody by nebola vznikla, ak by nebolo zavineného správania poškodenej osoby. V nadväznosti na tento dôkaz týmto výrobca spochybní príčinnú súvislosť medzi vadou výrobku a vznikom škody určitého rozsahu. V závislosti na intenzite a rozsahu zavineného správania poškodeného sa nakoniec môže jednať o čiastočné alebo úplné liberovanie výrobcu.

### **3.3.3.6 Škoda na veci a ujma na zdraví**

**§6a ZOSVV** stanoví, že výrobca je povinný nahradiť **škodu na veci**, za ktorú zodpovedá, len v čiastke prevyšujúcej čiastku vypočítanú z 500 EUR kurzom devízového trhu, vyhláseným Českou národnou bankou v deň, v ktorom škoda vznikla alebo bola zistená.

<sup>222</sup> [http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/docs/liability/2004-06-dev-risk-clause-study\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/docs/liability/2004-06-dev-risk-clause-study_en.pdf)

Smernica stanoví uvedenú hranicu 500 EUR pre vecné škody vo svojom článku 9, kde navyše, na rozdiel od ZOSVV uvádza, že tento článok sa netýka vnútroštátnych právnych predpisov o náhrade nemateriálnych škôd.

**Ujma na zdraví a na živote** sú hradené v plnej výške a nie sú obmedzené ani minimálnou ani maximálnou čiastkou. Navyše, nebola využitá možnosť daná článkom 16 Smernice limitovať maximálnu čiastku náhrady škôd spôsobených smrťou a na zdraví.

Nepriamo je škoda samotná definovaná v §1 ZOSVV, ktorý je rozobraný vyššie.

Pri určení spôsobu a rozsahu (výšky) náhrady škody bude v súlade s §10 ZOSVV nutné podporne aplikovať príslušné ustanovenia občianskeho zákonníku (viď tiež kapitola 3.3.3.12.1 nižšie).

### ***3.3.3.7 Spolupôsobenie tretej osoby***

Na vzniku škody sa vedľa výrobcu a popri prípade poškodeného môžu podieľať najmä v rámci distribučného reťazca i ďalšie, tretie osoby. Táto skutočnosť, na rozdiel od zavinenia poškodeného, nemá vplyv na rozsah zodpovednosti výrobcu za výrobok. Podľa §7 ods. 1 ZOSVV zodpovedá výrobca za škodu v plnom rozsahu, pokiaľ škoda vznikne v dôsledku vady výrobku a súčasne **konaním alebo opomenutím tretej osoby**. Výrobca však môže voči tejto tretej osobe uplatňovať postih ako dôsledok jeho jednania alebo opomenutia, ktoré prispelo k vzniku škody.<sup>223</sup> Proti tretím osobám má teda výrobca, ktorý plnil, postih na základe §7 ods. 2 ZOSVV (nie podľa §440 občianskeho zákonníka).<sup>224</sup>

---

<sup>223</sup> §7 ods.2 ZOSVV

<sup>224</sup> Právní rozhledy, r. 1999, č. 5, str. 248. Veselý, Jan: Odpovědnost výrobců za škodu způsobenou vadou výrobku v právním řádu ČR.

Smernica obsahuje korešpondujúce ustanovenie vo svojom článku 8 ods. 1. Smernica síce neobsahuje výslovné zakotvenie práva na postih voči tretej osobe, ale vo vete prvej článku 8 ods. 1 vnútroštátnu úpravu v tomto zmysle výslovne pripúšťa.<sup>225</sup>

### **3.3.3.8 Spoločná zodpovednosť výrobcov**

**§7a** ZOSVV stanoví pravidlá **spoločnej zodpovednosti výrobcov** pre prípady, kedy za tú istú škodu zodpovedajú spoločne a nerozdielne. Poškodený môže uplatniť nárok na náhradu škody voči ktorémukoľvek z nich a vzájomné vysporiadanie výrobcov sa prevedie podľa účasti každého z nich.<sup>226</sup> Toto ustanovenie je kompatibilné so znením Smernice.<sup>227</sup>

### **3.3.3.9 Zákaz vylúčenia alebo obmedzenia náhrady vopred**

Povinnosť výrobcu nahradiť škodu spôsobenú vadným výrobkom nie je možné podľa **§8** ZOSVV dopredu **vylúčiť ani obmedziť** jednostranným prehlásením alebo dohodou. Zjednaná, ktoré by takéto vylúčenia alebo obmedzenia umožňovali, sú neplatné od samého začiatku. V kontexte subsidiárneho použitia občianskeho zákonníka je však toto ustanovenie nadbytočné, keďže nemožnosť dopredu vylúčiť alebo obmedziť zodpovednosť vyplýva z toho, že vylúčenie alebo obmedzenie zodpovednosti výrobcu nahradiť škodu spôsobenú vadou výrobku, či už jednostranným prehlásením alebo dohodou, je v rozpore so zákonom a teda absolútne neplatné (viď §39 a §574 ods. 2 občianskeho zákonníka).<sup>228</sup>

Smernica obsahuje úpravu tejto problematiky jednak v preambule a jednak v článku 12. V preambule je uvedené, že cieľom dosiahnutia účinnej ochrany spotrebiteľa by nemala byť pripustená žiadna zmluvná derogácia zodpovednosti výrobcu vo vzťahu k poškodenej osobe. Smernica v článku 12, na rozdiel od ZOSVV, nestanoví, že takéto

<sup>225</sup> Honcová, R.: Odpovednosť za škodu spôsobenou vadným výrobkom. Odpovednosť za výrobek. Masarykova Univerzita. Brno. 1999. str. 150

<sup>226</sup> §7a ods. 3 ZOSVV

<sup>227</sup> Článok 5 Smernice

<sup>228</sup> Právní rozhledy, r. 1999, č. 5, str. 248. Veselý, Jan: Odpovednosť výrobců za škodu způsobenou vadou výrobku v právním řádu ČR.

zjednania (respektíve zmluvná derogácia) o vylúčení alebo obmedzení zodpovednosti, sú neplatné od samého začiatku.

### **3.3.3.10 Premlčanie**

Ustanovenie §9 ZOSVV obsahuje subjektívnu **premlčaciu lehotu** pre uplatnenie nárokov na náhradu škody v rámci zodpovednosti za výrobok. Podľa tohto ustanovenia sa právo na náhradu škody podľa ZOSVV premlčí za tri roky odo dňa, kedy sa poškodený dozvedel alebo s prihliadnutím ku všetkým okolnostiam je možné dôvodne predpokladať, že sa mohol dozvedieť o škode, vade výrobku a totožnosti výrobcu. Subjektívna premlčacia lehota je teda v rámci zodpovednosti za výrobok trojročná a v porovnaní s občianskym zákonníkom,<sup>229</sup> kde je upravená subjektívna premlčacia lehota pre nároky zo zodpovednosti za škodu ako lehota dvojročná, dlhšia. ZOSVV je zvláštnym predpisom k všeobecnej úprave premlčacej doby v §106 občianskeho zákonníku a vylučuje tak podporné použitie §106 občianskeho zákonníku.

Smernica zhodne so ZOSVV stanoví subjektívnu premlčaciu lehotu ako trojročnú. Rozdiel medzi Smernicou a ZOSVV je viditeľný v použití rozdielnej terminológie. Smernica pracuje s termínom „žalobca“. Vzhľadom k tomu, že zodpovednosť za výrobok je spojená tiež so škodou, ktorá spočíva v usmrtení osoby, je zrejmé, že nároky z tejto zodpovednosti nemôže vždy uplatňovať sám poškodený. Poškodeným tiež môže byť neplnoletý alebo osoba s obmedzenou spôsobilosťou k právnym úkonom. Užitie termínu „žalobca“ alebo „oprávnený“ namiesto termínu „poškodený“ by bolo preto vhodnejšie.<sup>230</sup>

---

<sup>229</sup> §106 občianskeho zákonníku

<sup>230</sup> Honcová, R.: Odpovednosť za škodu spôsobenou vadným výrobkom. Odpovednosť za výrobok. Masarykova Univerzita. Brno. 1999. str. 198

### ***3.3.3.11 Zánik práva na náhradu škody***

**§9a** ZOSVV stanoví, že **právo na náhradu škody podľa ZOSVV zaniká** uplynutím 10 rokov odo dňa, kedy výrobca uviedol na trh vadný výrobok, ktorý spôsobil škodu. To neplatí pokiaľ v uvedenej dobe bol nárok na náhradu škody uplatnený na súde.

ZOSVV je kompatibilný so Smernicou, ktorá upravuje túto problematiku v článku 11, s výnimkou už spomínaného rozdielu medzi použitím termínov „uvedenie na trh“ a „uvedenie do obehu“.

Lehoty uvedené v §9 a v §9a sú kumulatívne, a preto je nutné uplatnenie nároku poškodeného voči výrobcovi za súčasného behu oboch týchto lehôt, pričom začiatok a koniec každej z nich je stanovený individuálne. Pre uplatnenie nároku na náhradu škody v rámci zodpovednosti za výrobok má poškodená osoba k dispozícii lehotu v maximálnej dĺžke tri roky od okamžiku, kedy sa dozvedela alebo s prihliadnutím ku všetkým okolnostiam je možné dôvodne predpokladať, že sa mohla dozvedieť o škode, vade výrobku, totožnosti výrobcu, pokiaľ táto lehota začne bežať najneskôr sedem rokov po uvedení výrobku na trh.

### ***3.3.3.12 Použitie občianskeho zákonníku***

Okrem ZOSVV sa problematikou zodpovednosti za škodu spôsobenou vadným výrobkom zaoberá tiež občiansky zákonník. V ňom je zakotvená jednak všeobecná úprava zodpovednosti za škodu a jednak zvláštna úprava vzťahujúca sa k jednotlivým zmluvným typom (napríklad ku kúpnej zmluve, k zmluve o dielo, k zmluve o zhotovení veci na zákazku). Obe úpravy pôsobia tak vedľa seba. **§10** odst.1 ZOSVV umožňuje **použitie občianskeho zákonníku** len vtedy, pokiaľ ZOSVV nestanoví inak. Z tejto subsidiárnej použiteľnosti občianskeho zákonníku vyplýva, že sa občiansky zákonník ako všeobecný právny predpis vzťahuje iba na úpravu tých otázok, ktoré nie sú v ZOSVV špeciálne riešené.

ZOSVV ďalej zakotvuje dispozíciu poškodeného v oblasti voľby právneho režimu náhrady vzniknutej škody.<sup>231</sup> Poškodený tak môže uplatniť právo na náhradu škody buď podľa všeobecnej úpravy zodpovednosti za škodu, alebo podľa ZOSVV. Výkonom práva voľby jednej z alternatív režimu zodpovednosti za škodu je podľa súdnej praxe vylúčená možnosť využitia druhej alternatívy.<sup>232</sup> Táto možnosť však vyplýva i zo samotného vzťahu ZOSVV a občianskeho zákonníku.

ZOSVV stanoví omnoho prísnejšie podmienky zodpovednosti výrobcu, resp. iného zodpovedného subjektu, a poškodenému tak uľahčuje jeho procesné postavenie. Niekedy ale môže byť pre poškodeného výhodnejšie uplatňovať právo na náhradu škody z porušenia zmluvy, resp. z porušenia iných mimozmluvných povinností podľa všeobecnej občianskoprávnej úpravy, t.j. podľa občianskeho zákonníku. Zmluva alebo zvláštny predpis môžu totiž určiť vadu výrobku natoľko jednoznačne, že o zavinení zodpovedného subjektu, na ktorom sa zakladá všeobecná občianskoprávna úprava, nemôže byť pochyb.<sup>233</sup> ZOSVV navyše pokrýva len určitý výsek situácií (napríklad stanovením dolného limitu vzniknutej škody pre uplatnenie nároku, alebo podmienky, že vadný výrobok musí byť určený a užívaný prevažne k nepodnikateľským účelom). Preto najmä v prípadoch, kedy ZOSVV nie je možné aplikovať, je možné sa práva na náhradu škody vzniknutej vadným výrobkom domáhať alternatívne i na základe občianskeho zákonníku.

V úvahu prichádza prípad, kedy napríklad predávajúci porušil plnením vadného výrobku svoju zmluvnú povinnosť plniť riadne, teda plniť bez vad. V takomto prípade však môže náhradu škody z porušenia zmluvy s úspechom uplatňovať osoba, ktorá je s predávajúcim v zmluvnom vzťahu (napríklad kupujúci), nie však tretia osoba, ktorá bola vadným výrobkom napríklad poškodená na zdraví. Zodpovednosť za škodu sa tu riadi §420 občianskeho zákonníku a teda princípom prezumovaného zavinenia, kedy predávajúci má možnosť sa zodpovednosti sprostíť vyvinením na základe §420 ods. 3 občianskeho zákonníku.

---

<sup>231</sup> §10 ods. 2 ZOSVV

<sup>232</sup> Rozsudok Krajského súdu v Brne, sp.zn. 2467/2007

<sup>233</sup> Dvořák, J., Švestka, J., a kol. Občianské právo hotní. II.svazek. 5. vyd. Praha: ASPI Publishing, 2009, str. 512.

V úvahu prichádza tiež prípad zodpovednosti za škodu ako následku porušenia primárnej mimozmluvnej zákonnej povinnosti, to jest §420 občianskeho zákonníku v spojitosti s §415 občianskeho zákonníku, resp. v spojitosti s ustanoveniami zvláštnych zákonov, napríklad §5 ods. 3 zákona č. 102/2001 Sb., ktorý zakazuje výrobcem uvádzať na trh vadné (nebezpečné) výrobky, to jest výrobky neposkytujúce za bežných alebo rozumne predvídateľných podmienok užitia zdravie, majetku a životnému prostrediu legitímne očakávanú bezpečnosť. Za škodu tu zodpovedá nielen osoba, ktorá je s poškodeným v zmluvnom vzťahu, ale tiež výrobca vadného výrobku, prípadne distribútor. V úvahu prichádza tiež solidárna zodpovednosť, avšak tiež podľa všeobecnej úpravy zodpovednosti za škodu v §420 občianskeho zákonníku, na základe princípu prezumovaného zavinenia, kedy má každý z nich možnosť sa zo zodpovednosti za škodu vyviniť. Právo na náhradu škody (z porušenia mimozmluvných povinností) by v tejto situácii mohla s úspechom uplatniť vadným výrobkom poškodená tretia osoba. Povinnosť vyrobiť bezpečný výrobok vyplýva zo zvláštnych právnych predpisov. Ak nie je možné zistiť, ktorá konkrétna povinnosť bola porušená, je možné porušenie povinnosti konštruovať podľa všeobecného dôvodu zakotveného v §415 občianskeho zákonníku.<sup>234</sup>

#### *3.3.3.12.1 Príklad subsidiárneho použitia občianskeho zákonníku*

Jedným z príkladov subsidiárneho použitia občianskeho zákonníku je oblasť určenia spôsobu a rozsahu, resp. výšky, náhrady škody spôsobenej vadným výrobkom, keďže ZOSVV túto oblasť neupravuje a teda sa podporne použije občiansky zákonník.<sup>235</sup> Občiansky zákonník ale pojem škoda nevymedzuje, občianskoprávna teória a súdna prax definujú škodu v zmysle občianskeho práva ako každú majetkovú (materiálnu – hmotnú) ujmu (stratu), ktorú je možné objektívne vyčíslieť obecným ekvivalentom, t.j. peniazmi.

---

<sup>234</sup> Právní rádce, r. 1999, č. 3, str. 26. Veselý, Jan.: Evropský metr na výrobky.

<sup>235</sup> §10 ods. 1 ZOSVV



Škoda sa delí na škodu skutočnú a ušlý zisk, pričom ani tieto pojmy občiansky zákonník nedefinuje. Skutočnou sa rozumie škoda spočívajúca v zmenšení majetkového stavu poškodeného a reprezentujúca majetkové hodnoty, ktoré bolo nutné vynaložiť, aby došlo k uvedeniu veci do predošlého stavu.<sup>236</sup> Ušlý zisk je ujmu spočívajúcou v tom, že u poškodeného nedôjde v dôsledku škodnej udalosti k rozmnoženiu majetkových hodnôt, i keď by sa toto dalo očakávať s ohľadom na pravidelný beh vecí.<sup>237</sup> Vyššie uvedené sa týka prípadu, kedy dôjde v dôsledku vadného výrobku ku škode na veci. Pri určení rozsahu škody na veci hnuiteľnej alebo nehnuteľnej sa podľa § 443 občianskeho zákonníku vychádza z ceny v dobe poškodenia a v rozsahu, v akom bola škodcom poškodená.<sup>238</sup> Touto cenou je tzv. cena obvyklá.<sup>239</sup> Ide o cenu, za ktorú je možné v danom mieste a čase obstarat' náhradnú vec, ide o cenu trhovú ovplyvnenú dopytom a ponukou na trhu.

V prípade, že vadný výrobok je príčinou ujmy na zdraví či na živote, vzniká poškodenému zvláštny taxatívne vymedzený komplex práv na jej náhradu, resp. na zmiernenie predmetnej ujmy. Tento komplex práv sa spravuje zvláštnym právnym režimom uvedeným v §§ 444 až 449 občianskeho zákonníku. Pri ujme na zdraví ide predovšetkým o právo na náhradu za stratu na zárobku,<sup>240</sup> a to po dobu pracovnej neschopnosti a po skončení pracovnej neschopnosti či pri invalidite, a právo na náhradu za stratu na dôchodku,<sup>241</sup> a právo na náhradu účelne vynaložených nákladov spojených s liečením<sup>242</sup>. V prípade smrti poškodeného ide o právo na náhradu nákladov pohrebu a náhradu na výživu pozostalým.<sup>243</sup> Poškodený má navyše v prípade ujmy na zdraví ešte právo na jednorazové peňažité odškodnenie, resp. právo na zadosťučinenie za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ktorá spočíva vo vytrpených bolestiach a v sťaženi spoločenského

---

<sup>236</sup> Švestka, J., Jehlička, O., Škárová, M., Spáčil, J. a kol. Občianský zákonník. Komentár. 10. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006, s. 771, R55/1971.

<sup>237</sup> Švestka, J., Jehlička, O., Škárová, M., Spáčil, J. a kol. Občianský zákonník. Komentár. 10. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006, s. 772., R55/1971.

<sup>238</sup> Dvořák, J., Švestka, J., a kol. Občianské právo hotní. II.svazek. 5. vyd. Praha: ASPI Publishing, 2009, str. 429.

<sup>239</sup> § 2 ods. 1 zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a změně některých zákonů

<sup>240</sup> § 445 občianskeho zákonníku

<sup>241</sup> § 447a občianskeho zákonníku

<sup>242</sup> § 449 ods. 1 občianskeho zákonníku

<sup>243</sup> § 449 ods. 2, § 448 ods. 1 občianskeho zákonníku

uplatnenia.<sup>244</sup> V prípade smrti náleží určitým pozostalým za ujmu vzniknutú v dôsledku usmrtenia blízkej osoby paušálne stanovené jednorazové odškodnenie.<sup>245</sup>

Súd môže náhradu škody primerane znížiť z dôvodov zvláštneho zreteľa hodných.<sup>246</sup>

Čo sa týka spôsobu náhrady škody spôsobenej vadným výrobkom, tato sa bude hradíť primárne v peniazoch. Ak o to požiada poškodený a je to zároveň možné a účelné, hradí sa škoda uvedením v predošlý stav, t.j. pôjde o tzv. naturálnu reštitúciu.<sup>247</sup> Strata na zárobku pri ujme na zdraví sa hradí len peňažným dôchodkom.<sup>248</sup>

### 3.3.3.13 Prípady vylúčenia použitia ZOSVV

Ustanovenie §11 ZOSVV stanoví **prípady vylúčenia použitia zákona**. ZOSVV sa nevzťahuje na prípady náhrady škôd spôsobených jadrovými udalosťami, ktoré sú upravené medzinárodnými zmluvami, ktorými je Česká republika viazaná a ktoré boli vyhlásené, a na uplatnenie zodpovednosti za škodu spôsobenú vadou výrobku uvedeného na trh pred nadobudnutím účinnosti ZOSVV.

Smernica vo svojom článku 14, zhodne so ZOSVV, vylučuje zo svojej pôsobnosti škody spôsobené jadrovými haváriami, na ktoré sa vzťahujú medzinárodné dohody ratifikované členskými štátmi.

V článku 17 Smernica upravuje taktiež zásadu retroaktivity, podobne ako to stanoví druhá časť §11 ZOSVV. Rozdiel je znovu v použití pojmov „*vedenie do obehu*“ a „*vedenie na trh*“.

---

<sup>244</sup> § 444 ods. 1 občianskeho zákonníku

<sup>245</sup> § 444 ods. 3 občianskeho zákonníku

<sup>246</sup> § 450 občianskeho zákonníku

<sup>247</sup> § 442 ods. 2 občianskeho zákonníku

<sup>248</sup> § 445 občianskeho zákonníku

### 3.3.3.14 Účinnosť

Na základe §12 ZOSVV tento zákon nadobudol účinnosť 1. júna 1998 a zmeny, ku ktorým došlo na základe zákona č. 209/2000 Sb. sú účinné od 1. septembra 2000.

### 3.3.4 Zodpovednosť za výrobok v návrhu nového občianskeho zákonníku

Návrh nového občianskeho zákonníku preberá platnú právnu úpravu obsiahnutú v ZOSVV a problematiku zodpovednosti za výrobok upravuje v §2800 až v §2804.

Na rozdiel od súčasnej definície vady výrobku upravenej v §4 ZOSVV<sup>249</sup>, ktorý dáva vadu výrobku do súvislosti, okrem iného, s prezentáciou výrobku vrátane poskytnutých informácií, návrh nového občianskeho zákonníku používa namiesto označenia „prezentácia výrobku“ termín „spôsob, akým je výrobok uvádzaný na trh alebo ponúkaný“, čo je možné považovať za presnejšie vymedzenie jedného z možných vadných výrobkov.<sup>250</sup>

V §2803 návrhu nového občianskeho zákonníku je na rozdiel od ZOSVV výslovne uvedené, kedy povinnosť k náhrade škody nevzniká.<sup>251</sup> Toto vylúčenie zodpovednosti za škodu je ale možné dovodiť i zo súčasného ZOSVV.

### 3.3.5 Zhrnutie

Z hľadiska zlučiteľnosti s právom EÚ nie je možné hodnotiť právnu úpravu predstavovanú ZOSVV ako plne zlučiteľnú. Obsahuje aj iné odchýlky, než tie ktoré

---

<sup>249</sup> §4 ZOSVV: „Výrobek je podle tohoto zákona vadný, jestliže z hlediska bezpečnosti jeho užití nezaručuje vlastnosti, které lze od něj oprávněně očekávat, zejména s ohledem na: a) prezentaci výrobku včetně poskytnutých informací, nebo b) předpokládaný účel, ke kterému má výrobek sloužit, nebo c) dobu, kdy byl výrobek uveden na trh.“

<sup>250</sup> §2802 ods. 1 návrhu nového občianskeho zákonníku: „Výrobek je podle tohoto zákona vadný, jestliže z hlediska bezpečnosti jeho užití nezaručuje vlastnosti, které lze od něj oprávněně očekávat, zejména s ohledem na a) prezentaci výrobku včetně poskytnutých informací, nebo b) předpokládaný účel, ke kterému má výrobek sloužit, nebo c) dobu, kdy byl výrobek uveden na trh.“

<sup>251</sup> §2803 návrhu nového občianskeho zákonníku: „Povinnost k náhradě škody nevzniká, způsobila-li vada poškození vadného výrobku nebo poškození věci určené a užívané převážně k podnikatelským účelům.“

Smernica pripúšťa. Tieto odchýlky, ktoré sú popísané vyššie v každom paragrafe ZOSVV zvlášť, sú väčšinou terminologické nepresnosti, respektíve nie vždy presný preklad. Najvýznamnejšou terminologickou nepresnosťou je pravdepodobne použitie termínu „uviedenie na trh“ namiesto „uviedenie do obehu“. Napriek tomu je možné konštatovať, že súčasné znenie ZOSVV po jeho novelizácii<sup>252</sup> je so Smernicou kompatibilnejšie než znenie ZOSVV účinné do roku 2000.

### **3.4 Úprava zodpovednosti výrobok vo fínskom právnom poriadku**

#### **3.4.1 Úvod**

Zodpovednosť za škodu spôsobenú vadným výrobkom, resp. zodpovednosť za výrobok“, je upravená v Zákone č. 694/1990<sup>253</sup>, ktorý predstavuje implementáciu Smernice do fínskeho právneho poriadku. Zákon je postavený na systéme prísnej objektívnej zodpovednosti za škodu a je tak jedným z mnohých príkladov uplatnenia tohto druhu zodpovednosti za škodu vo fínskom právnom poriadku.

Zákon je orientovaný na spotrebiteľa a je určený k čo najväčšej ochrane spotrebiteľa. Jeho použitie prichádza v úvahu v prípade škody spôsobenej na živote alebo zdraví človeka alebo na jeho majetku. Zákon presne definuje, ktorá vec je spôsobilá spôsobiť škodu, podmienky pre náhradu škody, zodpovedné subjekty, stanoví a definuje prísnu objektívnu zodpovednosť za škodu spôsobenú vadným výrobkom a jasne z neho vyplýva, že oblasť zodpovednosti za výrobok, ktorý je určený k podnikateľským účelom, nie je predmetom Zákona a zostáva tak neregulovaná.

#### **3.4.2 Jednotlivé ustanovenia Zákona**

Zákon vo svojom úvode prehľadne stanoví, kedy sa použije, a v ktorých prípadoch je neaplikovateľný. V českom ZOSVV takéto prehľadné rozdelenie chýba.

<sup>252</sup> Zákon č. 209/2000 Sb., v platnom znení

<sup>253</sup> Tuotevastuulaki 17.8.1990/694, <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1990/19900694>

**Zákon sa vzťahuje** na prípady náhrady škody spôsobenej vadným výrobkom na zdraví alebo živote osoby, alebo na jej majetku, pričom výrobok mal byť primárne použitý pre vlastnú potrebu a spotrebu poškodených subjektov. Zákon sa neaplikuje v prípade škody vzniknutej na samotnom vadnom výrobku a na náhradu tejto škody, a na prípady náhrady škôd spôsobených jadrovými udalosťami.

Navyše, a na rozdiel od ZOŠVV, kde takéto ustanovenie nenájdeme, **sa Zákon nepoužije** v prípade škody na výrobku, pokiaľ bola táto škoda spôsobená súčiastkou zabudovanou do výrobku a súčiastka bola zabudovaná do výrobku predtým, než bol výrobok daný do obehu.<sup>254</sup>

Pod pojmom **výrobok** Zákon rozumie všetky hnutel'né veci a zároveň veci, ktoré boli zabudované do inej hnutel'nej alebo nehnuteľnej veci a spôsobili škodu ako následok svojej vadnosti. Za výrobok sa považuje i elektrina. Zákon však výslovne stanoví, že za výrobok sa nepovažujú budovy na pozemku vlastnenom inými vlastníckmi.<sup>255</sup>

Takéto ustanovenie sa v ZOSVV nenachádza.

V časti nazvanej **podmienky pre zodpovednosť za výrobok**<sup>256</sup> Zákon najprv definuje vadu výrobku. Stanoví tu, že náhrada škody má byť poskytnutá v prípade, že výrobok nebol taký bezpečný ako by sa dalo oprávnene očakávať. Bezpečnosť výrobku sa určuje:

- ⇒ z hľadiska času, kedy bol výrobok uvedený do obehu;
- ⇒ z hľadiska predvídateľného použitia výrobku;
- ⇒ z hľadiska jeho prezentácie;
- ⇒ z hľadiska poskytnutých informácií o výrobku, prípadne ďalších hľadísk.

Pokiaľ je škoda pričítateľná vade súčiastky, potom sa má za to, že škoda bola spôsobená súčiastkou a zároveň výrobkom, do ktorého bola zabudovaná.

---

<sup>254</sup> §2 ods. 2 Zákona

<sup>255</sup> §1 ods.2 a ods. 3 Zákona

<sup>256</sup> §3 a §4 Zákona

Ani ZOSVV, ani Smernica, takéto ustanovenie neobsahujú.

Na rozdiel od Smernice a ZOSVV však Zákon neobsahuje ustanovenie, že výrobok nie je možné považovať za vadný len z toho dôvodu, že následne bol uvedený do obehu výrobok vyššej kvality.

Fínsko je tak jeden z mála členských štátov, ktoré vyššie uvedené ustanovenie Smernice<sup>257</sup> do Zákona neprevzalo. Tento krok bol prijatý s obavami zo strany asociácií a združení výrobcov, ktorí tvrdili, že to povedie k obmedzeniu technického a vedeckého výskumu a naruší dovoz zahraničných výrobkov do Fínska. Aby mohli zahraniční výrobcovia dovážať výrobky do Fínska, musia sa poistiť proti škode vzniknutej v dôsledku rizík z vývoja, čo má za následok nárast konečnej ceny výrobku. V praxi sa však doposiaľ nevyskytli takmer žiadne spory súvisiace s problematikou „*development risk*“ a spoločnosti dovážajúce výrobky do Fínska taktiež nemajú špeciálne poistenie v tomto prípade.<sup>258</sup>

**Poškodená strana musí dokázať škodu, vadnosť výrobku a príčinnú súvislosť.**<sup>259</sup>

Zákon ďalej definuje **zodpovedné subjekty** a na rozdiel od ZOSVV a Smernice ich **nenazýva jednotne výrobcami**, ale výstižne používa všeobecnejší pojem zodpovedné subjekty.<sup>260</sup> Takisto zoznam týchto zodpovedných subjektov sa líši od ZOSVV a od Smernice. Zodpovedným subjektom je ten, kto vyrobil vadný výrobok, ktorý spôsobil škodu. Ďalej je zodpovedným subjektom ten, kto doviezol takýto výrobok z krajiny EFTA do EÚ, z EÚ do EFTA krajiny, alebo z jednej EFTA krajiny do inej EFTA krajiny s úmyslom uviesť tento výrobok do obehu. Ako posledný je za zodpovedný subjekt považovaný ten, kto distribuoval takýto výrobok ako svoj vlastný výrobok, pokiaľ je tento výrobok označený menom, ochrannou známkou alebo iným rozlišujúcim znakom takéhoto distribútora. Pokiaľ nie je možné určiť výrobcu, potom ten, kto uviedol do obehu vadný výrobok, ktorý následne spôsobil škodu, je zodpovedný za túto

---

<sup>257</sup> Článok 6 ods. 2 Smernice

<sup>258</sup> [http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/docs/liability/2004-06-dev-risk-clause-study\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/docs/liability/2004-06-dev-risk-clause-study_en.pdf), str.74

<sup>259</sup> §4a Zákona

<sup>260</sup> §5 a §6 Zákona

škodu v takej miere ako výrobca, pokiaľ v primeranej lehote neupovedomí poškodenú osobu o tom, kto je zodpovedný subjekt (t.j. jeden zo štyroch subjektov uvedených vyššie), alebo o tom, kto mu takýto výrobok dodal. Zákon používa, podobne ako Smernica, pojem *primeraná lehota*. ZOSVV stanoví lehotu jedného mesiaca.

Čo sa týka **vylúčenia zodpovednosti za výrobok**,<sup>261</sup> Zákon uvádza štyri prípady, kedy sa zodpovedný subjekt môže oslobodiť od zodpovednosti. Všetky štyri prípady sú obsiahnuté aj v Smernici a aj v ZOSVV. Subjekt, od ktorého je požadovaná náhrada škody, sa liberuje, ak dokáže, že:

- ⇒ on neuviedol výrobok na trh, alebo že
- ⇒ vada výrobku, ktorý následne spôsobil škodu, je dôsledkom plnenia povinností stanovených právnymi normami orgánov verejnej moci.
- ⇒ Zodpovednosť za výrobok bude vylúčená aj v prípade, že subjekt, od ktorého je požadovaná náhrada škody dokáže, že je možné dôvodne predpokladať, že vada neexistovala v dobe uvedenia výrobku do obehu.
- ⇒ Výrobca súčiastky sa môže zbaviť zodpovednosti pokiaľ dokáže, že vada bola spôsobená konštrukciou výrobku, do ktorého bola súčiastka zabudovaná, alebo bola spôsobená návodom k výrobku.

Na rozdiel od Smernice a ZOSVV však chýbajú v tomto Zákone ďalšie tri prípady zbavenia sa zodpovednosti za výrobok.<sup>262</sup>

V časti nazvanej **náhrada škody**<sup>263</sup> Zákon uvádza, že výška náhrady škody podľa tohto Zákona má byť stanovená v súlade so Zákomom o zodpovednosti za škodu<sup>264</sup> tam, kde je to vhodné. V prípade, že škoda na majetku nepresahuje presne stanovenú čiastku 500 EUR, zodpovednosť podľa tohto Zákona je vylúčená. V takomto prípade je možné nárok na náhradu škody uplatniť podľa Zákona o zodpovednosti za škodu. Táto

---

<sup>261</sup> §7 Zákona

<sup>262</sup> §5 ods.1 písm. c) a e) ZOSVV. Smernica články 7 písm. c), e), článok 8 ods. 2.

<sup>263</sup> §8 Zákona

<sup>264</sup> Vahingonkorvauslaki 31.5.1974/412, <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1974/19740412>

minimálna prahová hodnota je problémom práve vo Fínsku, ktoré by uprednostnilo jej zrušenie.

Zákon v tomto §8 ods. 1 navyše stanoví podpornú aplikáciu Zákona o zodpovednosti za škodu v otázke náhrady škôd, a to tam, kde je to s prihliadnutím ku všetkým okolnostiam vhodné.

V nasledujúcej časti Zákon upravuje prípady **premlčania a zániku práva** na náhradu škody.<sup>265</sup> Podobne ako Smernica<sup>266</sup> a ZOŠVV<sup>267</sup> stanoví, že právo na náhradu škody sa premlčí za tri roky odo dňa kedy sa poškodený subjekt dozvedel alebo mohol dozvedieť o škode, vade výrobku a identite zodpovedného subjektu. Avšak právo na náhradu škody zaniká uplynutím desiatich rokov odo dňa, kedy zodpovedný subjekt uviedol na trh výrobok, ktorý spôsobil škodu.

Zákon však neobsahuje ustanovenie, ktoré nájdeme v Smernici<sup>268</sup> a v ZOSVV<sup>269</sup> o tom, že uvedené ustanovenie o zániku nároku na náhradu škody sa neuplatní v prípade, že poškodený subjekt v uvedenej dobe uplatnil nárok na náhradu škody na súde.

Zhodne so Smernicou<sup>270</sup> a ZOŠVV<sup>271</sup> Zákon ďalej v §10 uvádza, že **zmluvné zjednaní**a o obmedzení práva poškodenej osoby na náhradu škody ako je priznané týmto zákonom, sú neplatné od začiatku.

### 3.4.3 Relevantná judikatúra

V roku 1988 bola k Obvodnému súdu v Helsinkách vo Fínsku podaná prvá žaloba na náhradu škody spôsobenej vadným výrobkom, kde žalovaným boli tabakové spoločnosti. Tento súdny spor je vôbec prvým prípadom v Európe tohto druhu (t.j.

---

<sup>265</sup> §9 Zákona

<sup>266</sup> Články 10 a 11 Smernice

<sup>267</sup> §9 ZOSVV

<sup>268</sup> Článok 11 Smernice

<sup>269</sup> §9a ZOSVV

<sup>270</sup> Článok 12 Smernice

<sup>271</sup> §8 ZOSVV



žaloba na náhradu škody, kedy vadný výrobok spôsobujúci škodu za zdraví, mal byť predstavovaný cigaretami).

Zaujímavé je, že v tomto období (koniec 80-tych rokov 20.storočia) boli podobné nároky poškodených proti tabakovým spoločnostiam prejednávané aj v USA, výsledky týchto súdnych konaní boli ale rozdielne v USA a vo Fínsku.

Poškodeným a žalobcom v predmetnej veci bol Pentti Aho, ktorý tvrdil, že mu bola diagnostikovaná rakovina pľúc a ďalšie choroby ako následok toho, že v rokoch 1941 až 1986 bol fajčiarom cigariet Klubi a Norht State cigariet. Medzi žalovanými bolo niekoľko fínskych a zahraničných tabakových spoločností.

Prvostupňové súdne konanie začalo pred Obvodným súdom v Helsinkách v roku 1988 a vo veci bolo rozhodnuté v roku 1993, kedy bola žaloba zamietnutá. Súd odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že predaj tabakových výrobkov nie je zakázaný, ďalej tým, že na strane žalovaných nie je dané spoluzavinenie a to ani z nedbalosti<sup>272</sup> a najmä tým, že nemal za dokázanú príčinnú súvislosť medzi škodlivosťou (vadnosťou) tabakových výrobkov a rakovinou pľúc a ďalších chorôb poškodeného. Odvolací súd taktiež nepriznal nárok na náhradu škody žalobcovi s tvrdením, že žalobca neunesol dôkazné bremeno a nedokázal príčinnú súvislosť medzi údajnou škodlivosťou tabakových výrobkov a jeho rakovinou pľúc a ďalšími chorobami. Najvyšší súd následne taktiež zamietol žalobu na náhradu škody. Zaujímavosťou je, že väčšina senátu malo za to, že existuje tzv. „všeobecná príčinná súvislosť“ medzi tabakovými výrobkami a ich škodlivosťou (t.j. vadnosťou) a následnými chorobami (t.j. škodami na zdraví), ale v tomto konkrétnom prípade príčinná súvislosť nebola dokázaná.<sup>273</sup>

V čase súdneho konania dochádzalo ku zmene fínskej legislatívy v oblasti tabakových výrobkov a predmetný spor tuto legislatívu ovplyvnil.<sup>274</sup> V Zákone<sup>275</sup> síce nie je žiadna

---

<sup>272</sup> V čase, kedy bola žaloba podaná, nebol spor rozhodovaný podľa Zákona, ktorý v súlade so Smernicou mal zaviesť objektívnu zodpovednosť výrobcu za výrobok, ale podľa v tom čase platných a účinných relevantných predpisov, ktoré zakladali subjektívnu zodpovednosť za škodu.

<sup>273</sup> <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1747767/pdf/v012p00414.pdf>

<sup>274</sup> Philip Morris. Project Sauna Status Report. Philip Morris. July 29, 1986.  
<http://www.pmdocs.com/getallimg.asp?DOCID=2501073738/3740>

výslovná zmienka o tabakových výrobkoch, tieto sú ale uvedené v dôvodovej správe k Zákonom. Dôvodová správa explicitne vymedzuje tabakové výrobky ako príklad vadných výrobkov, ktoré sú spôsobilé spôsobiť škodu na zdraví.

Určitú paralelu je možné nájsť medzi vyššie uvedeným súdnym konaním a spormi v podobných veciach, t.j. nároky poškodených na náhradu škôd na zdraví ako následku požívania tabakových výrobkov, ktoré prebiehali v USA už od 50-tych rokov 20-teho storočia. Zaujímavý je prípad Rose Cipollone, kedy súd priznal čiastočnú náhradu škody vo výške 400.000 USD pre poškodenú a po prvýkrát uviedol, že požívanie tabakových výrobkov bolo v príčinnej súvislosti s jej rakovinou pľúc. Po tomto spore dochádza v USA k novému trendu, kedy vadnosť tabakových výrobkov bola daná ich návykovým charakterom.<sup>276</sup> Prípad Rose Cipollone teda prebiehal časovo paralelne s fínskym prípadom Pentti Aho. Aj keď, na rozdiel od prípadu Rose Cipollone, v prípade Pentti Aho nedošlo k priznaniu nároku na náhradu škody, predmetný prípad viedol minimálne k ďalšiemu zvyšovaniu ochrany spotrebiteľa a zvýšeniu povedomia o zodpovednosti za výrobok.

#### **3.4.4 Zhrnutie**

Zákon, na rozdiel od ZOSVV, sa od Smernice líši v mnohých ohľadoch. Evidentných je niekoľko ustanovení Smernice, ktoré v Zákone chýbajú a tiež pár ustanovení, ktoré sú v Zákone, ale nenájdeme ich v texte Smernice.

Čo sa týka prvého prípadu, v Zákone nenájdeme transponovaný článok 5 Smernice, podľa ktorého, pokiaľ sú v dôsledku ustanovenia Smernice za rovnakú škodu zodpovedné dve a viac osôb, sú zodpovedné spoločne a nerozdielne bez toho, aby týmto boli dotknuté ustanovenia vnútroštátnych právnych predpisov o práve na odškodnenie alebo postih.

---

<sup>275</sup> Zákon bol prijatý v auguste v roku 1990, t.j. 2 roky po zahájení predmetného súdneho konania: Tuotevastuulaki 17.8.1990/694, <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1990/19900694>

<sup>276</sup> <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1747767/pdf/v012p00414.pdf>

V Zákone ďalej chýba hore uvedené ustanovenie článku 6 ods. 2 Smernice, podľa ktorého sa výrobok nepovažuje za vadný len z toho dôvodu, že bol neskôr do obehu uvedený výrobok vyššej kvality.

Ďalšími chýbajúcimi a netransponovanými ustanoveniami sú liberačné dôvody upravené v článkoch 7 písm. c), 7 písm. e) a 8 ods. 2 Smernice. Zodpovedný subjekt sa nemôže sprostíť zodpovednosti z toho dôvodu, že výrobok nevyrobil k predaji, alebo inej forme distribúcie z ekonomických dôvodov ani nevyrobil a nedistribuoval v rámci svojej podnikateľskej činnosti. Netransponovaním liberačného dôvodu, spočívajúceho v tom, že stav vedeckých a technických znalostí v dobe, kedy bol výrobok uvedený do obehu, nebol taký, aby mohol umožniť odhaliť vadu, bola využitá možnosť daná členským štátom v článku 15 ods. 2 Smernice. V Zákone tiež chýba článok 8 ods. 2 Smernice, v súlade s ktorým môže byť zodpovednosť zodpovedného subjektu znížená alebo neuznaná, ak je s prihliadnutím ku všetkým okolnostiam škoda spôsobená jednak vadou výrobku a jednak zavinením poškodenej osoby alebo osoby, za ktorú je poškodená osoba zodpovedná.

Chýbajúcim je tiež ustanovenie, podľa ktorého sa neznižuje zodpovednosť zodpovedného subjektu, ak je škoda spôsobená jednak vadou výrobku a jednak jednaním alebo opomenutím tretej strany, bez toho aby boli dotknuté ustanovenia vnútroštátnych predpisov o právu na odškodnenie alebo postih.<sup>277</sup>

Zákon, podobne ako ZOSVV, nevyužil možnosť vyplývajúcu z článku 16 odst.1 Smernice a nestanovil obmedzenie celkovej zodpovednosti výrobcu za škodu vzniknutou úmrtím alebo úrazom a spôsobenú rovnakým druhom výrobkov a rovnakou vadou, ktorá mala byť 70 miliónov EUR.

Zákon obsahuje, na rozdiel od Smernice alebo ZOSVV, navyše už spomínané ustanovenie §4, podľa ktorého pokiaľ je škoda pričítateľná vade súčiastky, potom sa má za to, že škoda bola spôsobená súčiastkou a zároveň výrobkom, do ktorého bola zabudovaná.

---

<sup>277</sup> Článok 8 ods. 1 Smernice

## 4. Záver

Verejnoprávna úprava ochrany spotrebiteľa i v súvislosti s oblasťou bezpečného výrobku nepochybne funkčne dopĺňa úpravu súkromnoprávnou a obe úpravy existujú vedľa seba vo vzájomnej prepojenosti a nadväznosti. Pre pochopenie tejto problematiky v celej jej komplexnosti by ich izolovanie nebolo minimálne účelné.

Prepojenosť súkromnoprávnej a verejnoprávnej úpravy ochrany spotrebiteľa spočíva v prvom rade v stanovení primárnych verejnoprávných povinností uložených v spotrebiteľskom vzťahu druhej zmluvnej strane, t.j. protistrane spotrebiteľa. Na tomto mieste ale nastáva problém, ktorý spočíva v tom, že táto protistrana spotrebiteľa je často rôzne označovaná. Jeden a ten istý termín predstavujúci párový pojem k pojmu spotrebiteľ má v kontexte rôznych právnych predpisov z oblasti spotrebiteľského práva rôzne významy. Toto sa týka napríklad pojmu predávajúci a dodávateľ (v podrobnostiach vid' kapitola 2.1.1.1 tejto práce). Nejednotnosť terminológie môže u spotrebiteľov, ktorí predstavujú slabšiu zmluvnú stranu, viesť k problémom pri vymedzovaní subjektu zodpovedného za škodu spôsobenú vadným výrobkom a teda k následným problémom v procese uplatňovania nárokov na náhradu predmetnej škody. De lege ferenda by preto mohlo byť užitočné zväziť do budúca zjednotenie, resp. sprehľadnenie, termínu označujúceho osobu protistrany spotrebiteľa naprieč relevantnými predpismi súkromného a verejného práva.

Nejednotnosť terminológie sa ale netýka iba pojmu párového k pojmu spotrebiteľ, ale aj ďalších termínov dôležitých v oblasti zodpovednosti za výrobok. Ako príklady je možné poukázať na termíny uviesť do obehu a uviesť na trh. Zákonodarca síce rieši definíciu predmetných termínov vzájomným odkazom (napríklad medzi zákonom č. 102/2001 Sb., zákonom č. 22/1997 Sb. a zákonom č. 110/1997 Sb.; v podrobnostiach vid' kapitola č. 2 tejto práce), čo môže navodiť predstavu jednotnosti a vzájomnej prepojenosti. Vyššie uvedené sa ale čiastočne týka iba predpisov verejného práva z oblasti ochrany spotrebiteľa a nereflektuje súkromnoprávnou oblasť, kde je v ZOSVV používaný termín uviesť na trh na rozdiel od Smernice, ktorá pracuje s termínom uviesť do obehu. De lege ferenda by zrejme bolo vhodné upraviť a zjednotiť vyššie uvedenú terminológiu s ohľadom na význam pojmov uviesť do obehu a uviesť na trh tak, ako to zamýšľal zákonodarca, a v kontexte jednotlivých právnych úprav.

Ďalšími terminologickými nepresnosťami sú pojmy výrobca a výrobok. Tieto pojmy sú, na rozdiel od termínov uviesť do obehu a uviesť na trh, definované rôzne dokonca už v rôznych predpisoch verejného práva z oblasti ochrany spotrebiteľa a následne iným spôsobom i v ZOSVV. I na tomto mieste je preto vhodné odporučiť zjednotenie a sprehľadnenie predmetnej terminológie.

Previazanosť verejnoprávnej a súkromnoprávnej úpravy ochrany spotrebiteľa vo vzťahu k bezpečnému a vadnému výrobku má dôležité miesto i z hľadiska sekundárnych právnych povinnostiach. Tieto majú povahu buď verejnoprávných, t.j. trestnoprávných alebo správnych, povinností zaťažujúcich protistranu spotrebiteľa v prípade porušenia primárnych právnych povinností, alebo povahu súkromnoprávných zodpovednostných povinností k náhrade škody spôsobenej vadným výrobkom. Spotrebiteľia by si mali byť určite vedomí komplexnosti tejto problematiky, aby tak mohli plne uplatniť svoje práva, a výrobcovia (resp. protistrana spotrebiteľa v spotrebiteľskom vzťahu) by si mali byť vedomí existencie sekundárnych právnych povinností založených rôznymi právnymi predpismi. Pre výrobcov, resp. inú protistranu spotrebiteľa, je táto otázka o to citlivejšia, že verejnoprávne postihy za porušenie primárnych právnych povinností (týkajúcich sa napríklad bezpečného výrobku) môžu nastúpiť bez akéhokoľvek pričinenia spotrebiteľa, ktorého aktivita sa ale vyžaduje v prípade súkromnoprávnej zodpovednosti.

Vo všeobecnej rovine je, de lege lata, súčasná rozsiahla úprava ochrany spotrebiteľa vo vzťahu k bezpečným a vadným výrobkom vyčerpávajúca. S výnimkou terminologických nepresností by teda faktická plná aplikácia relevantných noriem mala viesť k ochrane predovšetkým bezpečnosti a zdravia spotrebiteľa, ako to predpokladá zákonodarca.

## **Resume - Private and public law aspects of product liability and general product safety**

Product liability, i.e. liability for defective products, is part of consumer protection and in particular consumer protection focusing on consumer health and safety. Product liability is preceded by general product safety since only safety products are able not to cause to consumers damage resulting from products' defects. Therefore it is necessary to get acquainted with both general product safety as well as product liability legislation and judicature.

Regarding general product safety there are number of obligations set forth for producers in order to guarantee that only safety products are put into circulation/put into market. Breach of the said obligations is followed by various sanctions in the area of public law as well as private law (liability for damage caused by defective products). Among public law sanctions there belong administrative law and penal law sanctions resulting in punishing producers where a consumer activity is not required in order to punish producer. Czech Act on general product safety belongs among general legislation covering issues that are not covered by special Czech legislation. The Act is generally in line with Directive on general product safety.

On the other hand private law requires consumers to bring an action and claim damages as a result of damage caused to consumer by defective product. Although situation is currently much easier because of establishing producers' no-fault liability consumer is nevertheless deemed to be weaker contractual party often not able to properly claim damages. Therefore there is public law covering defective, i.e. not safety, products which serve as a preventive measure of consumer protection unlike it is a case of private law, i.e. product liability, which is deemed to be a subsequent measure of consumer protection. Functional connection and interrelation of both, general product safety legislation and product liability legislation, is definitely advantageous for consumers and protection of their lives, health and also property.

## **Použitá literatura**

- Dvořák, J., Švestka, J., a kol.* Občanské právo hmotní. II. svazek. 5. vyd. Praha: ASPI Publishing, 2009
- Hendrych, D. a kol.*, Správní právo. Obecná část. 7. vydání. Praha : C. H. Beck. 2009
- Honcová, R.*, Odpovědnost za škodu způsobenou vadným výrobkem. Odpovědnost za výrobek. Masarykova Univerzita. Brno. 1999
- Hulva, T.*, Ochrana spotřebitele. Praha: ASPI, a.s. 2005
- Král, R.*, K zákonu o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku a jeho slučitelnosti s úpravou ES, Právní rozhledy, r. 1999, č. 7
- Labíková, R.*, Obecná bezpečnost výrobků. Technické požadavky na výrobky. Odpovědnost za výrobek. Brno: Spisy Právnické fakulty Masarykovy Univerzity v Brně. 2001
- Nesnídal, J.*, příloha – Ochrana spotřebitele v roce 2001 Právní rádce, r. 2001, č. 7, , str.VI a násl.
- Poyhonen, J.*, An Introduction to Finnish Law, Finnish Lawyers' Publishing, Helsinki, 2002
- Selucká, M.*, Ochrana spotřebitele v soukromém právu. Praha: C. H. Beck. 2008
- Švestka, J., Jehlička, O., Škárová, M., Spáčil, J. a kol.*, Občanský zákoník. Komentář. 10. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006
- Švestka, J.*, Právní ochrana spotřebitele v ČR. Praha: C. H. Beck. 1999
- Věrný, A., Dausés, M.*, Evropské právo se zaměřením na rozhodovací praxi Evropského soudního dvora. Praha. Ústav mezinárodních vztahů, 1998
- Veselý, J.*, Evropský metr na výrobky, Právní rádce, č. 3/1999
- Veselý, J.*, Odpovědnost výrobců za škodu způsobenou vadou výrobků v právním řádu ČR, Právní rozhledy, č. 5/1999
- Záruba, P.*, Odpovědnost za výrobek v České republice, Slovenské republice a v Evropské Unii. ECON publishing s.r.o., Brno, 2001

## **Právne predpisy**

Nariadenie vlády č. 453/2004 Sb., ktorým sa stanovía požiadavky na diagnostické zdravotnícke prostriedky in vitro

Nariadenie vlády č. 154/2004 Sb., ktorým sa stanovujú technické požiadavky na aktívne implantabilné zdravotnícke prostriedky

Nariadenie vlády č. 336/2004 Sb., ktorým sa stanovujú technické požiadavky na zdravotnícke prostriedky

Nariadenie vlády č. 21/2003 Sb., ktorým sa stanovujú technické požiadavky na osobné ochranné prostriedky  
Nariadenie vlády č. 19/2003 Sb., ktorým sa stanovujú technické požiadavky na hračky

Zákon č. 59/1998 Sb., o zodpovednosti za škodu spôsobenú vadným výrobkom, v platnom znení

Zákon č. 102/2001 Sb., o všeobecnej bezpečnosti výrobkov, v platnom znení

Zákon č. 634/1992 Sb., o ochrane spotrebiteľa, v platnom znení

Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požiadavkách na výrobky, v platnom znení

Zákon č. 40/1964 Sb., občiansky zákonník, v platnom znení

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenskom podnikaní, v platnom znení

Zákon č. 353/2000 Sb., o spotrebných daniach

Zákon č. 40/2009 Sb., trestný zákonník, v platnom znení

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodný zákonník, v platnom znení

Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabakových výrobkoch, v platnom znení

Zákon č. 61/1997 Sb., o liehu, v platnom znení

Zákon č. 123/2000 Sb., o zdravotníckych prostriedkoch a o zmene niektorých súvisiacich zákonoch, v platnom znení

Zákon č. 321/2001 Sb., o niektorých podmienkach zjednávania spotrebiteľského úveru, v platnom znení

Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikáciách, v platnom znení

Smernica Rady 92/59/EHS z 29. júna 1992 o všeobecnej bezpečnosti výrobkov

Smernica 2001/95/ES Európskeho parlamentu a Rady z 3. 12. 2001 o všeobecnej bezpečnosti výrobkov



Smernica č. 85/374/EHS z 25.7.1985 o harmonizácii zákonov, nariadení a správnych ustanovení členských štátov týkajúcich sa zodpovednosti za vadné výrobky

Tuotevastuulaki 17.8.1990/694 – fínsky zákon o zodpovednosti za vadné výrobky

### ***Dôvodové správy***

Dôvodová správa k zákonu č. 634/1992 Sb.

Dôvodová správa k zákonu č. 155/2010 Sb.

Dôvodová správa k vládnemu návrhu nového občianskemu zákonníku, zo dňa 27. 4. 2009

Dôvodová správa k novele zákona č. 102/2001 Sb. (zákon č. 102/2001 Sb. bol v tomto prípade novelizovaný zákonom č. 277/2003 Sb. s účinnosťou od 1. 5. 2004)

Dôvodová správa k zákonu č. 59/1998 Sb.

### ***Elektronické zdroje***

- [http://eur-lex.europa.eu/RECH\\_jurisprudence.do](http://eur-lex.europa.eu/RECH_jurisprudence.do)
- [http://eur-lex.europa.eu/RECH\\_legislation.do](http://eur-lex.europa.eu/RECH_legislation.do)
- <http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/>
- [http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/liability/replies\\_en.htm](http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/liability/replies_en.htm)
- [http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/docs/liability/studies/lovellsstudy\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/docs/liability/studies/lovellsstudy_en.pdf)
- [http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/docs/liability/2004-06-dev-riskclause-study\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/docs/liability/2004-06-dev-riskclause-study_en.pdf)
- [http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/docs/liability/1999-greenpaper/com1999-396\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/docs/liability/1999-greenpaper/com1999-396_en.pdf)
- [http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/docs/liability/com-95-617/com-95-617\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/docs/liability/com-95-617/com-95-617_en.pdf)
- [http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/Vladni\\_navrh\\_obcanskeho\\_zakoniku\\_LRV\\_090430\\_final\\_s%20obsahem.pdf](http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/Vladni_navrh_obcanskeho_zakoniku_LRV_090430_final_s%20obsahem.pdf)
- [http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/Duvodova\\_zprava\\_OZ\\_LRV\\_090430\\_final.pdf](http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/Duvodova_zprava_OZ_LRV_090430_final.pdf)

- <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1990/19900694>
- <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?pos=2&hwords=C-300%2F95%7E&page=1&lang=en&pgs=10&nbl=2&list=221870:cs,221735:cs&checktexte=checkbox&visu=>
- <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=354015%3Acs&lang=en&list=354015%3Acs%2C352122%3Acs%2C&pos=1&pge=1&nbl=2&pgs=10&hwords=C-203%2F99%7E&checktexte=checkbox&visu=>
- <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=264036:cs&lang=en&list=264036:cs,250768:cs,&pos=1&page=1&nbl=2&pgs=10&hwords=154/00~&checktexte=checkbox&visu=#texte>
- <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=264005%3Acs&lang=en&list=277462%3Acs%2C263859%3Acs%2C264005%3Acs%2C250735%3Acs%2C&pos=3&page=1&nbl=4&pgs=10&hwords=52%2F00%7E&checktexte=checkbox&visu=>
- <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=264052:cs&lang=en&list=277473:cs,264052:cs,250735:cs,&pos=2&page=1&nbl=3&pgs=10&hwords=183/00~&checktexte=checkbox&visu=#texte>
- <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=421789%3Acs&lang=en&list=421789%3Acs%2C412920%3Acs%2C&pos=1&page=1&nbl=2&pgs=10&hwords=C-127%2F04%7E&checktexte=checkbox&visu=>
- <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=495946%3Acs&lang=sk&list=499228%3Acs%2C495946%3Acs%2C479040%3Acs%2C&pos=2&page=1&nbl=3&pgs=10&hwords=C-285%2F08%7E&checktexte=checkbox&visu=>
- <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=507693:cs&lang=en&list=507693:cs,504860:cs,500398:cs,480788:cs,&pos=1&page=1&nbl=4&pgs=10&hwords=358/08~&checktexte=checkbox&visu=#texte>

- <http://www.psp.cz/eknih/1996ps/tisky/t023600.htm>
- <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1747767/pdf/v012p00414.pdf>

### **Judikatúra**

Rozhodnutie Mestského súdu v Prahe, sp.zn. 7 Ca 89/2007

Rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu, sp.zn. 1 As 20/2007

Rozhodnutie Najvyššieho súdu, sp.zn. 5 Tdo 87/2007

Rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu, sp.zn. 1 As 61/2008

Rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-300/95

Rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-203/99

Rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-154/00

Rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-52/00

Rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-183/00

Rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-402/03

Rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-127/04

Rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-285/08

Rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-358/08

## **Klíčové slová**

- Bezpečný výrobok
- Vadný výrobok
- Zodpovednosť za výrobok

## **Key words**

- General Product Safety
- Defective Product
- Product Liability